ATLI HAN
Abdullah Ziya KOZANOĞLU

BİLGE KÜLTÜR SANAT

1957'de Türkiye Yayınevi ile başlayıp 1%2'de Atlas Ki-tabevi'nde devam eden Abdullah Ziya KOZANOĞLU'nun tarihi romanlarını Bilge Kültür Sanat olarak yeniden Türk okuruyla buluşturmanın kıvancını yaşıyoruz...

ATLI HAN: Tarihlerimizde Attilâ diye anılan büyük Türk Koyunlu devleti Hakanı. Eski Macar yazıcılarından Thvvrocz, Koyunluların Attilâ'ya kendi dilleriyle "Ethele" namını verdiklerini söyler. İsveç-Norveçlilerin ve Almanların destanlarında "Atlı" diye geçer. Macarca "Atızel" demirci demektir. Biz Attilâ adından çok Atlı Han'ı doğru gördük. Kitabımız, Atlı Han adının doğrusunu bulmak için değil, Türkün Avrupada'ki destanlarından birini daha yaşatmak için yazılmıştır.

A. Z. Kozanoğlu

II

İKİ KIRGIZ1

OLCAYTO Salancı kır atının dizginlerine asılarak geriye dönüp haykırdı:

- Yaşamak denilen uyuz köpeğin kuyruğuna bağlanmış boş bir çamçak gibi böyle yuvarlana yuvarlana nereye kadar gideceğiz, Argon?

Kendisine Argon denilen cilasın, bu bilgince sözleri duyar duymaz bir şaklabana benzeyen yüzünü buruşturarak güldü.

- Olcayto olur şey değilsin? Seni şu ıssız çölde bir dinleyen olsa, pis Romalılardan mal uğralamaya çıkmış bir Koyunlu Türk'ünden çok, çok okumuş bilgin bir piskoposa benzetir. Nereye mi gidiyoruz? Bunu her budala bilir yahu, karnımızı doyuracak bir yer bulmaya gidiyoruz.

Yazımızın en zorlu kahramanı olan Argon'la, Olcayto Salan-cı'yı okuyucularımıza tanıtalım: Olcayto 441 yılında tam yirmi yaşına girmiştir. Bu çağda Günbatısı Roması'nda imparator Valantiyen, Gündoğusu Roma-sı'nda da genç Teodos imparatorluk tacını taşıyor.

1 Kırgız: diye at üzerinde gezen başı boş cenkçilere derler.

Her iki imparator da Atlı Han diye tanılan, Tanrı'nın yardı-mıyle Türk Koyunluların, Medyalıların, Godların, Danovalıların, Agaçırların, Sarkatların, Hunların, Kepitlerin, Satagarların, Se-manderlerin, Serkirlerin, Rujların başbuğ ve tanjusu Attilâ'ya baç adı altında vergi vermektedirler.

Her iki Romalı imparator da, bayrağında Sungur1 taşıyan bu yüce Türk hakanının buyruklarına körü körüne boyun eğerler.

Olcayto Salana, kıvırcık saçlı, bıyık ve saçları yoluk, gözleri çekik, geniş omuzlu, alay eder gibi güleç bakışlı bir bahadır. Alnının ortasında birleşen kaşları bir keman yayı gibi gergin ve çatık. Üzerine giydiği donlar2 ne kadar eski ise, savaş araçları da o kadar güzel ve parıltılıdır. Hiç durmadan kapanıp açılan parmakları atının dizginlerinden, kılıcının sapına gider gelir. Üzerinde gezdiği, kavga ettiği, yemek yediği, hatta uyuduğu atının ismi Alakuş'tur. Görenler, bilenler, Roma imparatorunun ahırında bile bu kadar güzel, bu kadar yavuz bir at bulunmadığını söylerler.

Olcayto'nun yanından hiç ayrılmayan ikinci kahramanımıza gelince: Bunun adı da Argon Şaklaban'dır. Şaklaban adı kendisine sonradan takılmıştır.

Bir dev kadar iri yapılı, kalın ve enli kaşlı, yassı burunlu, ufacık kara gözlü, elmacık kemikleri suratından kaçacakmış gibi ileriye fırlamış, sözün kısası, korkunç mu, gülünç mü, anlamak herkesin kârı değil. Kocaman ağzını açarak kahkahalarla gülmeye başladı mı bir beygir çenesini andıran ağzındaki dişleri gözükür. Bu dişlerin gözükmesi yağılarını sapır sapır titretir. Kolunu sıvazlayıp da kılıcına el attıktan sonra önünden kurtulanı gören olmamıştır.

Yaşını sorarsanız, sırıtır:

- Doğduğum günü bulup çıkaracak kadar kafam zorlu değil... Sonradan anamı, babamı da görmedim ki kaç yaşında olduğumu

1 Attilâ'nın bayrağında ve tolgasında resmi bulunan büyük bir kuş.

2 Donlar: Elbise

sorayım. Tanrının yıllarını saymıyoruz, gelip geçiyor. Asıl iş kaç yıl yaşadığını bilmek değil, daha kaç yıl yaşayacağını bilebilmektir, diye cevap verir.
Bununla beraber, ben okuyucularıma şöyle kararlamadan bir yaş söyleyeyim, o da Olcayto'nun yaşının iki misli olan kırktır.
Argon kırk yaşındadır. Fakat kocamış değildir. Daha kırk yıl kılıç sallayarak at koşturacak kadar zorlu ve sağlamdır.
Argon, Olcayto'nun hocasıdır. Onu büyütmüş, yetiştirmiş, kılıç kullanmasını, ata binmesini,, ok atmasını öğretmiştir.
Olcayto anasını, babasını hiç görmemiştir. Bunu birkaç kere Argon'a sormuş, Argon gözleri yaşararak şöyle demiştir:
- Senin baban ben değilim... O, çoktan öldü, ben ant içtim, seni yetiştirip büyüteceğim; kim olduğunu, seni niçin böyle bir oğul gibi bağrıma basarak büyüttüğümü tam yirmi yaşına bastığın gün öğreneceksin. O gün bu başıboş geçen hayatımız da sona erecek... Yirmi yaşına kadar benden bir şey sorma!
İşte bugün Olcayto yirmi yaşına girdi. Bugün yaşayışındaki, doğusundaki karanlık aydınlanacak, yıllardan beri yüreğini kemiren "Ben kimim?" sorusundan kurtulacak.
Küçükten beri neler çekmemişti. Yaz dememiş, kış dememiş, at üstünden inmeden nice diyarlar dolaşmışlar, nice yavuz bahadırlarla vuruşmuşlar, nice bileği bükülmez kahramanların bellerini kırıp çökertmişlerdi.
Gün olmuş aç susuz kalmışlar, gün olmuş, kralların sarayında yemek yemişler, kralların döşeklerinde yatmışlardı.
Ta Kostantinopl denilen Gündoğusu Roması'nın başşarından Günbatısı Roması'nın başşan Roma'ya kadar onları herkes tanımıştı.
Onlara "İki atlılar" derler. Anneler uyumayan çocuklarını Argon geliyor diye korkutur; boynu bükük öksüzler, Olcayto'nun kendilerine yardım için şarlarına uğramasını beklerlerdi.
Bu kadar ünlü olmalarına, böyle yedi diyara nam salmış olmalarına aldanmayın. Bugün iki kahramanımız da aç bulunuyorlar.

Argon dişleri arasından homurdandı:
- Romalıların en ulu tanrısı Jüpiter'in işkembesini ortaya koyarak ant içerim ki, bu açlık biraz daha sürerse tepemizde dolaşan kargalara ya kendimi yedireceğim ya da ben bu pis kargaları yemek zorunda kalacağım.
- Hani sen bana yirmi yaşına girdiğim gün artık bu kırgızlık-tan kurtulacağımızı söylemiştin?..
- Çoğu gitti, azı kaldı, işte yaklaşıyoruz!
- Nereye!
- Bu diyara "Mesya" derler. Vimirıyak panayırına gidiyoruz.
- Orada ne olacak?
- Orada, orada hiçbir şey olmayacak, yalnız ve yalnız zengin olacağız.
Olcayto kahkahalarla güldü:
- Sakın panayırda pastırma, sucuk satarak zengin olmayalım?
Argon hiç gülmüyordu. Kamçısıyla havada uçan bir sineği öldürdükten sonra ilerisini gösterdi:
- İşte panayır... Tepede gördüğün kaleye de Viminyak Kalesi derler. Bütün bunların ağası Margos sarının başpiskoposudur.
Olcayto şen bir sesle sordu:
- Bu yüce papaz efendi bizim karnımızı doyurur mu?
- Belki de bütün bu ülkeyi bize verir.
- Sür atını öyle ise! Haydi Alakuş!
Olcayto'nun mahmuzlarını karnında duyan Alakuş, Viminyak panayırına doğru uçtu.

SUPTAR'IN OĞLU BALAMİR

VİMİNYAK panayırında bugün z"orlu bir kalabalık birikmişti. Yer yer çadır açıp mallarını at eğerleri üzerine yayan bezirganlar, hiç durmadan bağırıyor, konuşuyor, koşuşuyor, kavga ediyor, koca meydanı bir savaş yerine benzetiyorlardı.
- Hindistan'dan biber, kokulu ot, kilim, ipekli kumaş getiren Hintli bezirganlar, Afrika'dan köle getiren Mısırlı çingeneler, Tan-rı'nın yardımıyla gelmiş, geçmiş, olmuş, olacağı bildiklerini söyleyen arpakçılar1 birbirlerine girmişler, alıcıların gözlerini, arkasından da keselerindeki paracıklan kendilerine çekmek için çığlıklar atıyorlardı.

Fakat bunların hepsinden az gürültü eden, hepsinden az konuşan, ilk sorguda karşısındaki alacaklıya dayak çeken, malını bağırmadan, çağırmadan bir sözde dilediği fiyata satılmış sayan Türk akıncıları panayır yerinin en iyi iş gören satıcıları idiler...
Sattıkları mallar da; savaş meydanlarından kazanılmış at, kılıç, kama, yırtık ve kanlı elbise gibi şeyler.
Bir cehennem yerini andıran bu meydanın ortasında küçük bir dağ parçası yuvarlanıyormuş gibi geleni geçeni ezerek gezen
1   Arpakçı: Sihirbazlar, büyücüler demektir.

bir Türk kahramanı vardı ki, on at, elli kılıç, dördü topal biri sağlam beş katır ve bu katırlara yüklü şarap tulumlarını satmak için durmadan koşuyor, pek zora gelirse de kocaman baldırlarını döven enli kılıcını bir kere yokluyor, malına yan bakanı, malını satın almış sayıyordu.
Bütün bu sert durumu, kötü sözleri bilindiğinden kimse ona yan bakmayı bile göze alamıyordu. Korkarak yere bakıyor, saygı ile birbirlerinin kulağına:
- Şu kocaman kılıçlı ve bir deve yavrusu kadar iri adamı görüyor musunuz? diyorlardı. Ona Suptar'ın oğlu Balamir1 derler.
- Evet tanıdım, babası Başbuğ Suptar Romalılarla bir savaş başlangıcında elindeki kaz budunu bitirmeden kalkmak istememesi yüzünden çatlayıp ölmüştü.
- Tamam, işte bu Balamir o Suptar'ın oğlu. Fakat babasının bunun yanında bir sinek kadar sözü edilmez. Bu bir oturuşta beş somun, iki buçuk kaz, dört güğüm kırmızı şarap yer içer, siler süpürür, daha var mı? diye çevresini araştırır.
Balamir kendisi için söylenen bu yaman sözleri, dinleyecek durumda değildi. Bütün mallarını, kavga gürültü satmış, iyi bir içki dükkânına girmişti.
Yumruğunu masaya vurarak gürledi:
- Sezar, canını dizmanlar alsın! Karnımın aç olduğunu bilmiyor musun?
Sezar demesine bakmayın. Sezar, hiç de kendisinden daha evvel bu adı taşıyan büyük Romalı generale benzemiyordu. Koca kafalı, çıplak bacaklı, yırtık elbiseli, tam dört buçuk karış boylu bir adam bozması.
Bulunduğu tezgâhın arkasından bir ok gibi fırladı:
- Buyur Başbuğ Balamir, fırında kızarmış kaz mı, kokusu burnunuzu okşayan koyun sucuğu mu, keklik yumurtası mı, ne seviyorsunuz?
1 Tarihlerde Bal-emir diye de geçiyor.

Balamir:
- Keklik yumurtası kel başında çatlasın pis uğru! diye haykırdı. Bana iki kaz, dört kangal sucuk, yağda kızarmış olsun. İki güğüm kımızı, yumruk gibi karnıma çöken pidelerinden de on iki tane. Çarpık bacaklarını doğrultmanı istemiyorsan çabuk ol.
Sanki daha önce Sezar, bütün bunları düşünmüş de toparlamış gibi buyruğu iki ettirmeden koştu getirdi, başbuğun önüne diziverdi.
Bu çağda da Argon ile Salancı kapıda gözüktüler.
Birbirlerine dayanarak yürüyen iki yoldaşın yüzlerindeki acılıktan hâlâ aç oldukları anlaşılıyordu. Argon, Olcayto'yu kolundan çekerek bir masaya oturttu.

- Vay canına, piskopos buluşma yerine gelmedi?., diye homurdandı.
Olcayto kızdı:
- Piskopos kadar başına taş insin! Sözde hem gelecek, hem karnımızı doyuracaktı.
Argon bu sözleri karşılamadı. Fakat yüzünden kızdığı belli oluyordu.
Tam bu sırada, sanki belâsını arıyormuş gibi, meyhanesinin patronu Sezar sallana sallana geldi. Ayaklarının burnu üzerinde yükselmeye çalışarak onlara yaklaştı.
- Bahadırlar ne buyuruyorlar?
Argon Oicayto'ya, Olcayto Argon'a baktı. Sonra ikisi birden bağırdılar:
- Yiyecek bir şey!
Yiyecekleri şeyi bilmeyen bu iki aç kahraman, Sezar'in gözünü pek tutmamıştı. Avucunu açarak Argon'un burnuna dayadı.
- Parayı peşin alırız, önce para! Argon'un gözleri döndü.
Sezar daha heybetli gözükebilmek için ayaklarının burnu üstünde kalktı, kollarını kabarttı.

12 / Abdullah Ziya Kozanoğlu
- Yabancı ve ne idüğü belirsiz müşterilerden peşin para istememek akıllıca bir iş olmasa gerek. Bu sözler üzerine iki yoldaş sırıttılar. Sonra ikisi birden birbirlerine bakarak gülmeye başladılar.

Sezar'ın faltaşı gibi açılan gözlerinin önünde belinden sıyırdığı kılıcını Argon öyle büyük bir ustalıkla fırlattı ki kılıç Sezar'ın burnu dibinde dikili kaldı.
Kılıcın boyu hemen hemen Sezar'ın boyu kadar vardı. Olcayto sırıttı:
- Şimdi bizi tanıdın. Tez bize yiyecek getir.
Sezar bir kendi boyuna, bir de yanında yükselen kılıca baktı. Argon'un şakaya gelmeyeceğini aklı kesti. Yiyecekleri getirmek üzere fırladı gitti.
Bu sırada bu kalabalık meyhanenin başka bir köşesinde daha gülünç bir şey oluyordu.
Az önce okuyucularıma tanıttığım Balamir, mallarını değerine sattığına aklı kestikten sonra gelmiş bir masaya çökmüş, keyifli keyifli iki buçuk kazlık öğle yemeğini bitirmeye çalışıyordu. Kendisinden mallan satın alan bezirgan da arkası ona dönük olarak oturmuş konuşuyordu. Karşısında oturan Romalı bir savaşçıya anlattığı sözleri Balamir'in duyduğunu aklından bile geçirmiyordu.
- Görme arkadaş, bugün aldığım şaraplar su içinde verdiğim paranın dört misli eder. Enayi Türk'ü öyle bir aldatış aldattık ki hiç haberi bile olmadı. Bu adamlar kazanmasını biliyorlar, fakat iş pazarlık etmeye gelince kazıklanıveriyorlar...
Bu sözleri duyan Balamir, elindeki kaz budunu kemirmekten geri kalmamakla beraber, korkunç bir sesle böğürdü:
Fakat bezirgan, bu korkunç sesin kendisini ilgilendirdiğini anlayamamıştı. Sözünün sonunu getirdi.
- Herif bu işi anlayınca kim bilir bana ne kadar kızacaktır. Görsen Hun beygiri kadar iri yapılı bir Türk. Fakat ne kadar olsa kuvvetle kurnazlık bir arada birleşemediğinden, aptal mı aptal!
Ath Han / 13
Balamir ikinci defa olarak daha korkunç ve daha ölçülü iki sesle böğürdü.
Bezirgan sözünü bitirdi:
- Yanında birçok kavgada aşırdığı araçlar da vardı. Ama ne kadar olsa onlardan çakıyor. Yutturup alamadım. Allah'ın aptalı az da değil. Onlar olmasa biz aç kalırız. Kurnazlık ve kazanç Yahudilerin, kavga ve kazıklanmak da Türklerin alın yazısı...
Bezirgan sözünü bitiremedi. Bu kez üç tonlu bir böğürtüyle beraber bir yumrukta önündeki masayı deviren Balamir karşısına dikilmiş, hâlâ yutamadığı kazın budunu dişliyordu. Zavallı bezirgan garip bir işaret yaptı. Gözleri yaşlandı. Sonra gülmekle ağlamak arasında şaşkın bir biçimde sırıttı. Sonunda arkadaşını kolundan tutup yavaşça buradan sıvışmayı düşündü. Fakat Bajamir homurdandı:
- Paraları tamamla, kurnaz arkadaş!
Bezirgan, nerede ise ağlayacaktı. Hiç sesini çıkarmadan yürümek istedi. Balamir tekrar homurdandı:
- Paraları bezirgan... Biz çok konuşmayız ama, hakkımızı da alırız.
- Dinini, Allah'ını seversen önümden çekil, ne parası? Balamir tekrar gürledi:
- Bizim dinimiz para, Tann'mız kılıçtır. Haydi bakalım, çok lâf istemez. Sökül eksik verdiğin paralan!
Bütün meyhane halkı onlara bakıyordu. Önündeki yemeğin son kırıntılarını bitiren Argon, Balamir'in bu sözlerine kahkahalar arasında karıştı:
- Haydi bezirgan, ya dinini verirsin ya Tann'yla karşılaşırsın!
Bezirgan pek korkunç olduğunu kestirdiği Balamir'in Tanrı 'sıyla karşılaşmaktansa dinini vermeyi daha elverişli bulmuş olacak ki, kesesine el attı. Böyle olmakla beraber, çevresine şaşkın şaşkın bakarak yardımcı arıyordu. İşte tam bu sırada meyhanenin içerisinde büyük bir patırtı koptu. Başı tolgalı bir Romalı Balamir'e çıkıştı:
14 / Abdullah Ziya Kozanoğlu
- Roma imparatoru ünlü Valantiyen'in ülkesinde zorbalıkla geçinilmez. Artık sizden bıktık. Demin iki Türk beleşten yemek yedi. Şimdi de bir Türk zorla bir vatandaşın parasını alıyor. Kendinize gelin!.. Burası Roma İmparatorluğu'nun özgür bir ülkesidir.
Balamir gürledi:

- Haydi ordan pis! Senin Roma imparatoru dediğin de kim oluyor? Biz Tanrı'nın yardımıyla bütün Türklerin başbuğu Atti-lâ'nın baş tarhanı Suptar'ın oğluyuz. Roma imparatoru Valantiyen bize baç verir, kölemizdir.
Meyhanede bir uğultu koptu:
- Yalan söylüyor!.. Balamir tekrar gürledi:
- Heyt! Susun bre!.. Şunu iyi bilin ki bağlı bulunduğum "Atlı Han" destur vermeden, yeryüzünde bir köpek bile hırlayamaz...
Meyhanedeki bütün Romalılar bu ağır söze içerleyerek silâhlarını çekip haykırdılar...
Balamir bağırdı:
- Ne oluyorsunuz? Rahat durun!..
İşin kötülediğini gören Argon, kılıcını yerden kapıp Balamir'i korumak için haykırdı:
- Köpekler destursuz bağırıyor... Türkler, sancağın altına, uğraş başlıyor...
Romalılar uludular:
- Romalılar buraya... Türkleri gebertelim...
Demin sessiz sedasız içki içilen, yemek yenilen bu yerde sonunda büyük meydan savaşlarına yol açan küçük bir uğraş başlayı-verdi.
Bir göz açıp kapayacak kadar çağ geçmeden masalar yıkıldı, kılıçlar sıyrıldı. Lokantadaki müşteriler üçe ayrılmıştı. Bir köşede Balamir, Olcayto, Argon ve diğer Türkler, öbür tarafta da Romalılar bulunuyordu.

Üçüncü parti olan Bezirgânbaşı ve arkadaşları da savaşçıların kılıç sıyırmalarından daha yavuz bir çabuklukla soluğu sokakta almışlardı. İki kavgacı birbirlerini yiyecek, hangisi kazanırsa kazansın, fakat onlar gene bu pazarlarda yenilenin mallarını ucuza kapatarak alışveriş edeceklerdi. Bu bezirganlara göre paranın gizli gücünden anlamıyorlardı bu ahmak insanlar.
Argon pek korkunç olduğunu daha önce söylediğimiz kahkahalarını koyvererek ilk Romalıyı mıhladı.
Olcayto kaşlarını çatmış, öldürmekten çok ölmemek ister gibi kavga ediyordu.
Balamir'e gelince, eline geçirdiği bir masanın ayağından kavramış, dört bir çevresine savurarak kafa, kol kırmakta.
Bu kanlı kavga beş-on dakikar sürdü. Fakat böyle dövüşlere daha küçük yaştan beri alışkın olan Türkler ortalığı çarçabuk temizlediler.
Romalılardan birkaçı ölmüş, birkaçı da boş kahramanlığın para etmeyeceği bu meydandan kaçmayı daha doğru bulmuştu.
Son Romalı da kaçınca Argon kapıya kadar fırladı, arkasından kahkahalarla gülerek uğurladı.
Olcayto, sanki hiçbir şey olmamış gibi oturmuş, yemeğini haklıyordu. Diğerleri de ölülerin ceplerini yokluyor, uğraşın verimini deşiyorlardı.
Fakat Balamir bir gök gürültüsü gibi gürledi:
- Hey!.. Arkadaşlar... Kendinize gelin yahu!.. Buradan kaçan farelerin gidip evlerinin çatı arasında saklanacaklarını, bu uğraşın tadını bize bırakacaklarını sanıyorsanız çok aldanıyorsunuz! Bir saate varmaz, sarın korucusu ardında bir sürü köpekle bizi yakalamaya gelecektir. Eğer Viminyak panayırının ortasında kafamızın gövdesinden ayrıhşındaki acıklı olayı serserilere bedava seyrettirmek istemiyorsak aklımızı başımıza alalım.
Argon, sıvalı kolunu indirerek homurdandı:'7
- Doğru söz!..

Olcayto, yemeğini bırakıp ayağa kalktı. Bir tekmede önündeki masayı yere yıktı:
- Buradan uzaklaşalım. Bunun için de tek bir yol vardır. O da her birimizin güzel, yani dört günlük yolda durmadan koşabilecek atlarımız olması.
Balamir homurdandı:
- Senin böyle bir atın var gibi arkadaş, anlaşıldı. Yol açtk, gidebilirsin.
Olcayto kızdı. Argon kahkaha ile güldü:
- Usta Balamir, kendine gel!.. Hiçbir Türk arkadaşlarını kavga meydanında bırakıp kaçmaz. Yoldaşım her birimizin böyle bir atı olup olmadığını anlamak istiyor.
Balamir kızarak önüne baktı:
- Hayır yoktur. Atlarımız yaylada. Katırlarla geldim buraya, katırları da demin sattım.
- Öyle ise burada ölünceye kadar dövüşeceğiz demektir. Kapatın kapılan, herkes dışarıdan eşyasını içeriye alsın. Kapıların arkasına masaları yığalım.

İçlerinden biri:
- Arkadaşlar, biz buraya kapanmakla ne yapıyoruz? Haydi kavga edelim. Bir-iki gün sonra? Evet, sonra ne yapacağız? Ya açlıktan, ya yağılarımızın çokluğundan öleceğiz!..
Argon bağırdı:
- Hep birden ölmek; Türk kırgızı için unutulmaz bir payzadır arkadaş!.. Sen ölmek istemiyor musun yoksa?..
- Ben de yoldaşlarımla beraber öleceğim. Fakat kurtulmamız için de aklıma bir şey geliyor.
Hep bir ağızdan sordular:
- O nedir?..
- Başbuğumuz ulu Tanju Attilâ buraya iki günlük bir yerdedir. Arkadaşlarımızdan en iyi atı olan dişli birini ona uçuralım. Bizim

burada olduğumuzu ve öldürülmek üzere bulunduğumuzu söylesin-. Hakan tez çağda yardımcı gönderir, hem Romalılarla savaş edebilmek için bir yol da açılmış olur, hem de biz kurtuluruz.
Hepsi birbirlerine baktılar. Balamir gürledi:
- Hakan bizi korumak için gelir, ama bu isteğimizi kim iletecek?
- Kim iletecek?
Bu soru bütün ağızlardan döküldü. Gidecek adamın zorlu bir kişi olması gerekti. Hepsinin hayatı Attilâ'ya dileği uçuran arkadaşın gücüne, aklına, zorbalığına bağlıydı. Argon bağırdı:
- Olcayto gitsin!..
Hep birden Argon'un gösterdiği gence baktılar. O kendisine bakan gözlerin önünde hiç titremeksizin başını doğrulttu.
Sözü ortaya atan sordu:
- Atı güzel mi? Demin kavga ederken gördüm. Zorlu ve temiz bir kılıç çalışı var, bana kalırsa içimizde ondan iyisi yoktur.
Balamir homurdandı:
- Ben de gördüm. Benim istediğim bu delikanlıdır. Bundan sonra hep birden bağırdılar:
- Olcayto gitsin!..
Argon koşup Olcayto'nun atını getirdi, kapının önüne yığıldılar. Hep bir ağızdan Alakuş'u övüyorlardı. Olcayto beygire sıçradı. Dizginlerini tutan Balamir ona bir güğüm kımız uzatarak sordu:
- Ant iç delikanlı!.. Ant iç ki, önüne, her ne olursa olsun, hatta baban bile çıkacak olsa tanımadan tez çağda bizi kurtarmak üzere Hakan'a durumumuzu ileteceksin!..
Hep bir ağızdan bağırdılar:
-Ant iç!..
Olcayto, kılıcını sıyırarak göğe doğru kaldırıp gürledi:
- Yoldaşlarımı kurtarmak için canımı bile bu uğurda vereceğime ant içiyorum. Hiçbir kötü düşünce beni yolumdan alıkoyamaz.

Argon, Olcayto'nun boynuna sarılıp kulağına fısıldadı:
- Salana, oğlum, göreyim seni. Birinci ayrılışımız. Kendini göster, tez gel de, sana yaşayışındaki düğümü açıklayacağım.
Balamir Olcayto'nun atına bir kırbaç şaklatıp bağırdı:
- Uğurlar olsun delikanlı, gözlerimiz sende... Olcayto, Alakuş'u mahmuzladı.
- Tez çağda Hakan'a varıp size yardım için geri geleceğim. Sonuna kadar dayanın. Hoşça kalın!..
Hep bir ağızdan:
- Uğurlar olsun! diye bağırdılar.
Olcayto, Alakuş'un üzerinde bir ok gibi havayı yardı. Sanki gideceği yeri kendine çekiyormuş gibi uçtu, gitti.
Balamir Olcayto'nun at koparışına bakarak sevindi. Ellerini oğuşturdu:
- Bana öyle geliyor ki, kurtulduk...

AÇ AYI OYNAMAZ

o:
kLCAYTO'yu Attilâ'ya, Sezar'ı da şar sokaklarında er "aramaya giderken bırakıp; meyhaneye kendi kendilerini kapayan Argon ve arkadaşlarının yanına dönelim. Sezar'ın meyhanesi bodrum hariç, iki kattı. Birinci kat masa ve sandalyeler ile konuklara ayrılmıştı. İkinci kat kapalı odalar

ile kiler olarak kullanılıyordu. Bodrumda da birçok boş veya dolu şarap fıçıları vardı. Argon önce arkadaşlarını saydı, on bir kişi idiler. Kendine göre bir savaş plânı çizdi. Bunlardan altısının Balamir'le beraber kapıda, üçünün iki pencerede, geri kalan bir cilasınla kendisinin de çözülen yerlere yardım için yedek olarak ortada bulunmalarını doğru buldu.
Meyhanenin içinde ne kadar masa, sandalye gibi ağır eşya varsa kapı ve pencereye yığıldı.
Daha görünürde kimseler olmadığından Argon ortaya bir göz attı:
- Meyhanedeki şarapları yukarı kata çıkarıp ocaklarda kaynatalım, kapılar kırılırsa üst kata çıkıp bunları Romalıların başından aşağı dökeriz.
Bu düşüncenin beğenildiği kahkahalarla onaylandı. Koca bahadırlar az sonra yüzlerce Romalının saracağı bu küçücük kulübede sanki gülerek toparlanıyorlardı. Sonunda yukarıda balkondan bakan biri bağırdı.

- Davran!.. Tozu dumana kataraktan bir sürü köpek yavrusu geliyor. Davran!..
Diğerleri de hep bir ağızdan haykırdılar:
- Urcan!.. Davran; vur ha!.. Sürün... Kırın... Vur haa!..
Kılıç şakırtıları, küfürler, devrilen masaların gürültüleri birbirine karıştı.
Tam bu sırada kapının üstüne bir kılıçla üç-dört kere vuruldu. Bir boru öttü. Gür bir ses dışarıdan bağırdı:
- Günbatısı Roma'nın ünlü imparatoru Valantiyen namına Viminyak sarının koruyucularbaşı bulunan ben, birçok suçsuz Romalının kanına giren ve şimdi şu meyhane içine kapanan barbar Hunlara şunu bildiririm1. Meyhanenin bütün çevresi baştan aşağı silâhlı altmış cenkçi tarafından sarılmıştır. Bunlar kılıç, mızrak ve mancınıkla silahlandırılmışlardır. Hunlara dört saat düşünmek için destur veriyorum. Bu dört saat biter bitmez askerlerim hücum edecek ve hiçbirinize aman vermeyecektir.
Meyhanede kapalı bulunanlar hep bir ağızdan bağrışmaya başladılar. Romalıların ölülerine okudukları ağıtları eş tutarak alay ediyorlardı. Fakat Romalı bu gürültüye aldırmayarak sözünü bitirdi:
- Her şeyden önce şunu bildireyim ki, size yardımcı getirmek üzere gönderdiğiniz arkadaşınız da yakalanmıştır. Biz her şeyi zamanında haber alırız. Hiçbir yerden ümidiniz yoktur, teslim olun!
Balamir:
- Atlatıldık! diye gürledi. Diğerleri sapsarı kesilerek:
- Mahvolduk!.. dediler.
Argon'un sesi bütün bu patırtıları bastırdı:
- Yalan söylüyor. Yalan, Olcayto altında Âlakuş, elinde kılıç oldukça hiçbir Romalıya yakalanmaz! Göster! Yakaladınızsa, onu bize gösteriniz.
1 Romalılar Türklere riun, her yabancı ulusa da Barbar derlerdi.

Balamir homurdandı:
- Evet gösterin!
. Sessizce bütün bu patırtıları dinleyen Başbuğ söze başladı:
- Ünlü Sezar'ın kölesi olan bizler hiçbir vakit yalan söylemeyiz. Arkadaşınız yakalanmıştır. Fakat şimdi yanımızda yok, teslim olun.
Argon tekrar bağırdı:

- Cesaret arkadaşlar, davranın. Aldatıyor, yalan söylüyor. Başbuğ sözünü bitirdi:
- Teslim olun, silâhlarınızı uzatın! Balamir ve arkadaşları gürlediler: -Asla! Uğraş... uğraş... vuruşacağız... Argon haykırdı:
- Ünlü Sezar'ın başbuğu, karnını deşip işkembenden davul, bağırsaklarından saz yapacağım.
Başbuğ son sözünü söyledi:
- Size dört saat, düşünün taşının, ya cenk, ya ölüm... birini seçin!..
Argon haykırdı:
- Dört dakika bekle Başbuğ Efendi, karnını deşeceğim. Balamir homurdandı:
- Niçin düşünelim! Köpekler, siz bir Türk'ün vuruşmadan, aman dilediğini gördünüz mü?
Romalı başbuğ bu sözleri duymamış gibi:
- Pekâlâ, dört saat bekleyeceğiz, diyerek atını geri çekti.

Romalılardan biri saati getirip kavgacıların görebileceği bir yere koydu. Okuyucularım bu saatin nasıl bir şey olacağını düşünecekler. Bu bir kum saatidir. Ve bir saat beklenecek derlerse bu saattaki kumun ince bir delikten aşağıdaki diğer bir kaba akıncaya kadar geçen zamandır. Bu bitince kum saati tersine çevrilir. Bu sefer kum boşaldığı kaba akar ve böylece sürer, gider.

Balamir saati uzaktan görünce hemen kirişini gerip bir ok yerleştirdi. Argon sordu:
- Ne yapıyorsun arkadaş?
- Bu köpeklere bizim düşünecek kadar çürük yürekli olmadığımızı, hemen kavga edeceğimizi anlatacağım. Saati deleceğim.
Argon yüzünü buruşturup sırıttı, Balamir'in yüzüne bakarak yay kirişine asıldı:
- Budalalık etme, bunları ne kadar oyalarsak o kadar iyidir. Unutuyor musun, arkadaşımızın gittiğini duymuşlar, yakaladıkları yalan olsa bile ardına adam salmışlardır. Olcayto bunlarla uğraşacak, yerine varacaktır. Dört saat bizim için iyi bir şeydir. Biz de bekleyelim.
Bu sırada dışarıdan bir ses homurdandı: -Bir!
Romalı, geriye gelmiş saati tersine çeviriyordu. Kendilerine verilen zamanın dörtte biri bitmişti. Argon'un emri üzerine hepsi yerlerine oturmuş, silâhlarını cilalıyorlardı. En doğru iş de bu. Balamir gidip kilerden birçok yiyecek getirip yere sererek temizlemeye başladı. Argon'u da eliyle çağırıp oturttu:
- Yoldaşım, dedi; insan kavga etse de, konuşsa da, sevişse de, otursa da, karnı tok olmalıdır. İşkembe ile işler arasında derin bir bağ vardır. İnsan temiz iş yapmak istiyor mu? Önce karnını doyurmalıdır. Yoksa bazılarının yaptığı gibi canım sıkıldı diye aç durmak budalalıktır.
Bu sırada bir Romalı tekrar bağırdı: -İki!..
Balamir, buna, yarım kangal sucuğu ağzına tıkmakla karşılık verdi:
- Ha ne diyordum, insan daima bulduğunu yemelidir. Ama iyi ama kötü, bizim meşhur bir atasözümüz vardır, sen de bilirsin: "Aç ayı oynamaz" derler. Biz her ne kadar ayı değilsek de biraz

sonra Romalılarla oynaşacağımıza göre her halde tok olmalıyız. Bunları bana babam öğretti. Nasıl, iyi bir düşünce mi?
- Çok güzel... O kadar ki bu düşünceye yoldaş olmaktan kendimi alamıyorum.
Diyerek Argon da yağlı bir kaz budunu koparıp dişledi.
Bu sırada dışarıdan tekrar bir ses haykırdı:
-Üç!..
Argon, bu sesi duyunca yan gözle silâhına baktı. Balamir tekrar ağzına attığı büyük bir lokmayı yutamamış, gözleri yaşarmıştı. Arkasına bir yumruk attı.
- Ne o yoldaş, boğuluyor musun? Balamir, gözyaşlarını silip karşılık verdi:
- Hayır! Ne kadar büyük ve tatlı lokma olursa boğazımdan o kadar rahat geçer, babam aklıma geldi de gözüm yaşardı, sen benim babamı bilmezsin değil mi?
- Hayır!
- Bak dinle öyle ise; babam Suptar Başbuğ adiyle anılırdı. Bu köpekler ondan tazı görmüş tavşan gibi yılarlardı. Babam, elinde kılıç, ordusunun başında ettiği her akında bunları temizlemiştir. Babamın öğüdünü sana yukarıda söyledim "karnın tok olmadan hiçbir işe girişme!" Son dövüşünde, babam, kendi koyduğu bu öğüde uymak için savaştan önce dört tane kaz yoldurup yemeğe başlar. Fakat aksi şeytan bu ya, tam bu sırada Romalılar saldırırlar. Babamın yüreği öyle dört kazı birden yağılara bırakıp kalkacak kadar çürük olmadığından dördünü de bir çırpıda bitirmek gibi dehşetli bir işe girişir. Gözleri döner ve karnının ortasından çatır çatır çatlayarak ölür. Tanrı alkış versin!
Bu gibi işlerde babasını aratmayacak kadar obur olan Bala-mir'e, şaşkın şaşkın bakan Argon can ve gönülden:
- "Amin!" dedi.
Bunun üzerine Balamir, Argon'a sordu:
- E, sen kimsin? Kimin nesisin bakalım?

Argon önüne bakıp bir müddet düşündü:
- Bu soruyu iki gün önce sorsan söylemezdim. Fakat şimdi söyleyebilirim. Dinle!
Ağzına sanki anlatacağı şeyin zorluğunu gidermek istermiş gibi büyük bir lokma attı, şarap güğümünü kafasına dikti:

- Ben, bundan üç saat önce gönderdiğimiz gencin...

Argon'un sözünü düzeltmek ister gibi tam bu sırada bir ses daha bağırdı:

- Dört!.. Kavgaya davran!..

Argon hemen kılıcını kavrayıp yerinden fırladı:

- Anlatacağım şey çok uzundu. Kısmet değilmiş arkadaş!.. Romalı başbuğ tekrar gözüküp sordu:

- Teslim oluyor musunuz?

Argon, arkadaşlarına göz kırpıp haykırdı:

- Düşünüyoruz. Bize birkaç saat daha destur veriniz. Arkadaşımız yakalanmış ve bize de yardımcı gelmeyecek olduktan sonra ne çıkar?

Romalı bu kurnazca isteğe sert bir sesle karşılık verdi:

- Hayır! Şimdi teslim olunuz. Ünlü Sezar'ın adına! Romalılar hep bir ağızdan bağırdılar:

- Sezar'ın adına! Balamir gürledi:

- Attilâ ve Sungur adına!

Argon, korkunç kahkahalarını salıverdi:

- Şeytanın adına!..

Balamir ilk oku gönderdi. Arkasından yağmur gibi başka oklar yağmaya başladı.

Romalılar da mancınıklarla iri taşları kapıya doğru savurmaya başladılar. Balamir'in önünde durduğu kapı çatırdayıp kırıldı. Romalılar ileriye doğru atıldılar...

ALANGOYA

OLCAYTO, üzerine aldığı zorlu işi başarabilmek için Ala-kuş'u bütün gücüyle sürüyordu. Çevresinde ağaçlar, evler, dağlar yıldırım hızıyla geriye kaçıyor, kulaklarında keskin bir rüzgâr uğulduyordu. Fakat onların konuştuğunu işiten Sezar, koşup Olcayto'nun Attilâ'ya gittiğini haber vererek şehri ayaklandırmıştı. On kadar atlı, Olcayto'nun ardına düştüler. Bunları gören Olcayto Alakuş'u daha sıkı mahmuzlayarak mırıldandı:

- Ardımıza düştüler. Kendini göster Alakuş!..

Alakuş'un karnı yere değiyordu. Bir aralık aralarında boşluk azaldı. Fakat sonunda Romalılar eksilmeye başladılar, atları şişenler teker teker geride kalıyordu. İçlerinde üç tanesinin altlarındaki atlar Alakuş'tan aşağı kalmadığından bunlar arayı koruyorlardı. Bir an geldi ki Olcayto, arkasında yalnız üç Romalının gölgelerini seçebildi. Aklından geriye dönüp onları hakladıktan sonra yol almak geçmiyor değildi. Fakat şimdi kahramanlıktan çok kaçmak, arkadaşlarına yardım getirmek lâzımdı. Alakuş'u sıkı, daha sıkı sürdü.

Biraz sonra Olcayto'yu yakalayamayacaklarını anladıklarından mı, yoksa başka bir düşünceden mi, her nedense arkasında kalan üç Romalı da yollarını değiştirdiler.

Yarım saat sonra yoluna büyük bir meyhane rastladı Olcayto'nun. Önünde üstü kapalı bir bahçe bulunan bu yerde yolcular dinlenir, yemek yer, beygirlerini sular, soluk alırlardı.

Daha pek çok yol alacağını kestiren Olcayto, hem kendisini, hem de Alakuş'u dinlendirmek için bu meyhanenin önünde yere indi. Ağzından sıcak köpükler ve dumanlar çıkan Alakuş'u oradaki bir direğe bağlayıp karnını doyurmaya başladı. Çevresinde kimseler yoktu. Yalnız biraz ötede yabancı üç erkek, aralarında güzel bir kız, konuşuyorlardı. Eğer Olcayto bunların ne konuştuklarını bilse hiç durmadan tekrar Alakuş'a atlayarak kaçardı. Fakat bir şey bilmediğinden aldırmadı. Biraz sonra meyhanenin içinden, elinde saz, bir Çingene çıktı. Üç yabancının yanına gelip sazını çalınca kız da ayağa kalkarak oynamaya başladı. Bu kız, yarı beline kadar, hemen hemen çıplak denilecek bir şekilde giyinmişti. Uzun boylu, kalçaları geniş, gözleri ve saçları koyu siyahtı. Esmer rengi kendisinin her halde bir Romalıdan çok bir Mısırlı veya bir Çingene olduğunu gösteriyordu. En çok Olcayto'nun önüne geliyor, gözlerini süzerek, belini kırarak oynuyordu.

Yabancı kızın kendisine karşı olan bu yakınlığını Olcayto da sezerek kıza daha iyi baktı ve güzel buldu.

Gözleri donuk, beyaz yuvalarından dönerken o kadar tatlı, o kadar kurnaz bakışlı idi ki insanın, elinde olmayarak, yüreği titriyordu. Güzel, esmer kız şimdi Olcayto'nun kendisine baktığını görmüş, ona gülüyordu. Olcayto da güldü ve bir eliyle elbisesine çekidüzen vererek göğsünü şişirdi. Hayatında ilk defa bir kadının kendisine baktığını görüyordu. Bir daha bakıştılar. Olcayto vaktin gecikmekte olduğunu düşündü. Sonra aklına Argon'un öğüdü geldi: "Sana gülen ve sırıtan bir güzel kadın gözü, seni aldatmak istiyor demektir. Sağlam bir erkek, o kadının gözleri ne kadar kuvvetli olursa olsun başını çevirir, işine gider. Yoksa Tanrı'nın erkekleri acılar, kötü

düşünceler içinde yaşatarak ceza vermek için yarattığı bu gözlere aldanan kendi kendini öldürmelidir..."
- Vay canına, dedi. Argon'un bana dediğine uyarsam şimdi hemen buradan fırlayıp yolumuza gitmek lâzım. İyi ama daha dinlenmedik.

Olcayto, bu sözü ile kendi kendini aldatıyordu. Yoksa bu kıza rastlamasa şimdiye kadar çoktan yola çıkardı. Tam bu sırada üç yabancının birisi kıza önündeki maşrapayı fırlatarak bağırdı. Kız da bu atılıştan çok korkmuş gibi hemen Olcayto'nun yanına koşarak kollan arasına atılıp haykırdı:
- Aman! Bahadır beni kurtar! Beni kurtar. Beni öldürecek!..
Güzel kızın böyle koşarak göğsüne yaslanması Olcayto'yu şaşırttı. Sıcak vücudunun baş döndürücü kadınlık kokusunu duyuyor. Biraz önce karşıdan istekle baktığı bu güzelliğin, yanında hem de kollan arasında bulunmasını aklı almıyordu. Maşrapayı fırlatan, yerinden kalkarak Olcayto'ya doğru yürüdü.
- Bırak şunu!..
Kız ise güzel gözleriyle Olcayto'ya bakarak bırakmaması için yalvarıyordu. Olcayto, hemen doğruldu. Eliyle tüysüz dudaklarını sıktı. Kılıç kayışını sarkıttı ve bağırdı:
- Git, yerine otur babalık!..
Karşısındaki bu söze güldü. Bu sırada arkadaşları da yanına kadar geldiler. Olcayto ayağını yere vurdu:
- Yerinize oturun, yoksa fena olacak! Maşrapayı atan alay etti:
- Yaman adam!..
- Eh! Bu kahramanlık kolay değil, bir kadını koruyor. Hem de üç kişiye karşı.
Tekrar üçü birden gülüştüler.
Olcayto, kızı eliyle geriye itip onların yanına kadar giderek gürledi:
- Çabuk yolu tutun!..
Karşısındakiler gene kızmadılar. Hatta içlerinden biri Olcayto'nun kollarını yakalayarak pazılarına baktı:
- Zorlu şey be!., dedi.
Diğer biri de elini yüreğine koydu:

- Hiç atmıyor! Sağlam yüreği var.
Fakat sözünü bitiremedi. Bu kadar alaya iyiden iyiye kızan Olcayto kuvvetli bir yumruk savurmuştu.
Avurduna rastlayan bu yumruk, herifi yere yıkmaya yetti. Diğerleri de kendilerini toplamaya vakit bulamadan diz kapaklarına birer tekme yiyerek sarsıldılar, kılıçlar sıyrıldı. Üçü birden Olcayto'nun üzerine atıldılar. Kılıçlar sağdan sola, soldan sağa gidip geliyordu. Vuruşlar o kadar zorlu idi ki birbirlerini öldürmek istedikleri gözüküyordu. Olcayto ilk kılıcını yerleştirerek homurdandı.
-Bir!..
İçlerinden biri yere yıkılmıştı. Diğerleri bağırdılar.
- Kuvvetine güveniyor. Fakat yeneceğiz.
Olcayto, kıza yan gözle baktı. İşte o zaman Argon'un sözlerine hak verdi. "Beni kurtar" diye yanına koşan kız, karşısındaki adamların masasına oturmuş, hiçbir şey olmamış gibi yemek yemekte idi. Demek bütün bunlar kendisini yakalamak, burada alıkoymak için bir tuzaktı ve bu üç yabancı da belki ardında gördüğü üç Romalıydı, kendisini yakalayamayacaklarını anlayınca kestirme yoldan önüne çıkmışlar ve birdenbire hücum etmeyip oyalamışlar-dı. Bunun sebebi de gözüküyordu. Diğer arkadaşlarımın yetişmesi. Olcayto, ustası Argon'un, karşısında kaşlarını çatmış, öğüdünü dinlemediği için kendisini azarladığını görür gibi oldu. Sonra ölümle pençeleşirken bıraktığı arkadaşları ve:
- Ant iç! diye bağıran Balamir'i düşündü.
Aldatılmıştı! Bir kadın tarafından aldatılmıştı. Kıpkırmızı kesildi ve bağırdı:
- Öldüreceğim!
Atıldı, kolunu uzattı, bir yıldırım gibi kılıç parladı.
- İki!
Tekrar atıldı. Sağlam kalan üçüncü Romalı gözlerini korku ve şaşkınlıkla açmış geriliyordu. Yürüdü, o melun kıza gücünü, kendi-

sinin aldatılmış olsa bile hiçbir çağda yenilemeyeceğini göstermek ister gibi baktı ve homurdandı:
- Bunu da öldüreceğim!..
Saldırdı. Kılıcı boşluğa savurdu. Çünkü karşısındaki kaçıyordu. Argon'un sözü doğru çıkmıştı. Olcayto, elinde kılıç, oldukça hiçbir Romalıya yakalanamazdı. Tam bu sırada zorlu bir şakırtı oldu. Meyhanenin önünde yedi atlı dönerek yere indiler. Geri kalanlar da yetişmişti. Bu taze kuvvet kaçmakta olan Romalıyı da tekrar geriye çekti. Sekizi birden Olcayto'nun üzerine atıldılar. Deminden beri bu ölüm işiyle uğraşmadan yemeğini yiyen güzel kız, bu sefer bu kavgaya göz atarak ayağa kalkmıştı. Bakışlarından arslan gibi çarpışan bir Türk'ü böyle bir tuzağa düşürmek için alet olmasına canının sıkıldığı belli oluyordu. Olcayto, hiç yılmadan tekrar bu gelenlerle kavgaya tutuştu. Yüreği müthiş bir sıkıntı içinde eziliyordu. Çocuk gibi aldatılmış, güzel sandığı bir kızın ne kadar bayağı olduğunu görmüş, sonra da arkadaşlarını ölüme kendi eliyle bırakmıştı. Argon'un düşman baltaları arasında can verirken kendisine kanlı gözleriyle bakarak "Bunca yıldır verdiğim öğütleri, öğrettiğim şeyleri böyle mi kullanacaktın?" dediğini duyar gibi oldu.
- Of ne kötü!.. Ne ayıp!..
Tiz bir çığlık attı, kılıcını iki eliyle kavrayıp atıldı:
- Savulun!..
Oyuncu kız, şaşkınlık içinde bakıyordu. Tüysüz, yoluk çehreli, ancak yirmi yaşında görünen bu genç, sekiz Romalı askeri önünde titreterek geriletiyordu. O ne atılış, o ne cesaret! O ne kuvvetti. Tunç bir tokmağın kâğıttan yapılmış heykellere çarparak yere yıkması gibi dört Romalı iki darbede tozların içine yuvarlanıp katılıp kaldılar. Daha böyle iki vuruş bütün düşmanları temizlemeye yetecekti. Fakat çok yorulmuştu.
Alnından aşağıya ince bir kan sızıyordu. Bütün gücünü ortaya koymuş, bütün kuvvetini kullanmıştı. Ayağı kayar gibi oldu. Yere doğru irkildi. Romalılar üstüne atıldılar. Güzel kız gözlerini kapadı. Olcayto ölüyordu. Fakat yaman bir silkinişle doğruldu, kılıcını alt-

tan uzattı. Üzerine atılanlardan biri daha yuvarlandı. Şimdi üç tane kalmışlardı. Sağ kalanlardan biri dişlerini gıcırdatarak homurdandı:
- Amma it canlı şey?
Olcayto, kılıcını bütün gücüyle gene savurdu. Kılıç boşluğa doğru sallandı. Boğuk bir ses, hızını alamayan kılıç yere çarptı, iki parça oldu. İşte her şey bitmişti; kılıcı da kırılmış, gücü de sonuna dayanmıştı. Romalılar sevinçle atıldılar. Bir vuruş zavallıyı göğsünden yaraladı. Geriledi. Onlar karşılarındaki kurbanın ölümünü tatlı, tatlı görmek isteyen aç kurtlar gibi yavaş yavaş ilerlediler. Alnından akan kanla karışık teri elinin tersiyle silip geriledi, geriledi. Arkası bir kapıya dayandı. İşte bu kadar... Daha gidemezdi. Ölüm yaklaşıyordu. Daha bir saniye, bir saniye sonra bu dünyadan ayrılacak, kim bilir neler olacaktı?
Arkadaşları kendisine kötülük okuyarak öleceklerdi. Gözleri yaşardı. Atılmak istedi, gücü tükenmişti. Gözlerini sımsıkı yumdu. Üç kılıç havada parladı, işte ölüm!..
Birden boşluğa doğru çekildiğini duydu. Arkasından biri çekiyordu. Boğuk bir gıcırtı oldu. Arkasındaki kapı açılmış, birisi kendisini içeriye çekerek kapıyı düşmanlarının yüzüne kapamıştı. Dışarıda üç Romalı bu işe kızmış, bağırıp, çağırarak bu görünmez kurtarıcıya kötü sözler söylüyorlardı. Ayakta duracak hali olmayan Olcayto, kapıya dayandı. Kurtarıcısı tatlı bir sesle:
- Biraz burada bekleyiniz, ben şimdi gelirim deyip uzaklaştı.

Hanın üst katına çıkıyordu, dışarıdakiler kapıya dayanıyor, yumruklar indirerek açmaya çalışıyorlardı. Olcayto, gözünü aralıklardan birine dayadı. Kudurmuş gibi kapıya yüklenen düşmanlarını seyretmek istiyordu. Bir çatırtı oldu; yukarıdan aşağı büyük bir gölge düştü. Üç Romalı da gık bile demeden çöktüler. Yerden toz, toprak, bir sürü duman yükseldi. Yukarıdan ağır bir şey düşmüş. Olcayto'yu kurtarmıştı. Gözlerini kapadı, artık dayanamamış, bayılmıştı. Gözlerini açtı. Başucunda bir kız eğilmiş, alnını siliyordu. Bir bakışta tanıdı. Kendisini tuzağa düşüren oyuncu kız... Sonra yıldı-

rım hızıyla bütün geçeni gözünün önünde canlandırdı. Kendisini ölümden de bu kız kurtarmıştı. Fakat her şeyden önce kendisinin de arkadaşlarını kurtarması gerekti. Doğruldu, kalkmak istiyordu. Kız tatlı bir sesle başını okşadı:

- Yatınız! Kalkmayınız! Yatınız! Yaranız belki tehlikelidir, sonra ağırlaşır.

Olcayto, başını salladı:

- Ne yarası?.. Benim hiçbir şeyim yok!.. Bırakınız gideceğim!..
- Fakat siz çıldırdınız mı? Bu halde nereye gideceksiniz?..
- Arkadaşlarımı kurtarmaya.

Yattığı yerden doğruldu. Göğsünü şişirdi, kabarttı:

- Benim nem var? Sapasağlamım. İşte hiçbir şeyim yok. Önümden çekil, çekil gideceğim.

Oyuncu kız, onu yatırmak için tekrar kollarını yavaşça tuttu.

- Size yalvarırım, yapmayınız, bakınız göğsünüzden gene kan akmaya başladı. Bu yara ile kapıdan bile çıkamazsınız.
- Çekil önümden, ben bir alçağım. Ben arkadaşlarımı aldattım. Onları ölümün kucağına bıraktım. Çekil, öleceğim; ancak yürümem lâzım, ölsem de yürüyeceğim, ta ki Argon onlara, başlan balta ile kesilirken:
- Olcayto bizi kurtaramadı. Fakat bu yolda, Attilâ'nın yolunda öldü, diyebilsin! Çekil! Çekil önümden!., diye haykırdı.

Kız da Olcayto'yu bu işten vaz geçiremeyeceğini anlamıştı. Başını büktü, sonra birdenbire atıldı:

- Of! Bak ne fena oldunuz, tekrar bayılıyorsunuz...

Olcayto'nun tekrar gözü dönüyordu. Kız onu kollarının arasına aldı:

- Nereye gidecektiniz? Söyleyiniz, sizin yerinize ben gideyim. Olcayto kekeledi:

- Sen!.. Sen!.. Sen kadınsın, gidemezsin!.. Ata binemezsin!..

- O!.. Siz isteyin, ben ata çok güzel binerim. Giderim; ben gidebilirim.
- Gitmezsin, sen bir aşağılık kadınsın, beni de aldattın!.. Kız, bu acı söze gözlerinden iki damla yaş akıtıp:
- Yaptığım işin fenalığını sonradan anladım. İşte şimdi onu düzeltmek istiyorum. Bırakınız, ben gideyim!..

Olcayto gözlerini kapayarak düşündü, sonra birdenbire şu sözleri söyledi:

- Benim aşağıda bağlı atım var!.. Yıldırım gibi uçar. Ona bin. Benim gittiğim yolun doğrusunda büyük bir ordu göreceksin, onların başbuğu "Atlı Han"dır. Bir kâğıt ver; şurada bir tüy duruyor, onu da getir, al bu kâğıdı ona götür. Yalnız tez gidip gel, çünkü arkadaşlarımın hayatı, benim namusum senin elindedir.

Kız, masanın üzerindeki papirüs kağıdıyla tüyü getirdi. Olcayto doğruldu. Büyük bir kuvvetle yazdı:

"Tanrı yardımıyla Türk Koyunluların ve bütün acundaki avulların başbuğu, yoksulların kurtarıcısı Türk Tanjusu Atlı Han'a! Yüce Hakan!.. Bu yazımı sana kanımla çizip iletiyorum. Senin sancağının altında vuruşan oğullarından birçoğu şimdi, köpek Romalıların eline düşmek üzeredir. Bir sürü Romalı Viminyak panayırında onları sardı. Kardeşlerim arslanlar gibi dövüşerek senin gelip kendilerini kurtarmanı bekliyorlar. Tez yardımına koşmak senin ululuğuna bağlıdır. Ben bu yolda kahpecesine aldatılıp yaralandım, yürümeye gücüm kalmadı. Seni beklerim. Selâm sana yüce Hakan...

Sungur'un uşağı Bir Türk bahadırı"

Kıza döndü:

- Senin adın nedir?.. Kız tatlı tatlı güldü:
- Alangoya!..

Göz göze bakıştılar. Bu ne güzel kızdı. Fakat şimdi bunu düşünmenin sırası değildi.

- Benimkisi Olcayto Salancı'dır, dedi. Bunu al, söylediğim adama götür!.. Ama çabuk, çok çabuk gitmelisin. Haydi Alangoya, uğurlar olsun!

Bayılmıştı. Alangoya bir geyik gibi sıçradı. Avludaki Romalı ölülere bakmaya lüzum bile görmeden Alakuş'a atladı. Olcayto kadar usta bir binicilikle sürdü gitti. Acaba yetişebilecek miydi?

Olcayto Salana, acaba nasıl olmuştu da Alangoya'ya inanarak onu Attilâ'ya göndermişti. Daha birkaç saat önce onun kendisini nasıl aldattığını, ne kadar kötü yürekli bir kız olduğunu görmüştü. Böyle herkesin masasında içki içen, meyhane ortalarında oynayan bir kıza nasıl inanılırdı? Sonra acaba Alangoya niçin Ol-cayto'yu ölümden kurtarmıştı ve niçin onun bile başaramadığı bu işi üzerine almıştı? Bizim kalemimiz, sadece geçen işler üzerinde yürüyor. Biz, kendimizden ne bir şey ekliyoruz ve ne de kahramanların konuşuşlarını, düşünüşlerini değiştiriyoruz. Biz olanı yazacağız. Bunun için romandaki kahramanların içlerinden geçeni anlamayı okuyucularımıza bırakarak Argon ve arkadaşlarına geliyoruz.
Balamir ve arkadaşlarının tuttuğu kapı büyük bir gürültü ile yıkılınca içeriye kendini kabak gibi atan ilk Romalıyı dostlarımız bir üfürükte şişirdiler. Ötekiler bu korkunç işten şaşalayarak biraz duraklayınca elinde kılıç kendi sırasını bekleyen Argon kahkahayı bıraktı:
- E, haydi delikanlılar!.. Ne durdunuz? Aramızda ayrı gayrı yok, kardeş sayılırız. Yürüyün de hele biraz kucaklaşalım!..
• Romalılar tekrar atıldılar. Bu sefer kendilerini kolluyorlardı. Onların uzun kılıçlarının yetişemeyeceği yerlere ulaşıyorlardı. Fakat ne olursa olsun, Balamir ve arkadaşları böyle göğüs göğüse cenkte hem alay ederek, hem eğlenerek, ölmeden öldürmesini biliyorlardı. Romalılar bu kavga böyle sürerse onlarla başa çıkama-

yacaklarını anladıklarından başka bir yol tuttular. Geri çekilip iri taşları kapıya fırlatarak kapı, pencere gibi Balamir'in kapadığı delikleri açtılar. Arkasından zorlu bir ok yağmuru meyhanenin içine doldu. Argon bağırdı:
- Vay şeytanın piçleri!.. Ulu Tanrı'nın büyük adına sığınalım. Burada kendimizi göz göre göre şişleteceğiz.
Balamir homurdandı:
- Sadece Tanrı'ya sığınmak para etmez. Hemen sığınacak uygun bir yer bulalım.
İçlerinden ikisi göğüslerini tutarak yere yıkıldılar. Argon'un gözleri doldu.
- Yukarıya çıkalım! Haydi davran!
Hep birden yaralanan arkadaşlarını da sırtlayarak, yukarıya çıktılar.
Arkalarından Romalılar da iş bitti sanarak bağıra bağıra meyhanenin alt katına doldular ve teker teker merdivenleri tırmanmaya başladılar.
Argon bağırdı:
- Haydi, kazanlara!..
Hep birden kaynayan kazanlara yapıştılar ve yağının üzerine boca ettiler. Aşağıda bir kıyamettir koptu. Acı acı sesler çıkararak yerlerde kıvrananlar, bağıranlar, birbirlerini çiğneyerek kaçanlar sayısızdı. Aşağıdan yukarıya koyu ve sıcak, yanık kan ve şarap kokan bir duman yükseliyordu.
Argon korkunç kahkahalarını tekrar bıraktı:
- Yaşa!.. Yaşa Sezar!.. Sayende baylar sıcak sıcak şarap içiyor.
Fakat ne çare ki bu şakrak ve eğlenceli saniyeler de çok sürmedi. Kazanda kaynayan şaraplar bitince Romalılar artık bu sefer büsbütün çoğalan hınçlarını alabilmek için zorlu bir atılışla merdivenlere sıçradılar.

Kılıçlar çatıştı. Feryatlar, bağrışmalar, küfürler, sonra boğuk sesler. Sonunda her şey bitti. Argon ve Balamir başta olmak üzere hepsi kıskıvrak yakalanmışlardı.
Balamir ağlayacak gibi olmuştu.
- Olcayto geri dönemedi, bittik!.. Argon son defa olarak haykırdı:
- Olcayto gelecektir!.. Daha her şey bitmedi.
Hepsini birden sürüp götürdüler. Viminyak panayırından geçirilirlerken ahali yumruklarını sıkarak küfürler ediyor, üzerlerine atılarak parçalamak istiyorlardı.
Yolda Argon bir kere irkildi. Balamir sordu:
- Ne oldun?
- Hiç... Bir tanıdığı görür gibi oldum; Margus piskoposu. Ah şimdi kollarım boş olsaydı, bu domuz yavrusu böyle çarşı ortasında sıntarak bana bakamazdı. Hep bunlar onun başının altından çıktı.
Hepsini sudan bir sorguya çekip ertesi sabah asılacaklarını söyleyerek kalenin zindanına kapadılar. Balamir'le Argon yan yana düşmüştü. Balamir:
- Arkadaş, dedi. Senin küçük bir işi beceremedi bak. Sabaha karşı Tanrı'yı görmeye gidiyoruz.

Argon hiç ses çıkarmadı. Sadece dişlerini gıcırdatıyordu. Bir müddet sustular. Balamir tekrar sordu:
- Senin bir hikâyen vardı. Karanlıkta gün bir türlü bitmiyor. Anlat da bari eğlenelim.
Argon da bir şey anlatmak istiyordu:
- Hangi hikâye?
- Hani şu senin küçüğün kim olduğu?
Argon gözlerini kapadı. Sonra yattığı yerde kıvrılarak Bala-mir'e, kâh titreyerek, kâh gülerek, kâh ağlayarak bir şeyler anlattı. Sabah olurken Argon'un anlattığı da bitiyordu. Biz de oradaymış gibi Argon'u dinleyelim.
D!
KORSAN
>ENİZİN koyu gölgeli dalgalarında kurşun rengi köpükler saçarak o gece "Olcayto Salana" adlı korsanın gemisi ilerliyordu.
Olcayto Salana! Bu isim o kadar korkunç ve ünlü idi ki o zamanlar bütün Akdeniz kıyılarında bu adı işitince titremeyen bir tek gemici bulunamazdı. Bu adam kimdi? Nasıl oluyor da bir Türk olduğu halde çok sevdiği attan inip bir gemiye binmişti. Ve gene nasıl oluyor da bütün Akdeniz'in, hatta Roma'nın gemicileri bile bu Türk'ten titriyordu. Önce bunları öğrenelim.
Bir gün Fenikeli bir korsan başbuğu eski Gündoğusu Roma'nın başşarı olan Kostantinopolis'te gezerken on dört yaşında bir çocuğun beş altı tane kadar yerli küçüğü patakladığını görerek yanlarına yaklaşır. Kavganın sonunda üst çıkan bu küçük, patlayan dudağından akan kanı elinin tersiyle silerken, Fenikeli korsan başbuğu, gözünün pekliğine parmak ısırdığı bu çocuğa yaklaşıp sorar.
- Senin adın ne küçük?
- Olcayto Salancı'dır. Büyük adam (!)
Gemici bu sert karşılığa aldırmadan tekrar sorar:
- Nerede oturuyorsun?

- Her yerde; biz gezginciyiz. Ta şu tepelerde bizim avul çadır kurdu. Dinleniriz, güneşin doğduğu illerden gelir, battığı yerlere gideriz.
- Hangi ulustansın?
- Koyunlu Türklerindenim.
- Çok güzel dövüşüyorsun!..
- Sana ne?
- Ben de sizin gibi gezginciyim," ama biz denizlerde gezer, dövüşürüz.
- Bana ne?
Gemici hiç kızmayarak onun yanına daha çok yaklaştı:
- Sen de, denizlerde gezmek istemez misin?
- Ben denizi ne yapacağım? Benim atım var. Kılıcım var. Ben her gün vuruşmazsam içim gider. Biz kavga ve at uşağıyız.
- Öyle ama denizin başka bir tadı vardır. Biz de dövüşürüz. Biz zengin sertlerin gemilerine atlarız. Göğüs göğüse dövüşürüz. Malla-nnı alır, gemilerini ateşe veririz. Bizdeki uğraşın tadı karada yoktur.
Çocuğun gözleri parladı:
- Siz her gün dövüşür müsünüz?
- Elbet, hem ne dövüş?

- Gemileri ateşe verirsiniz ha!..
- Çıra gibi yakarız.
- Ama sizin binecek atınız yok!
- Kim demiş?.. Bizim gemimiz de bir attır; onun dizginlerini kullanmak, onun üzerinde gezmek karadaki atları kullanmaktan çok zordur. Sen istersen gel, gidip atandan destur alalım, benimle birlikte gemiye gir. Yer, içer, çarpışırsın, uğruladığın mallar da caba!..
- Benim atam yok, adsızım. İstesem senin ardından şimdi gelirim. Ama başkalarının malını uğrulamak iyi bir şey değildir.

Gemici gözünü kırpıp Olcayto'nun omzuna vurdu:

- Hey oğul!.. Kendi kendini aldatma! Bu acunda bir çok kişi başkasının malını uğrulayarak yaşar. Sakın aldanmayasın ki uğruluk fena bir şeydir. Niçin siz bir avulla kavga edip onun mallarını alırsanız iyi iş oluyor da, biz gemileri talan edersek kötü iş oluyor? Çünkü avullar birbirleriyle her çağda savaşırlar. Bundan dolayı, savaşarak yenilenin malını almak her iki taraf için "mubah" sayılmış. Fakat güçlü bir adam, aç kalmamak için zayıf birilerinin üzerine çullanıp, onun malını zorla alırsa buna kötü iş derler. Çünkü savaş karşılığı yağma hoş görülmüş... adî ve zorbalıkla çalma ise hoş görülmemiştir. Benim çok ince işlere aklım ermez. Ama sana gene anlattım ki bizimle gelirsen hem karnın doymuş olur, hem de bir hakan gibi giyer, yer, içer gezersin. Sen de âdem oğlusun, senin de istediğin olmalıdır.
Bu kadar derin sözlere Olcayto'nun da aklı yetmediğinden elini bu adama verip avulunu bıraktı ve korsan gemisine girdi.
Olcayto gücü sayesinde az zamanda gemide ünlendi. Sözleri ikinci bir korsanbaşı imiş gibi dinleniyordu. Hatta onu Bizans sokaklarında bulan Fenikeli gemici onu başka bir kadırgaya kaptan yaptı. Her iki korsan da ayrı ayrı çalışıyor, sonradan malları paylaşıyorlardı. Olcayto, artık iyiden iyiye korsanların uğruluğu hoş gösteren yasalarına inanmıştı.
Bir gün mallarının arasında paylaşılması zor olan bir define bulundu. Olcayto'nun Mısırlı bir gemiden esir aldığı eşsiz bir kızı herkes kendisine mal etmek, cariye yapmak istiyordu. Olcayto Salana, kızı kendisinin tutsak almış olduğundan kendisine verilmesini istedi. Fenikeli gemici ise kendisinin bütün korsanların başı olduğundan, dilediği malı alabileceğini... öteki korsanlar da şimdiye kadar tutsak alınan kadınların bütün gemicilerin malı olması bir türe olduğundan, başbuğlarının bu türeye uymasını istiyorlardı. Birbirlerine büsbütün aykırı olan bu düşünceler arka-daşlarıyle Olcayto'nun arasını açtı.

Güzel Mısırlı kız Kleo ise Olcayto'dan ayrılmak istemiyordu. Issız bir adada korsanlar birbirine girdi. Olcayto'nun zorlu pazısı Kleo'yu kimseye kaptırmadı. Böylece iki dövüşte kız Olcayto'ya kaldı. Bir gemiye binerek kendisinin yanından ayrılmayan öz arka-daşlarıyle denizlere açıldı.
Gel zaman, git zaman derken Olcayto'nun bir oğlu oldu. Bunun terbiyesini en yarar adamlarından Argon'a verdi. Argon Olcayto'ya sonradan kapılanmış bir Türk'tü. Daha o zamanlar ancak yirmi yaşında kadardı.
Fakat bir gün gemide korkunç bir şey oldu. Issız adadaki yenilişlerini bir türlü yiğitliklerine yediremeyen öteki korsanlar, Olcayto'nun adamlarından birkaçını kandırarak Kleo'yu kaçırdılar.
İşte o korkunç gece: Olcayto, engin denizlerde eski arkadaşlarını arıyor, onlardan hesap sormak istiyor. Gece gittikçe ilerliyor, suları yararak karanlıklara gömülen geminin başında elini yatağanına dayamış iri vücutlu bir gölge, heykel gibi duruyor. Yavaşça arkasından başka bir gölge yaklaşıp eğildi:
- Her şey tamam Tanju!..
İri vücutlu adam, arkasına bile dönmeden sordu:
- Küçük uyuyor mu? -Evet!..
- Bütün gemicilere söyledin mi?
- Evet, hepsi bir iki saate kadar vuruşacaklarını biliyorlar.
- İyi... Onları bulacağım!..
- Başka bir buyruğunuz var mı?
- Evet, kulağını iyi ver, dinle!.. Sen benim yanıma kapılanmadan önce bir tutsak yakalamıştık. Bu adam çok uslu bir keşişti. Ba-na-yalvardı, yakardı, kendisini bırakmaklığımı söyledi. Ona genç yaşımdan beri topladığım hazinelerin en iyilerini vererek bıraktım. Fakat bir şartla, tam o tarihten yirmi yıl sonra verdiğim hazineleri geri verecekti. Onu zengin ve başı boş olarak bir kenara, tam oğlumun doğduğu köye bıraktım. Bir parayı ikiye böldük, biri onda,

öteki bende kaldı. Sen şimdi gemide ne kadar işine yarayacak şey varsa al, bu kırık parayı da kuşağının arasına sok. Bana bir şey olursa...
Deminden beri bayı Olcayto'yu sessizce dinleyen gölge, irkil-di:
- Tanrı saklasın!
Olcayto Salana, başını acı acı salladı:
- Olursa değil, olacak!.. Sen çocuğu al, bir kıyıya çek! Adını benim adım gibi koyarsın: Olcayto Salana!.. Fakat onun yanında hiçbir gün denizin ve benim lâfımı etmeyeceksin!.. İstemem ki oğlum da benim gibi kırları ve atları bırakıp bir deniz uğrusu, bir korsan olsun! Ona kılıç kullanmasını, benim atalarım gibi ata binmesini öğret! Mert, doğru sözlü, hiçbir şeyden yılmaz,

gereğince beş-on yağızı temizleyecek kadar güçlü olsun!.. Önüne sakın bir kadın çıkartma!.. Ona kadınlardan kaçmayı öğret!.. Anlat ki kadınlar kötüdür ve erkeklerin işlerini bozmak için Tanrı yönünden ceza olarak yaratıldılar. Kendisine göz kırpan, sırıtan, yani herhangi bir isteği için kendisini aldatmak isteyen kadınlara karşı oğlum yüreğini sağlam tutsun. Eğer sırası gelirse beni söyle, fakat babası olduğumu söyleme. Bir kadın yüzünden arkadaşlarından, malından hatta... evet, hatta canından bile ayrılan bir korsan masalını dinlesin. Yirmi yaşına kadar parasız, pulsuz gezsin, tozsun, vuruşsun, aç ve yoksul kendi çalışarak kendi karnını doyurmanın yolunu öğrensin. Hayatın bütün açılarıyla karşılaşsın. Temiz yürekli, fakat güçlülere acımaz, yoksulları korur bir bahadır olsun!.. Acıları, hayatın dikenlerini kahkahalarla karşılayacak kadar kaygısız, sağlam yürekli olsun. Aklıma başka şeyler gelmiyor Argon... Onu sana armağan olarak bırakıyorum, beni aratma!.. Denizlere yanaştırma.
Argon gene titredi:
- Tanrı sizi uzun yıllar yaşatsın.
- Çok söz istemez korsan! Ben ne söylüyorsam onları dinle!.. Oğlum yirmi yaşına gelince paranın yarısıyla gidip keşişi görür ve sözünde durmasını istersiniz. İşte bu kadar. Söylediklerimi, hele şu üçünü unutma! Olcayto Salana babasını tanımayacaktır. Yirmi ya-

şına kadar yiyeceği ekmeği kendi kazanacak, yirmi yaşında Mar-gus piskoposu olan keşişten babasının emanet ettiği hazineyi geri isteyecek...
Argon tekrar eğildi!
- Unutmam Tanju!.. Margus piskoposundan hazineleri isteyeceğiz! dedi.
Sonra aklına iyice yerleştirmek için bu iki kelimeyi birkaç kere daha söyleyince büyük korsan, eliyle Argon'a gitmesini bildirdi.
Tiz bir boru öttü. Gemiciler koştular. Yelkenler gevşetildi. Olcayto dümene bütün kuvvetiyle asılarak gemiye doğru bir yol verdi. Eski arkadaşlar birbirleriyle karşılaşıyordu. Ötekiler daha onları görmemişlerdi. Olcayto'nun gemisi suları yararak bir ok gibi büyük bir çatırtı ile öteki geminin omurgasına bindi. Güvertede yalın kılıç bekleyen korsanlar atıldılar. Feryatlar, küfürler, yatağanların şakırtıları birbirine karıştı. Eski arkadaşları bu umulmadık baskından şaşırmış, kendilerini toplamaya vakit bulamadan göğüslerine inen bu şahinin kim olduğunu anlamaya çalışıyorlardı. Birdenbire Olcayto'nun adamlarına kumanda için buyruk verirken çıkardığı gür sesi tanıdılar.
- Hey!.. Gözünü aç oğlum! Önündeki fıçı hâlâ tutuşturulmamış duruyor! Dirise tam değil!
Sonra kendilerine pek yabancı gelmeyen eski arkadaşlarının uğraş naraları:
- Davran! Sürün, vur ha! Çabuk atla be!.. Halatları bağlayınız! Haydi vira... Ha oğlum, ha dayan... Ateş, ateş!.. Fıçılan savurun!..
Bu sesler yağılarının kim olduğunu tanıtınca hemen palaya sarıldılar, amansız bir uğraş başladı. Kırıyor, yakıyor, kesiyor... sadece öldürmek istiyorlardı. Çünkü her iki yön de yenilene ötekilerin aman vermeyeceğini biliyordu. Uğraşın en kızgın yerinde elinde geniş bir yatağan, Olcayto Salana da eski arkadaşlarının gemisine atılarak bir kurşun gibi aralarına girdi. Onu pek iyi tanıyan

korsanlar, çevresinde geniş bir çember kurarak; çil yavrusu gibi açılıyorlardı. Palasının yetiştiği yerden hiçbir yağı sağ çıkamazdı.
İçlerinden birini gırtlağından yakalayarak sarstı:
- Çabuk söyle, Kleo nerede? Korsan boğuk bir sesle söylendi:
- Bilmiyorum.
Olcayto herifin bu sözünü ağzına tıkarak başını bir vuruşta uçurdu. Sonra atıldı. Kendisinden kaçanlardan birisini daha ensesinden yakalayıp sordu:
- Kleo nerede?.. Tez beni oraya götür.
Ölümle, yaşamaktan birini beğenmesi gerektiğini anlayan korsan ölümü sevmemiş olacak ki Olcayto'nun önüne düştü. Arkasında kendi adamları, Olcayto, Kleo'nun kapatıldığı kamaraya kadar gidip kapısını kırarak onu çıkardı ve kolları arasında gene koşa koşa kendi gemisine atladı. İlk düşüncesi boş çıkmış, ölmeden sağ ve yarasız gemisine dönmüştü. Bu çağa kadar çocuğun kamarasından ayrılmayan Argon da artık işinin bittiğine inanarak uzaklaşıyordu. Olcayto'nun sadece alnı bir kılıç ucuyla yaralanmıştı.
İki sevdalı birbirlerine sevinçle sarılırlarken Olcayto'nun sesi yeniden gürledi:
-Laçka!..

- Kancaları bırakın!..
- Babafingoları çözün!
- Dümeni kıvır!
- Açılın!
Büyük korsanın gemisi sallanarak saplandığı gemiden kurtuldu, yavaş yavaş açıldı.
Üst gelmişlerdi. Öteki gemi çatır çatır yanıyor, denizde birçok korsan ölüsü yüzüyor, batıyor, çıkıyordu. Tam bu sırada yanan geminin burnunda bir gölge gözüktü. Elindeki kemanı gerdi, bir ses işitildi, vız diye bir ok Olcayto'ya doğru uçtu. Kleo acı bir feryatla

birlikte Olcayto'nun önüne siper almak için atıldı... Bu ok ki -Fenikeli eski korsan yönünden atılmıştı- Kleo'yu yere yıktı. Herkes şaşkınlıktan titrerken Kleo'ya doğru eğilen Olcayto'nun göğsüne •ikinci bir ok daha gelip saplandı. O dağ gibi Türk arslanını da sevgilisinin yanına çökertti.
İş işten geçtikten sonra Olcayto'nun adamları sürekli bir ok yağmuru altında Fenikeli korsanı öldürürlerken Argon atılıp efendisini kucağına aldı. Olcayto gözlerini açtı. Alnından ve göğsünden kan sızıyordu. Silkinerek ellerinin üstünde doğruldu:
- Sen misin Argon!..
- Evet, Tanju!..
- Gördünüz ya!.. Düşündüklerim oldu. Benim öleceğim içime doğmuştu. Hem artık bizim için yaşamak doğru olmazdı.
Sesi gittikçe kısılıyor, yüzü sararıyordu.
- Daha ancak birkaç kıpırdayış yaşayacağım, söylediklerimi unutma! Oğlumu sana bırakıyorum. Bizi karaya çıkarmayın!.. Kleo ile birlikte bacağımıza bir taş bağlayıp, denizin en derin bir yerine fırlatınız. Ben denizlerde yaşadım. Denizlerde vuruştum. Denizleri sevdim. Denizlerde öldüm... İsterim... İsterim ki denizlerde çürüyeyim. Dinliyor musun Argon!..
Argon yaşlı gözlerini silerek hıçkırdi:
- Evet, Tanju!..
Bu kalpsiz korsan, başbuğunun ölümü karşısında ağlıyordu. Olcayto'nun sesi titriyordu:
- Oğlumu al!.. Bu gemiyi de benim serserilerime bırak! Denizlerde çapulculuk etsinler. Onlar başka iş göremez!.. Ölüyorum... Argon, ölüyorum... Söyle borucuya, cenk borusunu öttürsün... Bütün yelkenleri açınız!.. Davullar vursun. Sancağı da büyük direğe çekiniz!.. Denizlerin kanlı uğrusu ölüyor... Müjdeler olsun, benden kurtuluyorlar...
Ağzından köpükle karışık oluk gibi bir kan fışkırdı, gözleri açıldı. Güçlükle yeniden doğruldu. Dizlerinde yatan Kleo'yu saçlarından tutup kaldırdı. Kanlı ağzını onun alnına yapıştırdığı sırada;

son buyrukları yapılmış, borular boğuk boğuk, yürekleri paralayıcı bir sesle ötüyor, deniz kurtları büyük Tanjularının ölümünü ağlayarak alkışlıyorlardı[1].
- Selâm oğullarım!.. Selâm sancağım, güzel gemim!.. Selâm yüce deniz... Selâm... Selâm Tanrı'ya ki benim suçlarımı hoş görsün...
Yüzlerce korsan hayatlarında belki ilk defa ölümün karşısında yürekleri titreye titreye hıçkırdılar. Tanrı'yı andılar.
- Selâm Tanrı'ya ki suçlarımızı hoş görsün!..
Bir kere daha titredi. Gerildi, köpürdü. Boğazından garip sesler çıktı. Elleri kıvrıldı, sırtüstü düştü, katıldı kaldı...
Olcayto Salancı ölmüştü.
Argon efendisinin dediğini yaptı. Çocuğu aldı, büyüttü, yetiştirdi.
Saatlerden beri sessiz sedasız bu sözleri dinleyen Balamir kısık bir sesle sordu:
- Bu çocuk!?..
Argon'un gözleri yaşardı. Başını arkasına çevirdi:
- Çocuk, Attilâ'ya gönderdiğimiz gençtir. Korsanın uşağı Argon da ben!..
Balamir ağzını bir karış açtı:
- Vay canına!.. Demek sizin şimdi Margus piskoposunda yüklü bir alacağınız var!..
- Evet, ama!.. Vermiyor. Bilmezlikten geliyor. Balamir yüzünü buruşturdu:
- Sağlam hapı yuttuk! Argon anlamadı.
1 Alkışlamak, saygı göstermek demektir. Yalnız elle olmaz, gözle, bakışla da olabilir.

- Ne gibi?

- Ne gibi olacak, biz hiçbir nesneden ölüme hak kazanmasak bile, senin böyle piskopostan ülkeler satın alacak kadar bir hazine istemekliğin başımızın gövdemizden ayrılması için yeter de artar bile...
Tam bu sırada kapı açıldı. Sarın hâkimi arkasında erlerle gözüktü. Balamir, arkadaşları hep birden doğruldular. Ölüm fermanı bildirildi. Siyah elbiseli bir adam uzun uzadıya birçok şey saydı. Sonu şöyle bağlanıyordu: "Ünlü Roma imparatoru Sezar'ın yoksul bir kölesi olan bizler, birçok suçsuz Romalının kanına giren, temiz topraklarımızı pis ayaklarıyla kirleten Hunların, Viminyak panayırı meydanında gözleri oyularak, boğazlarına kurşun akıtıldıktan sonra işkence ile öldürülmelerini buyurduk.
Balamir sapsarı kesildi:
- İşte bu aklımıza gelmemişti. Başka bir Türk homurdandı:
- Genç çocuk Attilâ'ya yetişemedi. Argon'un da başı büküldü ve gözleri doldu:
- Yolda öldürmüşlerdir.
Erler onları yakalayıp panayıra götürmek için ilerlerken dışarıda bir gürültü koptu. Bağrışmalar çoğaldı, yükseldi, yaklaştı. Balamir ve arkadaşları sevinçle; Romalılar ise umulmadık bir korku ile şu sözleri işittiler:
- Attilâ geliyor!..
ATTİLÂ GELİYOR!
İŞ değişmişti. Ölüme gittikçe yaklaştıklarını sanarak büktükleri boyunlarını doğrulttular. Argon güleç bir biçimde kafasını uzattı. Duyanların tüylerini ürpertecek kadar tiz bir kahkaha bıraktı:
- Dinleyin arkadaşlar! Dinleyin, bakın ne diye bağırıyorlar... Ey şeytanın sütkardeşi olan cellâtbaşı! Sen daha iyi dinle, bak ne diyorlar!..
Hep birden yarısı sevinçle, yarısı korku ile kulak verdiler. Gittikçe yaklaşan bir uğultu, kesilmeye götürülen danaların böğürtüsünü andıracak kadar boğuk ve korkunç sesler, kulaklarını doldurdu:
- Attilâ geliyor!..
- Atlı Han geliyor!..
- Ey Romalılar!.. Allah'ın günahkâr kulları, evlerinize kapanıp Tanrı'ya yalvarınız ki canınızı, malınızı korusun!.. Çünkü Hunların başbuğu Attilâ'nın ordusu sarınızın eteklerinde gözüktü... Atlarının ayakları, kalenizin kayalarını titretiyor!..
Sonra bu gürültü, bu bağırış, bu yürekler paralayıcı sesler
uzaklaşıyordu.

- Attilâ geliyor!..
- Atlı Han geliyor!..
Zindanın içini derin bir sessizlik kapladı. Romalılar bitkin, ne yapacaklarını şaşırmışlar, boyunları bükük, elleri göğüslerinde, düşünüyorlardı.
Argon, Romalılara bakıp yavaşça öksürdü:
- Hım!. Çelebilerin işi bitik! Deve dikeni yemiş eşek yavrusu gibi düşünüyorlar.
Sonra Balamir'e baktı. Gülüştüler. Balamir de biraz önce ölümü erkekçesine, bir Türk gibi karşılamak için sinirlerini bütün güçleriyle geren arkadaşlarına baktı. Hepsi birden sırıttılar, sonra kulaklarını kendilerine pek tatlı gelen "Attilâ geliyor" sesine çevirerek kahkahalarla, birer çılgın gibi gylmeye başladılar.
Romalılar diş bilerken onlar durmadan elleriyle böğürlerini tutarak gülüyorlardı:
Sonunda el ele yapıştılar, biraz önce kendilerini öldürecek olan yağılarının yönünde sevinçlerinden zıp zıp sıçrayarak bir halka kurdular. Birdenbire gelen yardım, ölümün tam eşiğinde iken kurtuluş, onları çılgın gibi sevindirmişti. Şaşkınlıktan donup kalan Romalıları hiçe sayarak Argon çatlak ve bozuk bir sesle arkadaşlarına kumanda verdi. Hep birden şu şarkıyı avaz avaz bağırarak okumaya başladılar:
Güneş yere inince
Düşer gönül sevince
Tanju "Haydi!.." deyince; hey!
Aramızdan kanlı bir iz!.. Hey!
Karlı dağdan geliriz! Hey! Hey!
Kızıl kayanın kurdu
Bizi cenkte doğurdu

At üstünde yoğurdu. Hey!
San atlı Kırgızız biz, hey!
Altın dağdan geliriz biz! Hey, hey!

Attilâ'nm başı
Çatık durur kaşı
Bleda onun kardaşı! Hey!
Kurtların kardeşiyiz, biz... Hey!
Kanlı dağlar yoldaşıyız, biz... Hey, hey!
Koyunlu'nun kargısı Bulunmaz hiç kaygısı Kanlı olur sargısı < Ölüm çalar şarkısı... Hey!
Tanrı belâsıyız biz. Hey! Hey!..
Argon'un çatlak, akortsuz sesine uyarak dostlarımızın hep bir ağızdan çağırdıkları bu şarkı çok sürmedi. Deminden beri dişlerini gıcırdatmaktan çene kemikleri aşınan cellâtbaşı homurdandı:
- Attilâ gelsin! Atlı Han gelsin! Şeytan gelsin! Kim gelirse gelsin! Fakat her şeyden önce şu kurt yavrularını gebertelim. Varsın gelen Türk ordusu bunları başı kesildikten sonra görsün!
Romalılar hep bir ağızdan bağırdılar:
- Öldürelim!.. Kafalarını keselim.
Arkadan, hep birden baştan aşağıya silâhlı olan bu adamlar ellerinde bir değnek bile bulunmayan hapislerin üzerine yürüdüler.
Balamir'in yüzü bir anda değişti. Sevinç izleri kayboldu. Yüzünü buruşturdu:
- Vay, vay! Sanırım Viminyak'ın zaptını görmek şerefine kavuşamayacağız.
Argon korkunç surette gürledi:
- Tırnaklarımızla vuruşuruz. Attilâ bizi kurtaracaktır. Ötekiler de bağırdılar.
- Ellerimizle cenk ederiz.
Fakat cellâtların ileri doğru uzattıkları keskin bıçakların, baltaların vuruşları önünde ellerinde olmadan geriliyorlardı. En sonra Argon arkasının bir et yığınına çarptığını duydu.

Kendisinden daha önce ölümden kaçmak için zindanın köşesine sıkışan arkadaşları. Alınlarından soğuk soğuk terler dökülüyor, kesik kesik soluyorlardı. Ölüm geliyor!.. Hem de öyle bir çağda, öyle bir biçimde ki... Argon gözlerini kapadı, kollarını arkadaşlarını korumak ister gibi açtı. Fakat daha göğsünde soğuk demirin dokunuşunu duymaya zaman kalmadan zindanın kapısı açıldı, soluk soluğa bir Romalı kapıdan gözüktü. Üstü başı toz içindeydi:
- Durun!.. Sakın onlara dokunmayın! diye haykırdı.
İçeriye girdi. Başı açık, kanlı sargılarla her tarafı sarılı genç de onun arkasından geldi. Romalı elindeki kâğıdı zindanda bulunan sarın bayına uzattı. O, önce sessizce göz gezdirdi, sarardı. Bir şeyler mırıldandı. Sonra kendisine kuşkuyla bakan cellâtlara, işittirmek ister gibi boğularak-yüksek sesle okudu:
"Viminyak şan başbuğluğuna!.. Size bu emrimle birlikte elçinin bir kılına bile dokunmayacağınızdan kuşkulanmam! Ben biraz sonra sarınıza gireceğim. Sizin panayır yerinde yakaladığınız Öz oğullarımdan birisinin, burnu bile kanamayacaktır. Yoksa bütün Koyunluların, Medyahların, Gotların, Akacirlerin, Kepitlerin, Sü-lenlerin, Herüllerin, Tanjusu ve Hakanınız Roma İmparatorundan vergi almakta olan ben; büyük olan Tanrı'nın adı için ant içerim ki, sarınızda taş üstünde taş bırakmaz, hepinizi kılıçtan geçiririm; yolda tutsak aldığım bütün Romalıları da öldürürüm. Adamlarıma iyi bakıp gönüllerini hoş ediniz. İşte bu kadar. Tanrı yardımıyla bütün acunun ıssı Atlı Han..."
Şarbay sustu. Kâğıdı istemediği halde saygı ile öpüp bükerek koynuna koydu. Cellâtlar hiç ses çıkaramıyorlardı. Attilâ'nm verdiği buyruklara değil kendileri, imparatorları bulunan Teodos'un bile baş eğmesi gerekti. Yoksa Attilâ bütün Roma ülkesini yakıp yıkabilecek bir güçte idi.
Bu sırada olanı biteni kavrayıp ilk önce kendine gelen Argon, önceki kadar değilse de, gene hatırı sayılır bir kahkaha daha bıraktı:
- Şimdi kurtulduk, diye bağırabiliriz ya!

Birdenbire kapıdan içeriye Romalının arkasından giren başı sarılı genci görünce, gözleri yaşararak atılıp boynuna sarıldı:
- OlcaytoL Ah şeytanın piçi!.. Ah kurt yavrusu, sen ha! 01-cayto ha!.. Bizi o kurtardı. Bizi Olcayto kurtardı...

Hemen, başta Balamir olmak üzere ötekiler de Olcayto'nun boynuna sarılıp sevinçten ağlayarak, gülerek onu şapur şupur öpmeye başladılar.
Olcayto Salana, Attilâ'yı nasıl gidip gördüğünü anlatırken Balamir de hem ağlıyor, hem bağırıyordu:
- Ah... Çok iyi, çok iyi, fakat karnım aç. Şimdi hiç olmazsa sekiz tane kaz kızartmasıyla iki güğüm süt olsaydı.
Argon bu sözleri işitince hemen kapıda duran sarın başbuğuna buyurdu:
- Terbiyesiz herif! Duymuyor musun ki büyük Suptar başbuğu oğlunun karnı açtır. Hakanımızın buyruğunu unuttunuz mu? Tez yarış, bize yiyecek getir!..
Sarın başbuğu homurdanarak çekilirken Olcayto da anlatıyordu. Fakat kim bilir neden, söz lokantadaki kavgaya gelince ilk yalanı söyledi:
- Üstüme atıldılar, yedisini hakladım. En sonra kılıcım kırıldı. Ölüyordum ki ardımda açık bir kapı varmış, oradan içeriye girdim. Kapıyı zorlayan diğer üçünün üstüne odada duran irice sandığı yuvarladım. Onlar da geberince Alakuş'a atlayıp Hakana eriştim. Çabucak köpürdü. Bağırdı çağırdı. (Olcayto buralarını kendisi uyduruyordu) Tez buyurdu. Ordu çarçabuk atlarına atladı. Önümüze her gelen Romalıyı haklayarak buraya kadar geldik; Viminyak kalesini almak biraz zorlu işti. Ben Hakan'a belki sizi o zamana kadar haklayacaklarını söyledim. Bir kâğıt yazıp bana verdi. Kaleye yaklaşıp elçi olduğumu söyledim, kapıyı açtılar, işte gelip sizi kurtardım.
Argon sevinçle bağırdı:
- Ben senin geleceğini biliyordum. Balamir, Argon'un arkasını okşadı:

- Zorlu genç yetiştirmişsin. Tanrı Sungur'un altından seni ve onu eksik etmesin!
Bu sırada Attilâ'nın adından bile tirtir titreyen sarın kapıları açılıyor, büyük hakan ordusuyle sara giriyordu. Pencerelerden, damlardan şarkılar ve alkışla onu karşılayanlar başına çiçekler serpiyorlardı. Arkasından iki borucu durmadan cenk havaları çalıyorlardı. Attilâ kısa gövdeli, geniş göğüslü, esmer tenli, başı büyük, gözleri çukur, saçları kır, bıyıkları seyrekti. Basık boynu, korkunç bir durumu vardı[1]. Yirmi-otuz adım geride de en önde namlı komutanlar olmak üzere askerleri geliyordu.
Attilâ Viminyak'taki büyük sarayın içine aynı kurumla girdi. Oturur oturmaz şarlıların kendisine boyun eğdiklerini söylemek üzere gönderdikleri elçileri dinlemeden Balamir, Argon ve arkadaşlarını görmek istedi.
En önde yeniden kılıcını kuşanan Balamir, hapisler hep birden Hakanlarının karşısında başlarını açarak dizleriyle dokuz kez yeri döğüp boyun kırdılar. Hakan kavganın nasıl çıktığını sordu. Birbirlerine bakıp sırıttılar. En sonra Argon, Attilâ'ya saygılarını sunmak için başlarında sarın başbuğu olmak üzere gelen Romalıların, yiğit komutanların, yüzlerce askerin önünde kendisine yaraşır bir babayiğitlikle kavganın hikâyesini anlatmaya başladı. Sözcülük ona düşmüştü:
- Margus sarının piskoposunda bizim bundan tam yirmi yıl önce kendisine bırakılmış bir alacağımız vardı. Yoldaşım Olcayto ile birlikte bunu kendisinden almak için arıyorduk. İşittik ki Viminyak panayırında bulunuyormuş. Karnımız açtı; panayırdaki yüzlerce alışverişçinin Hakanımız Atlı Han'ın kılıcının gölgesinde yaşadığını biliyorduk. Böyle olduğu halde bu tilki yavrularının bizim karnımızın aç olduğunu akıllarına bile getirmemelerine canımız sıkıldı. Olcayto ile Tanrı'nın yiğit kullarına yiyecek satan insan elbisesi giymiş bir maymunun kulübesine girdik. Ancak bu utanmaz adam, bacaklarına bakmadan bizden peşin para istedi. Bunun üzerine biraz gözünü okşayarak kendimizin kim olduğunu anlattım. Yaptığı

1 Tarihçi Jordanis'ten.

işten utanarak bize yiyecek getirdi. Bizim ülkede olsa konuklara sevinçle bedavadan yiyecek verirler.
Argon geniş bir soluk aldıktan sonra Balamir'i gösterdi.
- Bu ünlü delikanlı da panayırda mallarını satmış, uslu uslu ufacık karnını doyuruyordu. Fakat bu sırada şarapları sattığı bezirganın kendisini aldattığını duydu. Biz malımızı bağırmadan çağırmadan bir sözle satarız. Fakat aldatıldığımızı da bir kez anlarsak vay aldatanın haline! Alacağının gerisini istedi. Bu dileği kendi yiğitliklerine ağır bulan bir Romalı kardeşimiz bize bir palavra savurdu. Şimdi içinde Hakanımızın sancağı sallanan sarın Roma İmparatoru "Valantiyen Sezar" adlı çocukların olduğunu söyledi. Suptar Başbuğun oğlu bulunan o yaman delikanlı da: Bütün acunun Atlı Han diye anılan başbuğumuzun varlığı olduğunu, o

buyurmadan yeryüzünde bir tek köpeğin hırlayamayaca-ğını bildirdi. Bu söz üzerine büsbütün kuduran meyhanedeki köpekler Hakanımızın izni olmadan hırlamaya başladılar. Göçebe kurtların karşısında şar köpeklerinin hırlamasını, Hakanımızın yasalarına karşı bir sarkıntılık sayarak, bunların ağzına demirden birer kemik parçasını zorla tıkamak istedik. Demirden kemik yalamaya alışmamış olan bu finocuklar sıçan yavrusu gibi kaçıştılar. Bir de baktık ki biri yüz yapmış, gene geliyor. İçimizden birini Hakan'a savcı gönderdik, biz de kulübenin kapılarını kapayıp kendimizi koruduk.
Argon, başından geçenleri anlatırken başta Attilâ olmak üzre bütün yiğitler kahkahalarla gülüyorlardı. Romalılar da acı acı sırıtarak şirin görünmeye çalışıyorlardı.
Attilâ sordu:
- Peki bu Margus piskoposu şimdi nerede? Argon, sarın başbuğuna döndü:
- Ben onu şarda gördüm. Soralım bakalım nereye saklanmış? Margus piskoposu nerededir?..
Başbuğ saygı ile eğildi. Titrek bir sesle ağlar gibi sızlandı:

- Yüce Hakan, büyüklüğünüzden ürkerek dün akşam şan bırakıp kendi ülkesine gitti. Eğer bizim sarımızın içinde bulunursa boynumuz kıldan incedir.
Argon sabırsızlıkla sordu:
- Nereye gitmiş, söylesin?.. Şarbay sızlandı:
- Sanırız ki kendi başbuğu bulunduğu Margus sarına gitmiştir. Argon, Hakan'ın önünde gene diz vurdu:
- Tez buyur yüce Hakan, gidip bu adamı ensesinden tutup getireyim!..
Attilâ güldü:
- Bu gece yorgunluk alın!.. Şarda asker şenlik yapacak, siz de eğleniniz!.. Yarın yola çıkarsınız.
Sonra arkasını dönüp buyurdu:
- KonstansL Bu bahadırları al, sarın en güzel bir yerinde konaklasınlar, kendilerine bol akçe, temiz kımız verilsin.
Attilâ'nın ardında duran eli göğsünde sansar yüzlü bir adam saygı ile eğildi. Bu, Attilâ'nın yanında kullandığı yabancı bir "Go-luva" idi.
Balamir, Argon ve Olcayto bir eve düştüler. Artık az çok onların hikâyesini öğrenen Balamir de sabahleyin piskoposu aramaya kendileriyle birlikte geleceğini söyledi ve hayatındaki bilinmezlikler Argon tarafından Olcayto'ya anlatıldı. Yalnız babasının korsan olduğunu gizlediler. Ancak Olcayto durmaksızın önüne bakıyor, düşünüyordu. Bu Argon'un gözüne ilişti amma Olcayto'nun babasını düşündüğünü sandı. Balamir ise karnını şişirmekten başka şey düşünmezdi.
BÜYÜCÜLER MAHALLESİ
GECE gittikçe ilerliyordu. Artık yavaş yavaş sokaklarda coşkun törenler ve sevinç alayları halinde koşup yorulan Attilâ'nın askerleri bile tek tük, birer ikişer kendilerine gösterilen evlere çekiliyorlardı. Sabahleyin erkenden kalkacaklarından Argon, Balamir, Olcayto çoktan yatmışlardı. Fakat yatar yatmaz horlayan Balamir'le Argon'a karşı Olcayto, yatağının içinde durmaksızın kımıldanıyor, sağdan sola dönüyordu. En sonra kalkıp odada birkaç kere dolaştı, pencerenin önüne gelip başını dayadı.
Beyni ateş gibi yanıyordu. Sokağa baktı. Yıllardan beri kaç kere kendisine vatan hizmetini gören beyaz benkli mavi göğe baktı, baktı. Yüreğinde bilinmez bir acı vardı, ağlamak, durmadan ağlamak istiyordu. Alangoya o gün Alakuş'a binip gittikten sonra bir daha gözükmemişti.
Olcayto ayıldığı zaman başucunda kaşları, sakallan bembeyaz, gözleri alev gibi parlak bir adam bulmuştu. Yabancı, hiçbir şey söylemeden cebinden çıkardığı bir kutudaki merhem ile yaralarını sarmıştı. Olcayto eski gücünü aldığını gömüştü. Hem yabancı bunu biliyormuş gibi onu kolundan tutup hiçbir şey söylemeden bahçeye çıkarmıştı. Alakuş orada bağlı duruyordu. Uzaktan ise tozu dumana katarak büyük bir ordunun geldiği gözüküyordu.

Koca yabancı gene bir şey söylemeden Olcayto'ya orduyu göstermiş, uzaklaşmıştı. Bu ordu Attilâ'nın askeri idi. Olcayto çarçabuk Attilâ'yı gördü. Kâğıdı kendisinin yazdığını söyledi, arkadaşları için bir buyruk alıp önden giderek onları kurtardı. Bütün bu şaşkınlık arasında Alangoya'yı hiç düşünmemişti. Fakat şimdi bütün olan biteni düşünüyor; Alangoya'nın gittikten sonra geri gelmemesi, koca yabancının kendisinin orada olduğunu, hatta Atti-lâ'ya giden kâğıdı

bile bilmesi, yaralarını sarması, sonra birdenbire gözden yok olması hep o kocanın, Alangoya ile elbirliği ettiğini ortaya çıkarıyordu.
Sara girerken Attilâ'nın askerlerinin içine bakmış, hiç bu biçimde bir adam görmemişti. Bu yabancı kimdi? Bu kız kimdi? Birdenbire pencereyi açtı. Sokak bir adam boyu yükseklikte bile değildi. Arkasına baktı; Argon, Balamir horul horul uyuyordu. Yavaşça kendisini aşağıya bıraktı; külahını iyice gözlerine geçirip yürüdü. Yanında bir hançerden başka silâh yoktu. Nereye gidiyordu? Niçin gidiyordu? Beyninde yalnız bir düşünce vardı: Alangoya diye yalnız adını bildiği kızı görmek! Bunun için de yerlilerden birisine sorarak bir şeyler öğrenmek istiyordu.
Biraz yürüdükten sonra sinsi, sinsi, duvarların köşesine sürünerek giden bir Romalı ile karşılaşınca sert bir sesle durdurdu:
- Bana bak! Sen bu şarlı mısın?.. Karşısındaki saygıyla eğildi:
- Evet, bahadır, yatacak yer arıyorsanız evim açıktır!..
- Yok! Sana birisini soracağım!.. Bilir misin? Adam gözünü kırptı:
- Şarda tanımadığım kimse yoktur. Ben kale kapıcısıyım!..
- Alangoya adında esmer bir kız vardır. Tanır mısın?..
Adam bu sözü işitir işitmez titreyerek bir istavroz çıkardı. Sonra Olcayto'nun kendisini yakalarsa öldüreceğini düşünmeden tabana kuvvet kaçtı. Zavallı Olcayto'nun ağzı açık kalmıştı. Bu genç, kızın adından niçin bu kadar korkmuştu. İkinci rastladığı bir yerliyi Olcayto bu sefer kaçırmak istemediğinden, yakasına sıkı sı-

ki yapıştı. Çünkü gece yarısı yerlilerden sokakta adam bulmak zor
bir işti.
Adam korkarak sordu:
- Ne istiyorsunuz bahadır? Evimde dört arkadaşın yatıyor. Bana yatacak yer kalmadığından sokağa çıktım, istersen seni de götüreyim!..
Olcayto ayağını yere vurdu:
- Pis evin senin olsun!.. Yalnız soracağım şeye karşılık ver!
- Buyurunuz?..
- Şu şarda birisini sorsam, tanır mısın?..
- Elbette; ben bu şarda doğdum, büyüdüm!..
Olcayto, ne olur, ne olmaz, hançerini sıyırıp adamın gırtlağına dayadı. Yerlilerin Alangoya adından her nedense korktuklarını anlamıştı:
- Öyle ise, söyle bakalım; Alangoya denilen kız nerede oturur?..
Adamın gülen yüzü birdenbire buruştu. Garip ve anlaşılmaz dualara başladı:
- Ne dediniz?..
- Sağır mısın adam? Alangoya nerede oturur, dedim.
- Meryem'in oğlu beni korusun! ... Alangoya'yı soruyorsunuz ha...
Olcayto sabırsızlıkla ayağını yere vurdu:
- Ya tez söyle, yahut hançeri gırtlağına sokacağım!
Dediğini yapacağını göstermek için hançeri biraz itince Romalı bağırdı:
- Ay!.. Ay!.. Aman bahadır çek o demiri, şimdi söyleyeceğim!..'
- Söylemek olmaz!.. Düş önüme de yol göster!..
Adam titreyerek, ensesinden yakalayan Olcayto'nun önünde yürümeye başladı. Birçok karanlık, yıkılmaya yüz tutmuş pis evli

sokaklardan geçtiler. Gittikçe daha karanlık ve pis yerlere giriyorlardı. Olcayto kuşkuyla sordu:
- Alangoya'nın yanındaki ak saçlı, alev gözlü koca kimdir? Romalı titredi:
- Demek onu da tanıyorsunuz?
- Elbette; nerede oturuyorlar? Ne iş görürler?
- Siz bilmiyor musunuz?
Olcayto, önüne birdenbire çıkan bir çukura kaymamak için sendelerken sordu:
- Hayır? Sen söylersen bileceğim!.. Romalı gene bir istavroz çıkardı:
- Hazreti Meryem!.. Hazreti Mesih!.. Beni koruyun!.. Biraz sonra gözünüzle görürsünüz! dedi.
Olcayto, sabırsızlıkla Romalının ensesini daha fazla sıktı:
- Sen söyle...

- Ben... Ben söyleyemem, işte şu sokak. Köşede bir ev görüyorsun. Kapısında tuhaf bir ateş var. Pencerelerden mavi ışık sızıyor. O ev!.. İşte o ev Alangoya'nın babasının... Onun evidir.
Sonra birdenbire silkindi, kendini kurtardı. Bütün gücüyle öteki hemşehrisi gibi, tabana kuvvet, tersyüzüne koşa koşa kaçtı. Olcayto, hiçbir şey anlamamıştı. Bu sokağın başında düşündü kaldı; ne yapacaktı? İşte aradığı kızın evi... Gidip kapıyı çalamazdı ya?!..
Hem ne diye?
Bu kız iyi bir kıza benzemiyordu. Öyle olmasa adamların elinde oyuncak olup kendisini öldürtmeye kalkmazdı. Fakat belki iyi bir kalbi vardı; kendisine sonradan yardım etmişti. Silkindi, yarın sabah buradan gideceklerdi. Onu görmek için sarsıldı. Mavi ışıklı eve doğru yürüdü...Durdu, tekrar yürüdü. En sonra kapının karşısında eğilip baktı. Evde öyle bir başkalık gözükmüyordu. Acaba Romalılar niçin bu isimden ve bu evden korkuyorlardı?

Birdenbire sıçradı. İçerlek kapıya saklandı. Alangoya'nın kapısı açılmış, birisi dışarıya çıkıyordu. Olcayto yüksek sesle konuşulan şu sözleri işitti:
- Demek razı olmuyorsunuz? -Hayır!..
- Yüz bin kese!..
- Hayır!.. Efendin işlediği cinayetlerin cezasını görecektir. Bunu kendisine söyle, işte bu kadar.
Sonra kapı sert bir el ve büyük bir gürültü ile kapandı. Çevresini dinledikten sonra Olcayto kapıya yanaştı. Yokladı, kapalıydı. Pencerelerden uzanıp baktı. İçeriden sımsıkı kapalı olduğundan bir şey gözükmüyordu. Tekrar kapıya geldi.
Şimdi iyice açık olduğunu şaşkınlıkla gördü. Demek kendisini görmüşler, kapıyı açık bırakmışlardı. Düşündü, sonra hiçbir şeyden korku bilmeyen Argon'un öğrencisi, kapıyı itip içeriye girdi. Düz bir salon, uzayıp gidiyor. Yürüdü. Kenardan ışık sızan bir kapıyı açıp içeriye girdi. Kimseler yoktu. Fakat gözüne ilişenler o kadar korkunçtu ki bütün tüylerinin diken diken olduğunu duydu. Burası tuhaf bir oda. Üst raflarda renkli şişeler ve dört beş tane beyaz benekli siyah tavuk var. Bunlar Olcayto'yu görünce kanatlarını çırparak acı, acı bağırmaya başladılar. Tavana bir insan iskeleti asılmış sallanıyordu. Ocağın kenarında siyah bir kedi belini kabartarak doğruldu, arka ayaklarını gerdi. Cam gibi parlayan gözlerini Olcayto'ya dikerek üzerine atılmak istedi.
Arkasında bir homurtu işitip geriye dönünce Olcayto'nun hayatında ilk defa gözleri korkudan karardı. İri, parlak tüylü bir kaplan, ağzını açmış homurdanıyordu. Kaplanın üzerine doğru geldiğini görünce Olcayto hançerini yokladı, yavaş yavaş sıyırdı. Şimdi iki kaplan karşı karşıya. Biri ormanlarda kaç defa av avlamıştı. Öbürü ise insan şeklinde birçok kaplanla dövüşmuştü. Bir çağ ateş gibi parlayan gözlerini birbirlerine diktiler. Kaplan gerildi, gerildi, tırnaklarını meydana çıkardı, yeri kazdı. Olcayto hançerini daha kuv-" vetle sıktı. Fakat birbirlerinin gücünü deneyemediler. Olcayto'nun arkasındaki kapı açıldı. Sert ve kuvvetli bir ses buyruk verdi:

-Yerine git!..
Biraz önce bütün vahşiliğini ele alan bu canavar, çabucak bir köpek gibi kuyruğunu indirip geri, geri çekildi. Yalnız avının elinden alınmasından doğan tasasını homurdanarak belli ediyordu.
Olcayto, buyruğun sahibini görmek için geriye dönünce hayretle haykırdı:
- Beyaz saçlı koca!..
Evet, bu onun yaralarını saran yabancı koca idi. Fakat o Olcayto'yu tanımamış gibi sordu:
- Burada ne arıyorsunuz?.. Kimsiniz? Niçin bu eve girdiniz?
Olcayto geriledi. Bu adam kendisini tanımıyor muydu? Koca, pırıl pırıl parlayan gözlerini hiç kırpmaksızın sorusunu ikiledi:
- Buraya ne hakla girdiniz? Kimsiniz?
Olcayto hayatında ilk defa titrek bir sesle mırıldandı:
- Sizi görmek istiyordum.
- Niçin?
- Size karşı olan borcumu ödemek için!..
- Ne borcu? Ben seni tanımıyorum.
Olcayto şaşaladı. Bu adam neden böyle kendisini tanımazlıktan geliyordu.
- Ben sizi çok iyi tanıyorum, dedi. Koca olmuş yabancı kızdı:
- Yalan söylüyorsun!..
Olcayto da kendini tutamayarak hançerini doğrulttu:
- Ben yalan söylemem, koca, kendine gel!.. Bu sözünü ağzına tıkamak istemem!

Koca adam, Olcayto'nun bu sözünden hiç üzüntü duymayarak kapıyı gösterdi:
- Tez evimden çık!..
Olcayto, böyle bir sözü yiğitliğine yediremeyerek gözlerini döndürdü. Omuzlarını kabarttı. Belki de kocanın üzerine atılıp bir

temiz dövecekti, fakat yan gözle onun kaplana baktığını gördü. Kaplan, kendisine bakıldığını anlayınca, sırtını kabartarak sindiği yerden yavaş yavaş doğrulmaya başlamıştı.
Olcayto, kapıya doğru yürüdü, sevinçle koştuğu bu yerden acılarla ayrılıyordu. Gözleri yaşardı. Tam bu sırada kocanın arkasındaki kapı açıldı, dağınık saçlı bir baş gözüktü, titrek bir ses:
- Bu kadarı da çok değil mi baba? diye sordu. Olcayto'nun yüreğini titreten bu ses kendisine de:
- Biraz durur musunuz delikanlı!., diye seslendi.
Olcayto demin, koca kovarken kalmak istiyordu. Arkasına bile dönmeden kapıyı açtı, dışarıya çıkmak üzere ayağını eşikten attı. Fakat kendisine bir kere daha seslenseler duracak gibi gözüküyordu.
İkinci bir söz onu geri döndürdü. Alangoya, kocanın arkasında duruyordu. Koca ilerleyip Olcayto'nun yanına geldi. Yüzünün şeklinden artık kızgınlığının geçtiği belliydi. Eliyle omzunu okşadı:
- Haydi delikanlı!.. Haydi sen onun seslenmesine bakma!.. Geri dön ve buradan çık!.. Çünkü burası insanlara belâ, acı, ölüm saçan bir evdir. Tekin değildir.
Eliyle raflardaki renkli şişeleri, siyah benekli tavukları, karake-diyi, kızıl, yeşil, sarı alevlerle parlayan ocağı gösterdi:
- İşte bütün bu gördüğün şeyler, insanların birbirlerine üstün gelmek için bulup çıkardıkları gizli bir bilgidir. Fakat bu o kadar korkunç ve iğrenç ki benim gibi yarım kalan isteklerine kavuşabilmek için insanların ölümden önce göze alabildikleri en son çaredir. Bu o kadar korkunç ve iğrençtir ki benim kapımın önünden geçerken insanlar dokuz kere istavroz çıkarır ve sizin hakanınızın karşısında imiş gibi tir tir titrerler. Bana Arpakçı derler. Ben kendi bulduğum ve ortaya çıkardığım gizli birçok silâhlarla düşmanlarımla çarpışıyorum; onları yeneceğim. Benim kapımı her gün birçok büyük adam çalar. Tacını kaybetmek üzere olan bir kral benden tahtını koruyabilmek için büyü kuvveti, aşkını kaybederek delir-

mek derecelerine gelen âşık benden sevgi, hayatını yitirmek üzere olan bir hasta benden hayat suyu dilenir. Bütün bu saydığım kimseler önce birçok çarelere baş vurmuşlar, fakat en son çare olarak benim ayağıma düşmüşlerdir.
Olcayto, kocanın söylediği bu sözleri hem dinliyor, hem de: "Ak sakallı koca acaba çıldırdı mı?" diyordu. Alangoya ise babasının bu sözlerinden tuhaf bir üzüntü duyuyormuş gibi can sıkıntısı göstermekteydi. Fakat ikisi de onun sözünü kesemiyorlardı.
Koca büyücü, Olcayto'nun omuzlarını tutarak kendinden umulmayacak kadar zorlu bir çıkış yaptı:
- Dinledin mi delikanlı?.. Ben akıl, şeytanlık, para, güç gibi birçok kuvvetlerle dolu olan düşmanlarımla çarpışabilmek için bütün ulusun iğrendiği bu mesleği ^seçtim. Sokağa yüzü açık çıkamam. Çünkü insanlardan birçoğunu ölümden, acıdan, kederden kurtarmış olduğum halde bile, benden yılan görmüş gibi korkarlar ve iğrenirler. Ben ölünceye kadar yüzü kapalı gezecek bir canavarım!..
Acı acı güldü. Sonra gene:
- Büyücü!.. Ne kötü ad değil mi? dedi. Adam sen de... ben, öcüm uğrunda en sevgili kızımı bile verdim ve o, bundan şikâyetçi değildir. İşte genç Türk, söylediklerimi anladınsa buradan çıkar gidersin, haydi bizi unut!.. Yoluna git!
Olcayto mırıldandı:
- Bir şey anlamadım. Düşmanım var diyorsun!.. Öyleyse ben buradan niçin gideyim? Sizi korumak için kalayım.
Ak sakallı koca, o kadar yüksek bir kahkaha bıraktı ki Olcayto titredi:
- Delikanlı, senin bana ne.yardımın olabilir? Benim düşmanlarımı ben ve kızım yeneceğiz. Senin gücün bizim ikimizin gücü yanında bir güç gibidir. Biraz önce gördün ki seni, istesem bir kolumu kıpırdatmadan öldürebilirim. Hem sen bir büyücünün evine niçin geliyorsun?

- Söyledim ya!.. Borcumu ödemek için, kızın beni ölümden kurtardı, namusumu kurtardı. Sen de yaralarımı sardın. Arkadaşlarım tam ölürken yetişip kurtarmaklığıma yol açtın. •
Koca kızdı:
- Biz seni buraya çağırdık mı? Sen bizden korkmuyor musun?
- Ben Argon'dan başka kimseden korkmam!..
- Bu sokaktan geçerken bile herkes titrer.
- Senin o herkes dediklerini biz de titretiriz. Koca, bu söze de güldü:
- Haydi delikanlı, çok konuştuk; senin anlayacağın, ben ve kızım dünya için yaşamıyoruz. Sen temiz yürekli bir gençsin. Bizimle konuşmak, tanışmak, insana belâ getirir. İstemeyiz ki sana kötülük gelsin, yıllardan beri kimseye gülmeyen yüzüm ilk kez sana karşı güldü, içim sana açıldı, dert yandım. Haydi git!.. Ve bizi unut!.. Biz dokunduğumuz yeri lekeleriz.
Olcayto gidemiyordu, kalamıyordu. Bir şey yapamıyordu. Fakat bu arada Alangoya da söze karıştı, başını bükmüş, gözleri yaşarmıştı:
- Git ve bizi unut!., dedi.
Olcayto artık duramayacağını anlamıştı. Bu onların çok yüksek gizli bir iş uğrunda canlarını, zevklerini, hatta onurlarını bile şeytana sattıklarını gösteriyordu:
- Peki gidiyorum!.. Fakat!.. Fakat unutmayacağım. Bir gün, eğer gerekirse, kılıcımızla size yardım ederiz. Hiç çekinmeyiniz. Ustam Argon'la benim kılıcım bazen bir ordunun yapamayacağı işler görür, dedi.
Sonra bir kere daha Alangoya'ya baktı. Yavaşça geriye döndü. Odanın kapısını açtı, arkasında ağlayan birisinin hıçkırıklarını duyar gibi oldu. Kendi gözleri de yaşarmıştı. Geriye gitmek isteyen bacaklarını açtı. Koşa koşa, bin bir sevinçle girdiği koca büyücünün evinden birçok acılarla çıktı. Tan yeri ağarıyor, Olcay-to'nun yirmi yıldır ardında at kopardığı kırgızlık, kahramanlık, hayatına yeniden atılacağı günlerin birisi daha başlıyordu.

PİSKOPOSUN ARDINDA

U TENCERESİNDE kızartılmış dört beş hazır kazı bulunmayan konakların Tanrı tez çağda tavanlarını, sahiplerinin başına yıksın! ."
Bu sözü söyleyenin Balamir olduğunu anlamışsınızdır. Koca bahadır bir türlü belinden bırakmadığı kılıcıyle önündeki masaya vurarak bar bar bağırıyordu:
- Daha iki arkadaşım var... Neredeyse gelecekler... Onların da karınları o kadar aç ve işkembeleri o kadar geniştir ki bir devenin yiyeceği kadar yiyecek ve bir filin içeceği kadar şarap isteriz.
Konağın sahibi, Balamir'e bakıp gizli gizli gülüşen müşterilerinden yardım ister gibi, çevresine aptal aptal bakarak sızlandı.
- Yüce komutanım!.. Ne yazık ki ancak bir tencere et, bir tencere kuru fasulye, bir tencere çorba, üç yüz kadar yumurta, bir mahzen şarap ve yüz kadar ekmeğim var.
Bu sırada atlarını dışarda çardağa bağlayan Argon ve Olcayto lokantadan içeriye giriyorlardı. Argon her zamanki gibi bıyıklarını bükmekte, Olcayto da kılıcıyle oynamakta.
Balamir onları da göstererek buyruk verdi:
- Şu iki bahadır için yarım, benim için iki, etti iki buçuk kaz; onlar için üçerden on ve benim için on beş, topla... etti otuz yu-

murta, en eskisinden iki fıçı şarap, on dört kangal sucuk... Tez, yarış, getir!
Bu buyrukları yapmak için konağın sahibi kazları kesip hazırlamaya giderken onlar da masalardan birine yerleştiler. Balamir toplamayı yanlış yapardı ama, dileğinin mutlaka yerine geldiğini de sonunda parmak hesabına vurup isterdi. Her üçü de kendi elbiselerini bırakmış, Romalıların kullandığı yünden kumaşlar, deriden elbiselere sarınmışlardı. İkide bir kafasını kaşımak için başına el atan Argon arkasına atacak bir külaha rastlamayınca Romalıların bu elbisesini yapanın ecdadını sayıyordu. Attilâ onları Margus piskoposunu yakalayıp getirmeye göndermişti. Sabahleyin erkenden pencereden içeriye giren Olcayto, her ikisini de uyuyor buldu. Fakat Argon uyku uyuyor gibi yapıyordu. Belki de koca Türk, Olcay-to'nun ardından gitmiş, onu kollamış, sonra ondan önce gelip yatmıştı. Bunu şimdilik biz de bilmiyoruz.
Balamir gözünü kırptı:
- Piskopos efendiyle görüşmekliğimiz sanınm yakınlaştı. Argon homurdandı:
- Öyle bir sarmaş dolaş olacağız ki... Korkuyorum, sevincimizden herifi sıkıp gebertmeyelim.
Balamir:

- Durun, şu kardeşlerimizin de ne diyeceklerini öğrenelim! diyerek bağırdı: "Eh!.. Delikanlılar, siz bu işe ne dersiniz?"
Lokantadaki müşteriler ortaya atılan bu soruyu şaşkınlıkla karşıladılar. "Hangi işe?" der gibi bakışıyorlardı.
Balamir:
- Hunların başbuğu Attilâ'nın ülkemize girmesine!., dedi.
Masalarda çarçabuk bir kımıldanış görüldü. Herkesin bu söz üzerinde konuşmaya istekli olduğu gözüküyordu. Birisi:
- Bu adam bizden kuvvetli; imparatorumuz Sezar Teodos bunlara karşı bir şey yapamıyor, dedi.

- Günbatısı Romasının Sezan Valantiyen de kardeşimiz olduğu halde bizimle elbirliği etmiyor, iş böyle olunca bu köpeklere boyun eğmekten başka elimizden ne gelir?
Sözün burasında yerinden fırlamak için kıpırdanan Olcay-to'yıı Balamir ayağına basarak susturdu. Başka bir Romalı söze karıştı:
- Hem kabahat Margus piskoposunda, heriflerin definelerini çalmış. Böyle adamlar değil definelerini, günahlarını bile kaptırmazlar. Görüyor musun ne adamlar?.. İçlerinden bir ikisinin hakkını yedik diye çarçabuk birleşip üstümüze çullandılar. Bir tanesi bir oturuşta bir kuzuyu temizler, bir kaplanla dövüşecek kadar cesur ve kuvvetlidirler. Bizde o yürek, o kuvvet nerede? Kardeşlere karşı böyle candan yardım nerede?
Balamir sözü körükledi:
- Onlann başbuğu Attilâ, öyle bir kahramandır ki, kendine baş eğenleri oğulları gibi sever, kimsenin onların canlarına, mallarına dokunduğunu istemezmiş. Viminyak panayırında bizimkiler onların adamlarını gizlice yakalamak istemişler. Yıldırım gibi yetişip hem adamlarını kurtarmış, hem şan almış, hem de "Bana kafa tuttunuz" diye Sezar'dan vergisinin arttırılmasını istemiş.
- İşte bunda halt ediyor. Margus piskoposu için kanımızı akıtacak değiliz ya!.. Herifi verelim bitsin!..
Sonra onlara sordular:
- Siz yabancısınız! Nereden geliyorsunuz? Balamir düşünmeden eliyle uzakları gösterdi:
- O bize gerek!..
Bu sözleriyle kendilerinin gizli bir iş adamı olduklarını anlatmak istiyordu. Çünkü bellerindeki kılıçlarla bir tüccardan çok aske-•re benziyorlardı. Bu karşılık üzerine lokantadakiler belki de fazla konuşmuş olmak korkusuyla susarak yerlerine çekildiler. Yemek de gelmiş, üç yoldaş karın doyurmak gibi insanlık tarihinde baş kaldırmalara, isyanlara yol açan zorlu bir işe girişmek üzere kollarını sıvamaya başlamışlardı.

Yemek bittikten sonra konağın dışına çıkan üç arkadaş çevrelerini kollamaya başladılar. Bu konağa eskiden gerek Argon'la Olcayto ve gerek Balamir çok uğramışlardı. Çevresi kalın surlarla sarılı olan sara gizli girmek o kadar kolay bir iş değildi. Kapıdan ise sorup soruşturmadan, hele Attilâ'nın ülkelerine saldırdığı böyle bir çağda kimseyi bırakmıyorlardı. Yapılacak tek iş surların çevresini çaktırmadan kollayıp girebilecek yeni bir yer bulmaktı. Bunu da Argon üzerine aldı. Ahçıyı kandırarak kiralık bir eşek buldular. Argon bu eşeğe binip şann çevresini dolaşmak üzere yola çıktı.
Akşamleyin geldi. Geride ise Balamir, elleri şiş karnının üstünde horlamak ve Olcayto da düşünmekle akşamı etmişlerdi.
Argon'un anlattığına bakılırsa, kapılardan girmek ve hele piskoposla birlikte çıkmak büsbütün güçtü. Onlar için girmekten çok çıkmak gerekti. Surların tenha bir yerini seçmişti. Bu yerde bir nöbetçi, durmadan geniş alanı dışarıdan gidip gelerek korumakta, çevresinde onları görecek ev, bahçe filân yok. Usulca yaklaşıp bu nöbetçiyi tatlılıkla kandırarak içeriye girmek hepsinden iyi.
Balamir kızdı:
- Herif tatlılıkla bizim içeriye girmemizi istemez. Argon omuzlarını silkti:
- Canı isterse, biz de bir demir parçası yalatırız. O zaman görüp, işitemeyeceği için istese de istemese de gireriz.
- Peki, sabahleyin nöbetçinin öldüğü görülürse?..

- içeriye adam girdiğini anlarlar, ama bulabilirlerse alınlarını karışlarım.

- Bulmasalar bile piskoposun gözü açılır. Nöbetçilerini çoğaltır ve dışarıya kimseyi çıkartmazlar.
Bu sefer Argon kızdı:
- Çok ince düşünüyorsun babalık? Bir kere içeriye girelim de çıkması sonra!.. En çoğu içeride kapanır kalırız ki bu da bize vız gelir!.. Ne dersin Olcayto?

Olcayto, bu sözleri hiç dinlemiyordu. Onun düşündüğü başka şeydi:
- Bence hava hoş, dedi. Girelim, girelim. Çıkalım, çıkalım...
Artık ortalık iyiden iyiye kararmaya başladığı için silâhlarını takınmaya başlayan Argon kahkahalarla güldü:
- Öyle ise haydi yola!..
HANTSİYEN'İN PİRİNÇ ÇUVALLARI
Atlarını lokantacıya bıraktılar. Yavaş yavaş Margus sarına doğru yürümeye başladılar. Argon onları gündüz araştırıp bulduğu yere götürüyordu. Gerçekten buralarda ev, bahçe filân, nöbetçi ile kendilerinin çarpıştığını görebilecek kimseler yoktu. Nöbetçiye yaklaştılar. Balamir yutkunarak sordu:
- Argon bu delikanlı, ya bağırırsa?
- Bağırırsa laf mı, borusu var, öttürse de!..
- O zaman bu taraflarda ev filân olmadığı ne işe yarar? Gene tepemize çullanırlar.
Argon gözünü kırptı:
- Eğer elini borusuna götürmeye gücü yeterse!..
Biraz daha yürüdüler. Nöbetçi başına geleceği bilmediğinden dişleri arasında ıslık, bir şarkı tutturmuş, kısa adımlarla gidip geliyordu. Argon güldü:
- Kâfirin keyfine diyecek yok... Bak şarkı söylüyor. Balamirkulak kabarttı:
- Hem de acıklı bir hava tutturmuş!.. Olcayto da:
- Bir düşündüğü vardır, belki de âşık, dedi.

Argon hançerini sıyırdı:
-Atlayalım!..
Olcayto onun elini tuttu:

- Öldürecek misin?
- Susması için başka bir çare biliyorsan hayır!..
Olcayto, yirmi seneden beri ilk defa hocasına bir buyruk verdi:
- Öldürmeyeceksin!..
- Acımak damarlann kabardı!.. Amma biz buraya gireceğiz. Girmek için de bu nöbetçinin susması, susturulması için de ölmesi gerek.
- Bu zavallıya yazık değil mi? Bir şeyden haberi yok, şarkı söyleyip duruyor. Bak ne kadar yanık sesli, anasını mı, babasını mı düşünüyor, nedir?..
Argon şaştı:
- Vay canına!.. Bu yaşımda daha ilk kez bir Türk'ün böyle saçmaladığını görüyorum. Hey oğul, kendine gel!.. Eğer biz her anasını, karısını düşünen serseriye aman verseydik, geçtiğimiz diyarlarda şarkı sesinden durulmazdı.
Olcayto sert bir sesle karşıladı:
- Önümüze geleni öldürmekliğimiz doğru değil, ben onu öldürmeden susturabileceğimizi sanıyorum.
Bu sırada nöbetçi de onlara yaklaşmıştı. Olcayto birdenbire üzerine atlayıp eliyle ağzını kapadı. Birkaç defa yerlerde yuvarlandılar. Bu sırada Argon'la Balamir de yetişip nöbetçiyi sımsıkı tuttular. Olcayto elini nöbetçinin ağzından çekemiyordu. Balamir hançerini herifin gırtlağına dayayıp kıpırdanmamasını söyledi. Olcayto elini çekti ve sordu:
- Daha kaç saat burada nöbet bekleyeceksin?
- Bilmiyorum!..
Balamir hançerini biraz daha iterek karşılık vermesi gerektiğini herife anlattı:
- Ne kadar bekleyecektin?

- Nöbeti yeni almıştım, beş saat daha var!
- Biz buradan tırmanıp içeriye girersek sarın neresine girmiş oluruz?
- İçine!..
Argon kuvvetli bir şamar aşk ettikten sonra herifi kendi önüne çekti:
- Bak şimdi nasıl adamakıllı bülbül kesilir!.. Buradan girersek beyinin sarayı nerede kalır?
Nöbetçi, Argon'un korkunç durumu karşısında söylemeye başladı:
- Buradan girerseniz on dakika kadar sola doğru yürüyerek piskoposun sarayına varırsınız.
- Hah şöyle!.. Piskopos sarayını nasıl koruyor?
- Yüksek duvarla. Demir kapıları her gece kapanır. Yattığı odaya varabilmek için sekiz odadan ve dört koridordan geçmek gerekir ki her odada dört ve koridorlarda yirmi nöbetçi var.
- İyi!.. Seni şimdi bıraksak, yani canını bağışlasak ne yaparsın?..
- Borumu öttürür, arkadaşlarıma duyururum.
- Seni öldürür, içeriye gireriz.
- Fakat çıkamazsınız!..
- Piskoposla birlikte çıkacağız! Nöbetçi başını salladı:
- Yalnız çıkamazsınız! Argon hançerini sıkarak:
- Hele bir deneyelim!..
Diye işe girişince, Olcayto kolunu tuttu:
- Dur. Benim aklımda bir şey var. Önce şunu bağlayalım. Dediğini yapıp nöbetçiyi kıskıvrak bağlayıp ağzını da tıkadılar.
- Daha önümüzde beş saat var. Biraz düşünelim, girdikten sonra çıkmak mademki zormuş, o halde çıkmayız.

Argon kuşkulu bir duruşla Olcayto'ya bakıp homurdandı:
- Oğlan galiba çıldırdı. Olcayto, onun bu sözüne güldü:
- Söylediğim gerçektir, fakat düşündüklerimi iyice anlayabil-mekliğiniz için önce atalarımızdan birinin başından geçen bir masalı anlatayım.
Bu kez Balamir de kızdı:
- Tam masal anlatacak ve dinlenecek bir yerdeyiz! Olcayto, senin bugün başın dumanlı, ne yaptığını bilmiyorsun.
- Daha beş saatimiz yok mu? Bir saat masalım sürse, bir saat da konuşsak, bir saat de içeriye girsek eder üç saat, geriye iki saat kalır ki istersek bununla da uyuyabiliriz.
Argon homurdandı:
- İyi... Haydi öyle ise, ilk iş olarak iki saat yatıp uyuyalım!..
- Önce masalı dinleyeceğiz!.. Sıra kalırsa uyuruz.
Her üçü de nöbetçiyi görebilecek bir yere çökünce Olcayto, anlatmaya başladı.
- Yıllarca önce bizim atalanmız buralara gelmeden güneşin doğduğu diyarlarda göçebelikle, savaşla geçinirlerdi. En çok savaştıklan Çinlilerdi. Atalarımızdan Çago Hanlığı Tanjusu Sele adında bir bahadır vardı ki Çinliler bundan kurt kokusu almış kaz yavrusu gibi yılarlardı. Bir gün Argon'la gezerken bir konukta koca bir Türk anlatıyordu. Argon, o sırada uyuduğundan, bu değerli masalı dinleyemedi.
Argon kızdı:
- Dinleseydim ne olacaktı?
- Şimdi piskoposu nasıl kaçıracağımızı öğrenecektin!.. Ne ise, ben anlatayım. Şu Sele öyle yüce Han imiş ki doğduğu zaman çevresi bütün nur olmuş, o dört yaşında iken bile Çinlileri altüst edermiş. Bir gün bu Selenin başbuğlarından Tagopago ile

Çin beylerinden Hantsiyen çarpışıyorlarmış. Her iki taraf da azıksız kalmış, yiyecekleri bitmiş. Hantsiyen kurnaz olduğundan hemen bir düzen kurar. Üç yüz katıra toprak yükleyip adamlanna erzak gönderiyormuş gibi yola koyar. Bunların arkasından da sırtlarında çuvallarla pirinç yüklü birkaç adam gönderir. Bunlar, beyleri Hantsi-yen'den aldıkları buyrukla, Tagopago'nun ordusuna kendilerini bir gösterir, bir gizlenir gibi yaparlar. Düşmanları da bunları kaçıyor sanarak tutarlar. Tagopago, katına getirilen bu adamları sorguya çeker. Onlar da düşman ordusuna erzak götüren kervandan arta kaldıklarını ve kervanın da orduya yetiştiğini söylerler. Bunun üzerine Tagopago'nun askerleri kendilerinin aç, düşmanlarının erzak aldığını düşünerek korkup dağılırlar. Bu dağınıklık başka taraflara da bulaşır,

Tagopago'nun bütün askeri yenilip Huvangho suyunun öte tarafına çekilirler. İşte bu kadar, şimdi anladınız mı?
Balamir hayretle ağzını açtı:
- Neyi?.. Argon kızdı:
- Ben de bir şey anlatacak sanmıştım. Bu masal ile bizim içeriye girmemiz arasında bir benzerlik yok.
Olcayto güldü:
- Hocam sana akıl öğretmek gücüme gidiyor. Şimdi içimizden ikisi buradan sara girer ve piskoposu sarayından kaldırır; bu zor olsa da, herhalde, olmayacak bir şey değildir.
- Sonra?
- Sonrası işte bu masala geliyor. Piskoposu evvelce hazırladığımız bir yere saklarsınız. Sonra bir yerli ile pazarlık edilir ki sizin yükleyeceğiniz buğday çuvallarını sarın dışındaki diğer bir arkadaşınıza götürsün!
Balamir homurdandı:
- Çuvala piskoposu sokarız diyeceksin, ama bu çocukça bir hile. Kapıda piskoposun kaçırılmasıyla büsbütün gözleri açılan sakıncalar1 çuvalları yoklayacaklardır.
1 Sakınca: Muhafız.

- Yoklarlarsa yoklasınlar; zaten çuvallarda sahiden buğday bulunacak. Her ne kadar Hantsiyen çuvallarına pirinç yerine toprak koydu ise, biz başka şey koyacağız.
Argon bağırdı:
- Hantsiyen'in pirinç çuvallarına da, sana da şimdi başlayacağım! Çabuk söyle, bu buğday çuvallarıyla ne olacak?
- Ha! Asıl iş işte burada. Kapıda çuvalları nasıl ararlar? Rasgele birkaçını açıp bakacaklar. Fakat buğday olduğunu görecekler. Bu adam şardan çıkıp da biraz uzaklaşır uzaklaşmaz, dışarıda kalanımız herife çullanıp sımsıkı gözlerini de bağladıktan sonra, onun dinlediğini unutmuş gibi, hızlı hızlı konuşarak çuvallardan birinde piskoposun bulunduğunu ve içeridekilerin onu çıkardığını söyleyecek, buğday çuvallarından birisini yüklenip gidecek; biraz sonra oradan geçen yolcular^bu arabacıyı bulacaklar, o da kendisine edilen oyunu anlatacak, işi şardakiler duyacak. Piskoposun herkes Attilâ'nın adamları eliyle kaçırıldığını duyunca sarın anahtarlarını da birlikte götürdüğünü sanacaklar. Dışarıda kalan Hakanımıza gidip haber verdikten sonra, buraya gelecek ilk ordu birliklerine kapıları açacaklardır. Hakan da bu sırada sarın içinde göbek şişiren piskoposu eliyle koymuş gibi enseleye-cektir.
Balamir Olcayto'nun dizine kuvvetli bir tokat savurdu:
- Bu, şeytanın aklına bile gelmezdi. Argon kahkahalarla güldü:
- Yaşa Olcayto!.. Babanı bile geçtin!.. Şimdi kim dışarıda kalsın? Olcayto:
- Ben!., dedi. Burada asıl ustalık arabacıyı çuvallarla birlikte dışarıya piskoposu çıkardığına inandırmaktır. Herifin piskoposu dışarıya kendi eliyle çıkardığına aklı ne kadar fazla yatarsa öbürlerini o kadar fazla kandırabilir.
Argon hemen fırladı:
- Haydi öyle ise Balamir, duvarlara tırmanalım!..

- Durun bakalım, acele yok! Ben arabacının ne vakit çıkacağını, hangi kapıdan çıkacağını ne bileyim?..
Argon kafasını kaşıdı:
- Sahi be!.. Ama onun kolayı var, beş gün sonra bir kere öğle vakti buraya en yakın olan kapının karşısında dört saat beklersin; elbet bir gün çıkarız. Ama yarın, ama bir hafta sonra bilemeyiz. Eğer çok geç kalırsak anla ki enselendik.
Olcayto, Argon ve Balamir sarmaş dolaş oldular. Argon yerde yatan nöbetçiye bir tekme vurdu:
- Bu ne olacak? Olcayto:
- Onu bana bırakın, ben yapacağımı bilirim! dedi.
Bunun üzerine bellerinden çıkardıkları kementleri savurarak surların mazgallarına taktıktan sonra önce Argon, arkasından Balamir sarın duvarlarını aştılar. Olcayto en sonra Balamir'in ipi çektiğini gördü. Havada bir külah sallandı, bu yoldaşlarının kendisine son selâmı oldu.
OLCAYTO ŞAŞIRIR

A RKADAŞLARINI beklediği günlerde Olcayto'nun ne ka-ildar korku ve üzüntü içinde olduğunu siz de düşünebilirsiniz. Acaba yakalanmışlar mıydı? Acaba bu işi becerememişler miydi? Yoksa hiçbir şey yapamadıklarından hiçbir gün çıkamayacaklar mıydı? Kendince bilinmeyen bütün bu şeyleri düşündükçe, dışarıda kalmakla daha fena ve zor bir işi üzerine almış olduğunu görüyordu. İçeriden kimsenin çıkamayacağını bildiği halde her gün sabahleyin kalkarak gidip arkadaşlarının gönderecekleri arabanın çıkacağı kapının karşısında saatlerce bekliyordu.
Sonunda beş gün geçmişti. Bugün Argon'un söylediği günlerden biriydi. Olcayto, o gece sabaha kadar uyumamış, durmadan arabacının üstüne nasıl atılacağını, nasıl altına alıp gözlerini bağlayacağını kurup duruyor; bu arada buğdayları dolduracağı çuvalı yokluyordu.
Saatler geçiyor, kaleden söylenilen biçimde bir araba çıkmıyordu. Ara sıra yanından geçen yerli ahali yolun kenarında oturup gözleri bir noktaya dikili.heykel gibi duran bu adamı merakla seyrediyorlardı.
Olcayto, artık akşam olup da umudunu kesmek üzere iken önünde bir Romalının durup yüzüne yılışarak baktığını farketti. Bu adam hürmetle eğilerek onu selâmladı:

- Saygıdeğer bahadır, beni dinlemek diler misiniz? dedi. Olcayto, hiddetle bu adamı tersledi:
- Ne dedin?
- Söz söylemekliğime izin verir misiniz diyorum!
- Lâkırdı etmek para ile mi? Ağzını bağlamadık ya!.. Ne söyleyeceksen söyle!..
- Zannedersem, siz birisini bekliyorsunuz? Olcayto, kulak kabarttı:
- Eee sonra?
- Ve onlar bugün öğleden sonra geleceklerdi.
Olcayto hançerini yoklayarak, ne olur ne olmaz diye, kendisini savunmak için hazırlandı:
- Acayip, bak hele!..
- Şimdi gelemeyeceklerdir!..
- Ey!.. Ey!.. Sonra?..
- Gelemeyeceklerdir. Bunu size bildirmek için beni gönderdiler. Yarın değil, öbürsü gün bu saatte gene beklersiniz!
- O zaman?
- O zaman gelecekler?
Adam, bu sözü tuhaf bir biçimde söyledi. Olcayto'yu selâmlayıp geldiği gibi yılışarak, sırıtarak uzaklaştı. Arada bir arkasına dönüp alaylı bir tavırla gülüyor, sonra Olcayto'nun dişlerini gıcırdatarak dalgın dalgın arkasından baktığını görünce başını çevirip hızlı hızlı yürüyordu. En sonra epey uzaklaşmıştı ki döndü, baktı, elleri böğründe kahkahalarla güldü ve Olcayto'nun üzerine atılmak istediğini görünce bir tavşan gibi, tabana kuvvet, koşa koşa kaçtı. Gitti.
¦ Zavallı Olcayto, şimdi yapayalnız kalmıştı. Hava çoktan kararmış, ortalıkta kimseler gözükmüyordu. Bu ne demekti? Her halde bir düşman olsa böyle yalnız gelmez, arkasında birkaç kişiyle gelip onu sımsıkı tutardı. Hem arkadaşları ölseler, Olcayto'yu ele vermezlerdi. Şu halde kendisi için bu kadar derin bilgisi olduğuna gö-

re, bu biçimsiz herifi ya Balamir, ya da Argon göndermişti. İşler buraya kadar akla yakındı. Fakat bu adam kendisiyle niçin alay ediyordu. Bu işte alay edecek ne vardı? Ah!.. Birdenbire şaşırıp kalacağına, şu herifi sımsıkı yakalayıp bırakmayacaktı. O zaman bütün zorlukları yenerdi. Şimdilik öbür günü beklemekten başka elinden bir iş gelmezdi.
Öbür gün de oldu. Gene aynı yerde Olcayto yerleşti. Bu sefer çok beklemedi, tıpkı önce kararlaştırdıkları şekilde buğday çuvalları yüklü bir araba şardan çıkıp kendi 'bulunduğu yere yaklaşmaya başlayınca, Olcayto, hemen oradaki bir hendeğe girip saklandı. Araba gittikçe yaklaşıyordu.
İleride yürüyen arabacının yüzü gözükmüyordu. Tam önüne gelince Olcayto, bir ok gibi fırlayıp herifin üstüne çullandı. Lâhzada yere yıktı. Zaten adamı sımsıkı bağlamak istiyordu. Fakat altındaki öyle bir güçlükle silkindi ki, zavallı Olcayto, yakaladığına inandığı arabacıyı saran kollann kuvvetine rağmen yere yuvarlandığını gördü ve arkasından kendisine hiç de yabancı olmayan bir ses homurdandı:
- Şeytanın piçi bel kemiğimi çökertti!..
Olcayto'nun şaşkınlığı bir kat daha arttı. Çünkü buğday çuvallarından birisi garip bir cızırtı ile yırtılmış, Balamir'in başı gözükmüştü:
- Dört buçuk kaz kızartmasına bahse tutuşurum ki Olcayto hocasını yere yıktı!..

Sonra kahkahalarla gülmeye başladı:
- Dua edelim ki arabacıyı şişlemeyi konuşmamıştık.
Başka bir çuvaldan üçüncü bir baş çıkmış, korkak korkak çevresine bakmıyordu, bu da Margus piskoposu idi.
BALAMİR'İN MASALI
OLCAYTO'yu içinden buğday çıkmasını beklediği "Hant-siyen'in pirinç çuvallarından" Balamir ve Margus piskoposu çıkınca uğradığı şaşkınlıkla baş başa bırakarak Margus sarında Argon ile Balamir'in başardıkları akla durgunluk verecek işleri öğrenelim.
Nöbetçinin dediği gibi, kalenin sol tarafına doğru epey yürüdükten sonra öbür binalardan daha büyük yüce bir sarayla karşılaştılar. Argon, Balamir'i dürttü:
- Sanırım, piskopos efendinin inine geldik!
- Şimdi gece olmasa bizi görür ve zorla sarayın mahzenlerinde konuklamaya kalkışırdı.
Argon:
- Bilirim, yaman boğatırdır... Fakat usta Balamir benim gönlüm bulanıyor! dedi.
- Neye! Sakın şu pis handa yediğin yemeklerin yağı dokunmuş olmasın?
- Öyle değil, senin anlayacağın, bu işi biraz güç görüyorum! Haydi içeriye zorla girdik, haydi gene diyelim ki şarda da bizi kimse tanımadı. Vakit gelince nöbetçiyi Olcayto ortadan kaldıracağı için kaçmış sanacaklar. Bunlar hep iyi... Fakat yüzlerce kurdun

arasında oturan piskoposa "Haydi gel! Seni götüreceğiz..." der demez "Vay baylarım, ben de zaten sizi bekliyorum" diye ardımıza mı takılacak sanıyorsun?
Balamir kızdı:
- Öyle ise ne diye içeriye girdik? Hem biz piskoposu şardan dışarıya çıkarmayacağız ki, iş onu konağın dışarısında yakalayıp gizli bir yerde birkaç gün oturmak, işte bu kadar. Olcayto öyle demedi mi?
- İyi, ama benim şişman yoldaşım piskopos bakalım şarda yalnız başına mı geziyor?
- Yalnız gezmese sanki ne olur? İş ki o, bir gece sokağa çıksın! Tanrı bilir, çevresinde üç yüz cenkçi olsa bile tuttuk mu götürürüz. Biz nice kavgalar gördük! Sen kendine güvenmiyor musun koca korsan?
- Usta Balamir, benim kalın kafama öyle geliyor ki bu iş zorla olacağa benzemiyor. Tanrı'ya şükür, güçlü kuvvetli bahadırlarız!.. Vuruşmaktan korkmayız! Fakat burada su kabağı gibi cenk edip kendimizi öldürtmekten bir şey çıkmaz. Seninle kafa kafaya verelim. Şu Olcayto piçinin düşünüp bulduğu gibi bir kurnazlıkla piskoposu kaldırmaya bakalım. Ne dersin?
- İyi ama, senin küçük, kurnazlığı bulup çıkarmak için önce bir masal anlattı. Sen hiç böyle bir masal biliyor musun?
Argon burnunu elinin tersiyle silerek boynunu büktü:
- Ne gezer!.. Bana kimse böyle şeyler söylemedi. Atalarımız ne yaparlarmış ne bileyim!.. Biricik bildiğim masal, Olcayto'nun babasına dokunan masaldı. Onu da anlattım. Eee, sen biliyor musun?
Balamir somurttu:
- Ne gezer!... Ben de kendi babama dokunan masalı biliyordum. Seni ilk görüşümde anlattım. Benimki de bitti!..
Argon'la Balamir bir süre karşılıklı kafalarını kaşıdılar. Bu konuşma sırasında da sarayın çevresinde dolaşıyorlardı. Ortalık zifirî karanlıktı. Sarayı ancak bir gölge gibi görüyorlardı. Balamir birdenbire Argon'un eline yapıştı:

- Dur!.. Sus!.. Birisi geliyor, yatalım! dedi. İkisi de orada bir ağacın arkasına sindiler. Koyu kurşunî gölgeli sarayın belirsiz bir kapısından nereden çıktıklarını anlayamadıkları yüzleri kapalı iki Romalı önlerinden geçip gitti. Dostlarımız hemen arkalarına takılmayı unutmadılar. Belli etmeden bu gece yolcularının peşinden gidiyorlardı. Yolda kısık bir sesle Balamir Argon'a sordu:
- Ah şimdi bunlardan biri piskopos efendi olsaydı.
- Piskopos olsa yanındaki adam mutlaka beş on adım gerisinden giderdi. İkisi de bir kıratta bu hergelelerin. Böylece yürüye yü-rüye epey gittiler, saraydan çok uzaklaşmamışlardı..
Adamlardan birisi ufak fakat çok süslü ve şık gözüken bir evin tokmağını çaldı. İçeridekiler onları bekliyorlarmış ki hemen bir kadın çıktı, üçü birlikte geriye girdiler.

Argon, tekrar peşlerinden gitmek için yürüyünce Balamir dü-' şünceli onun koluna yapışıp dürttü.
Argon şaşırıp sordu:
- Şişkom ne oluyoruz?
- Ne oluyoruz?
- Amma yaptın? Bunların arkasından gitmiyor muyuz?
- Hayır, gitmeyelim. Benim aklıma da şimdi bir masal geliverdi...
- Eee neymiş o?!..
- Şuracığa oturalım da anlatayım dinle!
- Ne dinleyeceğim?
- Aklıma gelen masalı... Hem benimki gerçek...
- Usta Balamir, kendine gel!.. Şimdi masal anlatacak ve dinleyecek çağda değiliz. Nerede ise gün doğacak, sonra soğan cücüğü gibi açıkta kalır, enseleniriz.
Balamir onu zorla oturttu:
- Ben onların nereye gittiklerini biliyorum, gün doğmadan önce yatacak yer de bulacağım. Sen bir masal bulalım demiyor
fi

muydun? Benim antalacağım atalarımıza dokunmuyor ama Olcay-to'nunki kadar güzel.
Argon, bıyıklarını büküp güldü:
- Yaşa Balamir... Desene ki sen, bayağı her telden saz çalan bir bahadırsın... Anlat bakalım aklına neler geldi?
Balamir düşünüyordu. Argon, merakla:
- Ne düşünüyorsun delikanlı? Anlat dedik ya, dedi. Balamir mırıldandı:
- Utanıyorum!
- Ne oluyorsun? Ne oluyorsun?
- Utanıyorum... Anlatacağım şey biraz tuhaf, bir kadın işidir de utanıyorum...
Argon, o kadar gürültülü ve uzun bir kahkaha bıraktı ki; Bala-mir'in ağzı açık kaldı. Eski korsan, eliyle Balamir'in omuzuna vurarak kahkahalarla gülüyordu:
- Anlat, anlat bakalım, merak sardı, utanma hele!
- Şu gülmeyi kes, anlatacağım; benimle alay ediyorsun gibi geliyor!
- Kim demiş yoldaşım, kim demiş, seninle övünüyorum; anlat bakalım hele!..
- Bundan dört sene kadar önce ben gene öteberi satmak için Margus sarına gelmiştim. Bilirsin, daha o zaman biz seninle bir olup da Viminyak panayınndaki gibi bir kavga çıkarmadığımızdan Tanju, Romalılarla cenk etmiyordu. Açık olan kapılardan içeriye girdim. Panayır yerinde mallarımı açtım. Tam biz satışın tatlı yerinde iken bir de bakayım ki iki Romalı asker bir zavallı oğlanı tutmuş, elinde taşıdığı incir sepetini almak için bir temiz dövüyorlar. Tepem attı. Bu keratalar kendilerini hâlâ acunun başına belâ kesilmek için Tanrı tarafından gönderilmiş kahramanlar sanıyorlardı. Sanki bütün uluslar bunların uşağı ve sanki onların işlerinde çalışmak için yaratılmışlardı. Hemen kolları sıvayıp yanaştım:

- Bu çocuğu niçin dövüyorsunuz? diye sordum. Romalılar terbiyesiz terbiyesiz sırıttılar:
- Canımız incir yemek istedi.
- Kaç para veriyorsunuz? Belki o satmak istemiyor!
- Ne parası be? Bedava yiyeceğiz! Bedava... Sen barbar mısın? Topla kuyruğunu bakalım, bir Romalı kendi kölesi olan başka kişilerin malına dilediği gibi el koyar. İster yer, ister atar. Dua et ki senin mallarını da kaldırmayalım!
Bu terbiyesizler benim kim olduğumu bilmiyorlardı. Hemen kükredim:
- Babam Suptar başbuğun adına ant içiyorum. Şimdi bu oğlanın önünde eğilip ayaklarını öpeceksiniz? Tez yere yatın, yoksa ikinizi de bir daha kalkmamak üzere ben yatıracağım!
Romalılar bir kere ürker gibi oldular:
- Demek sen Hunlardansın! Biz seninle danışıklıyız! Bizim işimize karışma!
- Danışıklı ne demek? Sizin efendiniz benim babama vergi verir. Siz bizim sancağımızın bir uşağısınız, tez eğilin!..
Çevremize bir sürü ahali toplanmıştı. Oğlan koşup benim ayaklanma kapandı:
- Bahadır, beni kurtar! Eğer bu incirleri vermezsem beni öldürürler!..
Buyruğumu askerlere tekrarladım:

- Eğilin!..
Romalı subaylar her gün aşağıladıkları, dövdükleri, alay ettikleri bu kadar insanın önünde eğilemeyeceklerinden sapsarı bir çehre ile başlarını salladılar.
- Asla eğilemeyiz!..
Hemen atıldım. Bunlardan asırlardan beri korkan, bir köpek gibi bunların buyruklarını yapmak için ölünceye kadar çalışan bir sürü yoksulun karşısında enselerinden tutup herifleri yere çökerttim.

Balamir, anlatırken kendinden geçmişti. Romalı subayları nasıl yere çökerttiğini daha iyi gösterebilmek için Argon'un ensesine asılınca, Argon bağırdı:
- Usta, kendine gel, ben Romalı değilim; gözünü aç, elin kırılmasın!..
İkisi de kahkahalarla güldüler. Balamir sözünün arkasını getirdi:
- Sonra herifleri koy verdim. Babamın adı, onların önlerine bakarak gitmelerine yetti. Tam bu sırada bıktım ki, oğlan beni çağırıyor.
Oğlanın yanında da beyaz elma yanaklı, kara gözlü, saçları omuzlarını örten bir kadın bana bakmakta, içinde oturduğu arabayı dört köle taşıyor.
Oğlan:
- Yüce bahadır, dedi. Anam beni kurtardığınızı görmüş, sizi ağırlamak istiyor.
Kadın, beni yanına çağırdı. Kıpkırmızı olduğumu hissettim. Hemen göreneğimiz üzere dokuz kere yere diz vurup el öptüm. Gülerek yanına oturttu. Şimdi gördüğümüz şu eve gelip girdik. Ve hangi çağda olursa olsun, kendi isteğimle içeriye girebileceğimi söylediler.
Balamir burada durunca Argon merakla sordu:
- Sonra?
- Sonrası, işte bir daha buralara gelemedim; ama şimdi girmiş olsak içeriye alırlar. O zaman birkaç gün kaldım, eğlendik.
- Sonra?.. -Yedik, içtik... Balamir kızdı:
- Sonrasını git de babana sor! dedi. Argon kahkahalarla tekrar güldü:
- Peki ama, şimdi biz Romalılarla savaşıyoruz. Bakalım gene eskisi gibi bizi ağırlayacaklar mı?

- Elbette, onlar Romalı değil, Mısırlı; hem oğlunu kurtardım, hem de... sonra! Bende gönlü vardır!..
- O halde kapıyı çalıp şimdi içeriye girebiliriz. -Elbet!..
Balamir, bu sözü söyler söylemez, ayağa kalkarak kendisine çeki düzen verdi. Kılıç kayışını tarttı, öksürdü, fakat bu kadar takıp takıştırmaya dayanamayan Argon arkasına bir tekme savurdu:
- Yürü yahu! Seni gören büyük bir yarışa çıkan üç yaşında bir tay sanacak.
Balamir, Argon'un zoruyla önünde durdukları kapıya doğru yürüdü, büyük tokmağı vurdu. Boğuk bir ses!.. İçerden hiçbir haber yok. Tekrar daha kuvvetli çaldı. Bu sefer ses geldi:
- Kimsiniz?
Balamir böyle bir sorguyla karşılaşacağını beklemediğinden Argon'a aptal aptal bakıp sordu:
- Ne diyeyim?..
- Nasıl ne diyeyim?
- Kimsiniz diyorlar?
- Sen kim olduğunu bilmiyor musun, söylesene!
Balamir bir kere daha öksürüp yüreğini dinledi. Ancak duyulabilir bir sesle:
- Suptar'ın oğlu Balamir! diyebildi.
- Hangi Balamir?..
Bu soruya Balamir büsbütün şaşırdı. Argon, kahkahalarla güldü.
Fakat bu arada içeriden sevinçli bir şada işitildi, kapı tırak diye açıldı. Balamir ile Argon'u umduklarından da çok koltuklayarak içeriye aldılar. Yıllardan beri bu eve uğramadığı halde Balamir unutulmamıştı. Böylece gece vakti bile içeriye alınıyordu. Bala-mir'in "Nasılsın bakalım?.." diye keyfini sorduğu bir genç kız onları süslü bir odaya aldı ve yüzüne şaşkın şaşkın bir süre baktı:

- Hakikaten sizsiniz! Hiç değişmemişsiniz, aynı güzel ve tatlı çehre, aynı boy, aynı kuvvetli kollar, keskin bakışlar.
Balamir, bu alkışa karşı gevrek gevrek gülerken, onu kıskanan Argon, yavaşça mırıldandı:

- Değişmedi, ama biraz tohuma kaçtı. Balamir, kıza yaklaşıp çenesini okşadı:
- Sen de genç ve güzelsin. Zoiçe, hem bak artık büyümüş, hemen hemen kocaman bir bayan olmuşsun. Seni görenler artık büyük bir kadın sanacaklar!..
Argon, Balamir'in kırdığı potu düzeltmek istedi:
- Usta, kendine gel, o ağızla kızları değil, buzağıları överler.
Argon'un tuhaf sesini işiten kız döndü, tatlı gülüşüyle onu süzdü. Balamir Argon'u tanıttı:
- Yol arkadaşım Argon Şaklaban; su katılmadık Türktür. Onu da birlikte getirdim. Canınızı sıkmaz. Sayın bayan nerede?
Zoiçe bu soruyu gülerek karşıladı:
- Uyuyor efendim!.. İsterseniz uyandıralım!..
Balamir, evdeki durumunun önemini Argon'a anlatmak ister gibi koltuklarını gerip, bıyıklarını aşağı doğru çekerek buyurdu:
- Uyandırsan fena olmaz!.. Ha bak, Zoiçe sana önemli bir şey söylemeyi unuttum. Bizim burada olduğumuzu bir sen, bir de sayın bayandan başka kimse bilmeyecek!.. Anladın mı?..
- Başüstüne başbuğ...
Diyerek Zoiçe çekilince; Argon sordu:
- Bu ne tatlı kız? Hep böyle güler mi?
Balamir, artık Argon'a tepeden bakarak kurumlu kurumlu karşıladı:
- Evet.
- Fakat biliyor musun ki sen de tam bir odunsun? Büyümüş, irileşmiş, diye hayvan yavrusu övülür. Hiç kıza kadın olmuşsun, kocuyorsun denir mi?

Balamir'in, Argon'a ters bir karşılık vermesine çağ kalmadan içeriye çok güzel bir kadın girdi, henüz uykudan kalktığı belli oluyordu.
- O!.. Nasıl gelebildiniz Başbuğ Balamir? İyi haberler? Balamir, hemen diziyle yere vurup saygı gösterdi:
- Sizi özleyince, değil kale duvarları, önümde cehennem bile olsa yarıp gelebileceğimi bilmiyor musunuz?
Bu sözlerden sonra bir çırpıda düzdüğü bu temiz alkışa şaşkınlıkla bakan Argon'u tanıttı:
- Yoldaşım Argon, su katılmadık Türktür.
Argon da baldır-diziyle yeri vurarak bu güzel kadını selâmladı:
- Sizin gibi güzel bir hatunu gören gözlerimi ne kadar...
Fakat deminden beri Balamir'le alay eden Argon sözün sonunu getiremeyerek önüne baktı...
- Ne kadar! Ne kadar!..
Balamir, Argon'un haline kahkahalarla gülerken güzel kadın da gülüyordu:
- Sözün sonunu sonra bulursunuz. Kerem edip ayağa kalkınız!..
Argon, utancından kıpkırmızı olmuş, ayağa kalktı. Fakat sözünün sonunu getirememesi Balamir'in kahkahaları yüzünden olduğunu sandığından, arkadaşına "Alacağın olsun!" der gibi yan yan bakıyordu.
Çarçabuk önlerine çıkarılan seyrine doyulmaz bir sofrayı temizlerlerken Balamir, karşısındaki kadına kendilerinin buraya gelmelerinin nedenini bir tamam anlattı, sözünü şöyle bitiriyordu:
- Eğer biz piskoposu buradan çıkaramazsak, Hakanımız ordusuyla gelip sara dayanırsa taş üstünde taş bırakmaz. Piskoposu eğer biz götürürsek, Hakan sara bir şey yapmayacaktır. Bunun için sizin de bize yardımınız gerektir.
Güzel kadın önüne bakıp düşündü:
- Biz şar halkı da piskoposu sevmeyiz. Biz de sizden aldığı hazineyi geri vermesini istiyoruz. Size yardım edeyim. Fakat nasıl?

Haydi piskoposu bizim eve getirip kapayalım. Fakat onun sadık bir uşağı var ve piskopos ona buraya geleceğini haber verir. Ondan sonra gelir.
Balamir kafasını kaşıdı. Argon bir sual sordu:
- Siz buraya piskoposu getirebilir misiniz?.. -Evet!..
- Nasıl?.. Balamir kızdı:
- Sana ne? Nasıl gelecekse gelecek!.. Güzel kadın söze karıştı:
- Hayır, öyle saklanacak bir şey değil! Benim gayet iyi tanıdığım bir Romalı subayın karısıyla sevişirler. Eğer onun ağzından çağırırsak buraya gelir...
- Benim aklıma bir şey geliyor ama!.. Argon bir süre kafasını sıkıp düşündü: -Ne gibi!..

- Piskopos buyurursa kapılardan ne olsa çıkabilir mi? -Elbet!..
- Hiç acaba içinde ne var filân diye bakmazlar mı?
- Piskopos "aranmasın" diye buyruk verirse hayır...
- Çok iyi, şimdi doğru buluyorsanız sizin tanıdığınız bayanı, piskopasa bir kâğıt imzalatsın; "Biz dışarıya bir araba çıkaracağız. Onun içini aramasınlar!.." diye, bu olabilir mi?
- Yalnız birkaç gün sabrederseniz olur. Balamir sordu:
- Bu araba ile ne çıkacak?
- Herife burada kâğıdı imzalatırız. Sonra tuttuk mu kendisini çuvala tıkar, arabanın içinde dışarıya çıkarırız. Kendi kaçırılma emrini kendisi imzalayacak.

ÇUVAL İÇİNDE

GÜNLER, Balamir ve Argon'a sorarsanız, çok güzel geçti. İki arkadaş yemeği, içkisi bol olan bu evde birer kral gibi saygı görerek yaşıyorlardı. Fakat Olcayto'nun dışarıda bin türlü üzüntü ile kendilerini beklediğini düşündükçe yedikleri zehir oluyordu. Sonunda piskoposu kandıracak olan subayın karısı çıkagel-di. Güzel ev sahibesi Argon'la, Balamir'i onun yanına çıkardı:
- Suptar'ın oğlu Balamir!.. Dört subayı bir eliyle devirecek kadar güçlüdür.
Balamir de Argon'u tanıttı:
- Argon Şaklaban!.. Yoldaşımdır. Su katılmadık Türk!
Argon arkadaşının üç gün önceki alayına karşılık vermek için, dizini yere vururken şunları söyledi:
- Yoldaşım Balamir'in suçunu bağışlayın... İkide bir beni böyle su katılmadık diye ayran satar gibi tanıtması, söz bilmediğindendir.
Kadınlar bu söze güldüler. Balamir homurdandı.
Argon, "Olcayto acaba ne yapıyor?" diye düşünerek üzüldüğünden Olcayto'ya evdeki uşaklardan biriyle haber gönderdiler. Piskopos eve geleceği günü bildirmişti. Argon, her işin o gün bitmesini istiyordu. Kiralık bir öküz arabası da bulundu. Piskoposa o gün evde kâğıdı imzalatıp hemen çuvala tıkarak dışarıya çıkacaklardı.

Olcayto'ya sözcüyü Zoiçe göndermişti. Onun için uşak Olcayto'nun Zoiçe'yi beklediğini sandığından Olcayto ile alay etmişti.
Araba piskoposun geleceği gün erkenden hazırlandı. Balamir iri bir çuvalın içerisine kendisi için güzel bir yer hazırladı. Tam zamanında piskopos da eve girdi. Sevgilisiyle yiyip içtiler. Argon'la Balamir aşağıda sabırsızlıkla piskoposun buyruğu imzalamasını bekliyorlardı. Fakat birkaç saat üzüntülü bekleyişten sonra Zoiçe aşağı indi, yüzü kederli idi:
- İmzalamıyor! dedi. Argon kızdı:
- Ne halt ediyor?..
- İmzalamıyor, böyle şey olmaz; aşk işi başka, devlet işi başka diyor. İçeriden dışarıya ne çıkaracağımızı soruyor.
Argon kamasını yoklayarak:
- Düş önüme de beni onun yanına çıkar, dedi. Bakalım imzalar mı, imzalamaz mı?..
Zoiçe'nin düşündüğünü görünce buyruğunu tekrarladı:
- Düş önüme, ne düşünüyorsun? Tatlılıkla yola gelmeyen adamı biz bak nasıl yola koyarız!..
Zoiçe kapının önüne kadar Argon'u getirip bırakırken:
- Sakın öldürme!., diye yalvardı.
Argon, ona hiç karşılık vermeden kapıyı açıp girdi. Piskopos kızmıştı. Kafasını kaldırdı:
- Destur almadan içeriye nasıl giriyorsun?., diye sordu. Fakat Argon korkusuz ilerledi:
- Biz yabancı değiliz Bay Piskopos!.. Margus piskoposu ona şaşkınlıkla baktı:
- Kimsiniz?..
- Argon!.. Korsan Olcayto Salancı'nın uşaklarından... Hani sana bir hazine vermiştik!..
Hatırlarsın ya!.. Hatırladığın için de bizi Viminyak panayırında öldürtmeye kalkışmıştın...

Piskopos, korkudan sapsarı kesilmiş bir renkle, yerinden fırladı. Adamlarını çağırmak istiyordu. Fakat Argon homurdandı:
- Uslu otur!..
Piskopos, bu dev gibi Türk'ün karşısında titreyerek oturdu:
- Ne istiyorsunuz?
- Onu sonra konuşuruz. Şimdi sen bir emir yaz. Bizim çıkaracağımız buğday çuvallarına dokunmasınlar!..

- Ne çıkaracaksınız?..
- Domuz yavrusu çıkaracağız!.. Buğday çıkaracağız dedim ya. Çok lâf istemez, sana ne? Sen şu kâğıdı imzalayacak mısın?..
-Asla!..
- Öyle ise günahlarına tövbe et, ölüm saatin çaldı.
Argon, hançerini çıkararak üzerine yürüdü. Piskopos sapsarı bir çehreyle kekeledi:
- Öldür!.. Fakat imzalamam!..
Piskoposun duruşundan, sözünü yapacağı anlaşılıyordu. Argon, işi kurnazlıkla becermek için bağırdı:
- Ya sen bizim burada aç susuz kapanıp kalacağımızı mı sanıyorsun? Şu kâğıdı imzala ki biz ve buğdaylarımız çıkabilelim!..
- Nasıl çıkacaksınız?..
- Çuvalların içine girip çıkacağız!..
- Canıma dokunmazsan sana bir kâğıt veririm, serbestçe çıkarsın!..
- Öyle şey olmaz. Biz de buğdaylarımız da çuvalla çıkacağız, belki bizi tanırlar!..
Piskopos, hayatını kurtarmak için kâğıdı imzalamaya karar verdi. Oysa ki onlar, kâğıdı alıp gidince arkalarından başka bir buyrukla yakalatmak da mümkündü. Kâğıt imzalanır imzalanmaz, Argon atılıp piskoposu sımsıkı bağladı:
1

- Şimdi haydi bakalım, sen de bizimle beraber gel!..
- Nereye?..
- Attilâ'nın yanına kadar!..
Piskopos yaptığı hatayı çok geç anladı. Fakat Balamir'in girdiği çuvalın yanına piskopos sımsıkı bağlanarak yerleşmişti. Birkaç gün sonra tekrar görüşmek üzere dostlarımız, ağlaşan hepsini şa-pur şupur öperek ayrıldılar.
Piskopos çuvalın içinden başını çıkarmış, aptal aptal bakmıyordu. Olcayto'nun şaşkınlığı daha geçmeden Balamir arabadan fırlayıp yanına geldi:
- Olcayto, hiç senin Hantsiyen'irî pirinç çuvallarından Mar-gus piskoposunun çıkabileceğine aklın yatıyor muydu?
Olcayto, sevinçle yerinden doğruldu:
- Ne!.. Bu herif, Margus piskoposu mu? Balamir, kurumla Argon'a bakarak bıyıklarını büktü:
- Elbet, ta kendisi, istersen sor!..
Fakat piskoposun durumu hem gülünç, hem acıklı idi. Kendisine Attilâ'ya götürüleceği söylendiği vakit ağlamaya, bir dana gibi böğürerek yerlerde yuvarlanmaya başladı.
Kendisi için bu haberin pek kötü olduğunu, bütün düşmanlarına karşı rezil olacağını söylüyordu. Argon homurdandı:
- Ne bağırıyorsun? Sanki sen böyle dana gibi böğürmekle bizim kalbimizi yumuşatacağını mı sanıyorsun? Sen değil miydin Olcayto'nun babasının önünde önce de böyle ağlayan, yirmi sene sonra da paralan bize vermek istemeyen, sen değil miydin?
Piskopos gözlerinden şıpır şıpır damlayan yaşları sildi:
- Saygı değer baylar, paralarınızı verecektim!..
- Öyle, onun için seni aramakla bulamıyorduk. Hakanımıza bunları anlat da bakalım yutuyor mu?

Piskopos, Meryem'in karşısında secdeye varır gibi Argon'un önüne diz çöktü:
- Bana acıyınız, bütün definelerinizi faizi ile vereceğim. Argon kızdı:
- Hangi defineden söz açıyorsun? Senin bütün malların şimdi bizim!..
- Bana acıyınız, size ölünceye kadar yalvarırım!..
- Kime?
- Allah'ıma, Meryem'in oğlunun babasına!..
- Senin gibi pis herifi kılavuz olarak kullanan Tann'dan insana iyilik gelmez! Düş önümüze bakalım!..
Olcayto, lâfa karıştı:
- Papaz, papaz... dur ağlama, dövünme. Bizim atalarımız küçüklere yardım eder, güçlüklerle savaşır. Sen kuvvetli iken seni yendik; şimdi güçsüzsün, söyle, ne istiyorsun?
Papaz ümitle titredi:

- Çok bir şey değil, ufak bir yalan!.. -Ne gibi?..
- Siz beni böyle kadınlarla aldatarak kaçırmış olmayınız. Kendi elimle gelip size teslim olmuş olayım!..
Argon bağırdı:
- Bu daha kötü! Hiç insan vuruşmadan düşmana teslim olur mu?
Piskopos, artık yalvarmasının kabul olunduğunu bildiğinden başını büktü:
- Başbuğ Argon; sizin gibi düşmana teslim olmak da çok büyük bir kahramanlıktır.
Gerçekten üç arkadaş sözlerinde durup, hatta Attilâ'ya bile piskoposun kendi ayağı ile gelip teslim olduğunu söylediler. İşin aslı, gizli kaldı.

Margus sarının da bütün kapıları böylece Attilâ'nın ordusuna açılmıştı. Önde ulu hakanları olmak üzere bütün bahadır akıncılar kılıçlarını parlatarak, atlarını oynatarak sara giriyorlardı. Attilâ; Balamir, Argon ve Olcayto'nun başardıkları işten çok kıvanç duymuş, üçünü de birçok nişanlarla yükseltmişti. Her üçünün de arkasında bin asker, bir bayrak, iki tuğcu geliyordu. Sara önce Balamir'in askerleri girdi. Koca başbuğ atının üzerinde kurumlu bir çalımla oturmuş, kendisini alkışlayanlara gülerek geçti. Arkasından Argon göründü. Koca korsan, tüccar gemisine atılacakmış gibi atının üstünde ayaklarını germiş, bıyıklarını büküyordu. Arkasından da Olcayto'nun kumanda ettiği ordu gözüktü. Genç bahadır iki yoldaşının tersine uzun saçlarını yana bırakmıştı. Her zamanki gibi eli kılıcına durmadan gidip geliyordu. Gözleri halkın arasında birini arıyor gibi üzüntü^ve sabırsızlıkla yuvasında dönüyordu. Halk hele kadınlar, genç kızlar Argon ve Balamir'den daha çok Olcayto'yu alkışlamaya başladılar. Öbür kumandanlar onlarda korkunç, sert bir insan duygusu bırakmıştı. Bu genç bahadır ise hem güçlü, hem güzel, hem de ince gözüküyordu. Olcayto'nun başından aşağıya çiçek yağıyordu. Fakat o aradığını bulamamıştı. Hem bulacağına da pek umudu yoktu. Fakat birdenbire titredi. Kendisini alkışlayan yüzlerce elin arasında bir çift ufak esmer el görmüştü. Olcayto, yüreğinin göğsünü delip çıkmak isteyecek kadar hızlı vurduğunu duydu. Sanki vücudundaki bütün kanı başına dolmuştu. Fakat biz ne kadar anlatsak Olcayto'nun o dakikada duyduğu sevincini bildiremeyiz. Olcayto, Alangoya'yı görmüştü. Güzel Mısırlı kız, kara gözlerinde sevinç kıvılcımları saçarak Olcayto'yu alkışlıyordu. Olcayto, onu selâmladı. O da ince bir gülüşle Olcayto'nun selâmına karşılık verdi. Fakat asker yürüyor, Olcayto'yu.Alangoya'dan ayırıyordu. Kim bilir hangi bilinmez bir güçlükle Olcayto kılıcını çekip atını durdurdu. Komutanlarının durduğunu gören tuğcu sancağı kaldırdı.
Yüzlerce er, atlarını birdenbire durdurtmak istediklerinden kendilerine dar gelen sokağı, altüst ettiler. Silâhlar sakırdıyor, atlar şaha kalkıyor, kişniyor, kızgın kızgın yerleri eşeliyorlardı... Olcay-

to, atının hızını aldıktan sonra döndü. Kendisine, acaba ne yapacak diye şaşkınlıkla bakan erlerinin, ahalinin arasından geçerek Alangoya'ya yaklaştı. Bir süre garip bir bakışla birbirlerini süzdüler. Olcayto üzüntüden kısılmış bir sesle sordu:
- Görüşebilir miyiz? Alangoya, gözlerini indirdi:
- Şimdi herkes bize bakıyor. Yolunuza gitseniz daha doğru olmaz mı, başbuğ?!..
- Bakarlarsa baksınlar, ben sizinle görüşmek istiyorum, nerede buluşuruz?
- Ben sizi gelir, bulurum.
- Belki bulamazsınız, bir yer söyleyin, ben geleyim! Alangoya başını salladı:
- Hayır, ben sizi gelir bulurum! Yürüyün rica ederim!
Sonra onun karşılık vermesine vakit bırakmadan döndü. Ahalinin arasına karışıp kaçtı.
Olcayto, dalgın dalgın duruyordu. Fakat arkasındaki gürültüyü işittiğinden mi, her nedense hocası Argon'un sesi ta uzaklardan | çınladı:
- Hey Olcayto!.. Şimdiye kadar hiçbir başbuğun orduyu böyle bozuk düzen, keyfine buyruk kullandığı görülmemiştir. Doğruca yoluna yürü, yoksa tokadı ensene şaplatacağım.
Olcayto, silkindi. Ordu gene komutanlarının arkasından büyük coşkunlukla yürümeye başladı.
Panayır yerinde birçok çadır kurulmuştu. Erler, onbaşılar, takım başlan, kumandanlar, noyanlar, başbuğlar hep kendilerine özgü çadırlarda eğleniyorlardı. Balamir, Argon, Olcayto da bir çadıra düşmüştü. Yanlarında birçok ünlü başbuğ da vardı. Şardan topladıkları oyuncu kızlarını, hokkabazları, çalgıcıları getirmiş; çaldırıp oynatarak kendileri de zıplıyorlardı.

Argon da kendi çadırlarına koca bir çalgıcı getirmişti. İçi oyuk boynuzdan bir kadehe doldurduğu şarabı durmadan kafasına dikiyordu. Bu arada kendi şarkısını da avaz avaz bağırarak söylemekte:
Güneş yere inince
Düşer gönül sevince
Tanju haydi deyince hey!
Ardımızda kanlı iz hey?
Karlı dağdan geliriz biz. Hey! Hey!..
Sayın dostumuz Balamir'de, ayrıca bir kaz budunu iki eliyle kavramış, ağzına tıkmaya uğraştığından, yoldaşının türküsüne ancak bir homurtu ile karışıyordu.
Olcayto ise arkadaşlarının sevincine tümü ile ters bir düşünceye dalmıştı.
Koca çalgıcı da kendisini kim bilir hangi eski günlerine kaptırmış, gözlerinden yaşlar akıtarak yanık yanık havalar çalıyordu. Yaşadıkları şu anda kendilerini çengin yürek kemiren acılıklarına kaptıran yüzlerce komutan, başta Argon olmak üzere, kafalarını önlerine eğmiş, kocalmıştı; çalınan havalan, her birisi gönlündeki düşüncesinin sesi imiş gibi dinliyordu.
En sonunda Olcayto silkinip ayağa kalktı. Argon sordu:
- Nereye delikanlı?..
- Hiç, şöyle gezeceğim. Başım dönüyor!..
- Sana kim o kadar iç dedi?..
Olcayto, sendeleyerek çadırdan dışarıya çıktı.
Şimdi dışarıda baş döndürücü bir gürültü vardı. Her çadırdan fışkıran çalgı, türkü, dümbelek sesleri Olcayto'nun kulaklarını dol-duruyordu. Sendeleye sendeleye birkaç adım attı. Dudakları arasından mırıldanıyordu:
- İstemem!.. İstemem!.. Sussunlar, başım dönüyor.
Buralardan uzaklaşmak ister gibi birkaç adım daha attı. Öteki çadırlardan kendisini içeriye almak için çağırıyorlardı. Eliyle onları iterek yürüdü. En sonra işte son çadır, bunu da geçerse sessiz so-

kaklarda başını dinleyebilirdi. Yalnız bu çadırdan birdenbire bir adam çıktı. Elindeki boynuzdan bardağı sallayarak bağırdı:
- O ne!.. Burada bir âşık var?.. Yolunu şaşırmış, hey delikanlı, kimsin?.. Ah! Ah! Bak hele, bizim Başbuğ Olcayto!
Olcayto, kendisini adıyla çağıran bu adama döndü:
- Sen misin Konstans?.. Başım dönüyor. Sessiz bir yerde yatmaya gidiyorum... dedi.
Attilâ'nın kâtibi olan Goluva Konstans'ın, Tanju'nun yanında sözü çok büyüktü. Olcayto, Hakanın yanına girip çıkarken onunla tanışmıştı. Konstans gevrek gevrek güldü:
- Ah! Ah! Şimdi, Roma imparatoru kadar zengin olan Başbuğ Olcayto acaba arkadaşlarına bu gece birkaç bardak şarap ısmarlamaktan mı kaçıyor?
Olcayto kızdı:
- Arkadaşlarımıza kesemiz açıktır. Bol bol içsinler. Ancak bizi yalnız bu gecelik bıraksınlar!..
Konstans gelip Olcayto'nun koluna girdi:
- Gel!.. Gel, bizim çadıra; sen de bizimle iç. Bak nasıl açılacaksın!.. Hiç böyle günde yatmaya gidilir mi? Hey, kim var orada? Bahadırlar, başbuğlar, noyanlar, geliniz, bu saatte yatmaya giden Olcayto bahadırı alıkoyalım! Hey çalgıcılar, geliniz diyorum!..
Konstans'ın haykırdığını işiten bütün çadırdakiler dışarıya uğradılar. Olcayto, can sıkıntısıyla homurdanırken tutulup zorla çadıra sokuldu. Onun şaşkın şaşkın çevresine bakmasına aldırmadan kimi ağzına şarap döküyor, kimi de yanında saz çalarak kulağını patlatıyordu.
- Bize Margus sarını kazandıran Olcayto'yu eğlendirelim arkadaşlar!.. Yaşasın Olcayto bahadır!.. Yaşa!..
Konstans bağırıyordu:
- Olcayto tek başına koca bir şan almıştır. Böyle bahadıra ancak kendi kadınımı oynatınm! Kalk AlangoyaL Başbuğ Olcayto için oyna!..
I

Olcayto, birdenbire titredi. Acaba yanlış mı işitmişti. Konstans hâlâ bağırıyordu:
- Kalk! Kalk Alangoya!.. Arkadaşımız ve yüce komutanımız genç Olcayto için kalk da belini kıvıra kıvıra oyna!..

Olcayto ile Alangoya göz göze geldiler. Birisi kıpkırmızı kesilmiş, öteki ise hiç ummadığı bu karşılaşmadan çok şaşalamıştı. Konstans sarhoş ağzından köpükler saçarak haykırdı:
- Alangoya buyurduğum şeyi duyuyor musun? Eğer bizi arkadaşımızın yanında utandırmak istemezsen, kalk oyna!..
Alangoya titrek bir sesle mırıldandı:
- Hayır oynamayacağım!..
Konstans, Alangoya'yı saçlarından tutup zorla kaldırmak istedi:
- Kalk bre!.. Bize kırıtmak, namuslu ana kuzusu rolü mü oynamak istiyorsun?
Alangoya, kalmamak için başını sallıyor, kurtulmak istiyordu. Bu arada Konstans onun saçlarından durmadan çekiyordu.
-Bırak onu!..
Olcayto, yumruklarını sıkmış, başını kısmış, gözleri dönmüş haykırıyordu:
- Bırak diyorum!
Konstans, Olcayto'nun bu kızgınlığına akıl erdiremeyerek kekeledi:
-Niçin?.. Bu kız bizim için oynayacaktır... Niçin arkadaşçı-ğım? Bırak oynasın!.. Senin için, benim için, hepimiz için oynasın!..
Olcayto, ağzı köpürerek üsteledi:
- Bırak diyorum! Bırak!..
Konstans, Alangoya'nın saçlarından elini çekti. Olcayto, bunun üzerine dört çevresine bakıp haykırdı:
- Tez, kim varsa dışarıya çıksın!

Çadırdaki başbuğlar hep ünü yiğitlikle anılmış, nice cenk, kavga görmüş kimselerdi. Böyle genç bir çocuğun buyruğuyla dışarıya çıkmayı tuhaf buldular. Ancak Olcayto, kılıcını sıyırıp ayağıyla yere vurarak haykırdı:
- Çıkın diyorum... Tanrı bilir, kim çıkmazsa karnını deşeceğim!.. Çıkın!..
Çadırdakiler birbirlerine baktılar. Olcayto'nun gözlerinden söylediğini yapacağı belli oluyordu. İçlerinden birisi omuzlarını silkti:
- Sarhoş veya çıldırdı. Haydi çıkalım!., dedi.
Bu sözü işitince hepsi birer birer dışarıya çıktılar. Yalnız Konstans kalmıştı. Olcayto ona da bağırdı:
-Sen de çık!..
- Bu çadır... Bu çadır!... Benimdir...
- Çık bre!..
Sonra Konstans'ın hâlâ durduğunu görünce belinden kavrayıp tuttuğu gibi çadırdan dışarıya fırlattı, attı.
Şimdi Alangoya ile karşı karşıya kalmışlardı. Kollarını kavuşturup kanlı gözlerini ona dikti. Fakat biraz önce utangaç bir durumda önüne bakan kız, kafasını şimdi doğrultmuştu:
- Ne istiyorsunuz?..
- Sen aşağı bir kızmışsın, bir... bir... Sözünün sonunu getiremedi. Alangoya kurumlu bir durumla sözünü bütünledi:
- Devam ediniz! Aklınıza gelen en aşağı kelimeyi de kullanınız!.. Evet ben oyum! Fakat bundan size ne? Benim kardeşim mi, babam mı, nemsiniz? Benim hayatımı, vücudumu satarak kazanmamdan size ne?
Demin kaç tane yiğidi bir sözüyle dışarıya çıkaran Olcayto'nun şimdi dişleri sanki kilitlenmiş gibiydi:
- Bana, beni göreceğini söylemiştin. Oysa bak şimdi ne yapıyorsun? Burada oynuyorsun!

- Ben sizi gelip gene görecektim. Burada oynamaklığıma gelince, o bana ait bir şey! Size önce de söyledik ki bizim işlerimize karışmayınız!.. Elbet bir bildiğimiz var!.. Size son olarak söylüyorum. Bizimle uğraşmayınız!.. Biz belki gördüğünüz gibi aşağı, belki kötü ve ahlâksız kimseleriz. Fakat bu bize aittir.
Bu sözler Olcayto'yu susturacağı yerde büsbütün kızdırdı:
- Mademki oynamak... Böyle oynayarak para kazanmak istiyorsun, gel bizim çadırımızda oyna!.. Ben onlardan daha zenginim.
- O benim bileceğim şey; canım burada oynamak istiyor! Karşımdan çekil!.. Sana para ile hiçbir şey veremem.

Olcayto, elini kaldırdı. Alangoya'ya bir tokat atacaktı. Ancak birdenbire eli arkasından tutuldu. Tatlı, fakat emreder gibi bir ses mırıldandı:
- Ne yapıyorsun Olcayto?
Olcayto, hocası Argon'un sesini tanıyarak geriye döndü. Argon kaşlarını çatmış, Alangoya'ya bakıyordu. Sonra öğrencisinin elinden tutup bağrına bastırarak çadırdan çıkardı...
- Gel!.. Burada daha çok durmak senin için iyi değildir. Gel!.. Gidelim...
Göğsüne yaslanarak yürüyen Olcayto ile birlikte uzaklaştılar. Zavallı genç, durmadan sayıklar gibi mırıldanıyordu:
- Ne kötü!.. Ne aşağı!.. Fakat niçin hâlâ!.. Ölmeli!.. Öldürmeli. Kaçalım Argon, buralardan kaçalım!.. Babam gibi gemici olup denizlere açılalım!.. Kaçalım... Gidelim... Gitmek ve unutmak istiyorum.
Diğer çadırlarda sazlar çalınıyor. Kazancın verdiği sevinçle içip içip coşan askerler kendilerine bu şan kazandıran, fakat kendisi için her şeyi kaybeden, ertesi sabah da erkenden aralarından ayrılacak olan Olcayto'nun şerefine çağırıyorlardı:
- Yaşa Başbuğ Olcayto!.. Yaşa yüce bahadır!.. Günlerin şen ve eğlenceli geçsin; yaşa Başbuğ Olcayto!.. Yaşa!..
ÜÇ ELÇİ
ARGON Olcayto'nun gece düştüğü acıların ancak yeniden başlayacak bir yolculukla unutulabileceğini düşünmüştü. Bu yönden onlar daha kalkmadan Attilâ'nın katına çıktı. Olcayto ile kendisine, gezmeye çıkacakları için, izin vermesini diledi. Hakan, Argon'a niçin orduyu bıraktıklarını sormadı yalnız tatlı bir sesle şu sözleri söyledi:
- Başbuğ Argon! Biliyorsun ki bütün avullanmız şimdi savaşıyor. Günler doğarken daha yeni birçok uğraşların doğmayacağını bize kim söyleyebilir? Böyle bir çağda sizin gibi değerli askerimi göndermek istemeyeceğim gibi, yürekli başbuğların da bizi bırakmayı akıllarına getirmeyeceklerini sanıyordum.
Argon bu sözlerden acı duyup diz vurdu:
- Ulu hakanımızın yoluna canımız kurban olsun. Fakat oğulluğum hastadır. Hastalığı da buralarda iyi olacak bir şey değildir. Bizim sizi bırakmaklığımız gerektir. Yüreğim kan ağlar, ancak ne yapayım?!
Hakan, bir süre önüne bakıp düşündü. O, değil böyle bir başbuğla, en küçük bir askerle bile baba oğul gibi konuşur, dertlerini dinler, onların hiçbir vakit haksızlığa uğramalarını istemezdi. Bu yönden Hakan:

- Başbuğ Argon! dedi. Mademki uzaklara gitmek istiyorsunuz, ben sizi bir yere göndereyim, hem gezmiş, hem de yoldaşlara yardım etmiş olursunuz.
Argon, buyruğa baş kesti:
- Benim dileğim gezmektir. Dışarıya çıkacak olduktan sonra, Hakanın buyuracağı yere gönlümüz sevinçle dolu gideriz.
- Ben sizi şimdi savaştığımız Romalıların imparatoru Te-odos'un oturduğu Konstantinopolis sarına göndereceğim. Benim elçimsiniz. Ona, size söyleyeceğim sözleri söyleyiniz. Tez karşılığını alır, gelirsiniz.
Attilâ, sözün burasına gelince kaşlarını çattı, ağır ağır, tane tane anlattı ve sonunda:
- Haydi, Tanrı yardımcınız olsun! dedi.
Argon, diz vurup Tanju'nun elini öptükten sonra dışarıya çıktı ve Olcayto'ya hemen gitmek üzere Hakanın buyruk verdiğini söyledi. Delikanlı önce gitmek istemedi. Fakat Hakanın buyruğundan çıkmak istemediğinden eşyalarını toplamaya başladı.
Argon, Balamir'den bir türlü ayrılmak istemiyordu. Daha dün gece içtiği şarapların sersemliğinden bir türlü kurtulamayan Bala-mir'i bir atın sırtına attıkları gibi yola koyuldular.
BALAMİR'İN KAFASI
UYUMAKLA sızmak arasında tuhaf bir dalgınlıkla Balamir homurdanıyordu:
- Deh!.. Gözünü sevdiğimin atı. Sen mi yürüyorsun, yoksa yer, gök mü yürüyor? Nereye?.. Söyle Argon, nereye?.. Nereye gidiyoruz...
Sonra onların karşılık vermediğini görünce atıyla konuşmak ister gibi karnını tekmeliyordu:
- Deh!.. Gözünü sevdiğimin atı. Yürüyor musun, yoksa bana mı öyle geliyor?
Dün akşam herkesten çok yiyen ve herkesten çok içen zavallı Balamir kendine gelememişti. Önünde giden Olcayto ile Argon'a yetişmek için atını mahmuzladıkça kendisi mi, yoksa iki yanında geriye doğru kaçan ağaçların mı yürüdüğünü pek kestiremiyordu.

Biraz duruyor, önüne bakıp düşünen Olcayto'yu gözlerken kekeliyordu:
- Olcayto!.. Sana bir şey diyeceğim, bir şey diyeceğim... Ama kafa kafa değil ki... Sanki uğru ambarı. İçerisi karmakarışık, sana diyeceğimi bir türlü bulamıyorum. Hey Olcayto!.. Bir şey, bir şey var. Şu kafamda bir şey var... Fakat ne?.. Tu bir kere bulup çıkarabilsem.

Sonra kafasını yumruklayarak sızarken, dudakları arasından tuhaf, bozuk düzen, kendi uydurduğu bir türküyü mırıldanıyordu:
Kazlar; kazlar şişman kazlar Neden beni tanımazlar?..
- Tu bir şey var... Bir şey var, kafamda bir şey var, fakat ne?
Üç arkadaş doğudaki Roma'nın başşarı olan Bizans'a gidiyorlardı. Her üçü de çok süslü giyinmişlerdi. Daha önce önlerinden giden bir savcı Attilâ'nın üç elçi gönderdiğini söylediğinden, her şardan başlan yukarıda geçiyor ve saygı görüyorlardı.
Böylece epey yol aldılar. Sonunda bir gün felek onları dağ başında geceletti.
Argon sordu:
- Geceleyin yol alalım mı? Yoksa atlarda esneyelim mi?
Olcayto, omuzlannı silkti. "Bana göre her şey bir" demek istiyordu. Artık kendisine iyiden iyiye gelen Balamir bu sözü beğenmedi:
- Eğer bizde yiyecek ve içecek şeyler bol tarafından yoksa sabaha kadar yol yürüyelim.
Argon kahkaha ile güldü:
- Seni doyuracak kadar değilse de heybemde gene oldukça bir şey var.
Bunun üzerine atlarından indiler. Argon can sıkıntısından yüzünü buruşturan Balamir'in eline bir iri somunla bir parça kuru pastırma tutuşturdu. Bu dağ yemeklerini güçlükle yedikten sonra her üçü de uykuya yattılar.
- Vay canına; gökten bir şey yağıyor!-..
Argon, doğruldu. Arkasından Balamir homurdandı:
- Ne oluyor?
- Hey Olcayto!.. Davran!.. Uğrular çevremizi sarmış!..

Çevrelerini karartan gecenin içinden üzerlerine ok yağıyordu. Ay ışığı ortalığı gündüz gibi yapmıştı. Atlar şaha kalkıyor, kişniyor, bağlarını koparıp kaçmaya çalışıyorlardı. Her şeyden önce böyle savaşlara alışkın olan Argon sadakları kavrayıp uzaktan gözüken birçok karaltıya ilk oku gönderdi. Arkasından Olcayto ile Balamir de okları göndermeye başladılar. Ötekiler de pek kendilerine gü-venemediklerinden olacak ki sadece ok atıyorlardı.
Fakat onlara karşılık vermekle beraber Olcayto, Argon, Balamir bir yandan da heybeleri, atların eğerlerini yığarak kendilerine bir siper yaptılar.
Bu ok yağmuru epey sürdü. Sonunda Balamir gürledi:
- Hey!.. Benim sadağımda ok kalmadı. Kalkanları sırtlayalım, kılıçlara el atalım!..
Balamir bu sözleri söyler söylemez kendi atının başına koşup kalkanını aldı. Ondan sonra uzun kılıcını sıyırıp kim olduklarını bir türlü bilemedikleri düşmanlarına doğru yürüdü. Arkasından, Olcayto ile Argon da kalkanları sırtlayıp ardına düştüler. Oklar kalkanlarına çarpıp gür sesler çıkardı. Bir aralık karşıdakiler de oku kestiler, onlar da kendilerine güvenmiş olacaklardı ki kılıçlarını sıyırıp üzerlerine yürüdüler. Karanlıkta on-on iki kişi kadar oldukları gözüküyordu. Kahramanlarımızdan her biri kendisini beş-altı adamı haklayacak kadar güçlü gördüğünden geriye dönmeye lüzum bile görmediler. Hatta Balamir ilk narayı bastı:
- Yaklaşın bakalım delikanlılar!.. Şöyle birbirimizin yüzünü görelim.
Argon, sağ kolunu sıvayıp korkunç bir karar verdiği çağlarda yaptığı gibi korkunç bir gök gürültüsüne benzeyen kahkahalarını bıraktı:
- Hele tez yürüyün!.. Tez yürüyün be! Kılıçlarımızı bir an önce öpüştürelim.
Olcayto ise somurtmuş, kaşlarını çatmış, hiç ses çıkarmıyordu. İlk kılıcı Balamir savurdu. Karşısındakinin sağ omzuna rastlayan bu vuruş o kadar korkunçtu ki herif bir kere tepe üstü döndü,

yerde katıldı, kaldı. Bu sırada Argon karşısına gelenlerin karnını deşip bağırsaklarını çıkarıyordu. Ay vurdukça kılıçlar parlıyordu.
Üç yoldaş, şaşmak bilmez bir güçle, havada halkalar çizen silâhlarını durmadan savuruyor bu gece düşmanlarını temizliyordu. Argonla Balamir'in ağız dolu küfür, alay ve kahkahalarına karşı kar-şılarındakiler sanki önce sözleşmişler gibi hiç konuşmuyorlardı. Sonunda içlerinden birisi

dostlarımızın kolay sindirilir avlardan olmadıklarını anlamış olacak ki ters yüzüne dönüp tabanlarını gösterdi. Arkasından bunu bir ikincisi kovaladı. Biraz sonra Argon sıvanmış kolunu çözüp aşağıya indirirken karşılarında kimseler kalmamıştı.
Balamir kılıcını kınına sokup güldü:
- Yaman boğatırlarmış. Hani, doğrusu, iyi dayandılar. Argon homurdandı:
- Uyanmasaydım, bizi az kalsın geyik yavrusu boğazlar gibi şişleyeceklerdi.
Sonra her üçü de atlarının yanlarına geldiler. Sabah oluyordu. Ortalık oldukça ağarmıştı.
Olcayto:
- İyi dövüşmüşüz... dedi.
Eğerleri baştan atlara vurdular. Gemlerini taktılar. Her şeyden önce buradan uzaklaşmanın daha doğru bir hareket olacağını düşünüyorlardı. Yola koyulup bir müddet gittiler. Argon birdenbire homurdandı:
- İşe şeytan karıştı. Herifler çoğalmış, gene geliyorlar!.. Balamir suratını ekşitti:
- Şunlar da bizim neremizi yağlı kuyruğa benzettiler bilmem ki? Olcayto da ardına baktı:
- Bu sefer oldukça çoğalmışlar, şurada bir boğaz görüyorum, oraya sinelim, eğerlerden, heybelerden birer önlek yapalım; bakalım ne olacak.
Atlarını dört nalla Olcayto'nun gösterdiği boğaza sürdüler.
Eğerleri, heybeleri çabucak yıktılar, hatırı sayılır bir siper yapıldı, arkasından üçü de yanlarında kalan okları aralarında pay et-

tiler, kılıçlarını, baltalarını çıkarıp el yetişecek bir yere koyduktan sonra beklediler. Dağ haydutları otuz kırk kadar vardı. Boğaza yaklaşmaya cesaret edemeyerek bir süre uzaktan ok attılar, ne olur ne olmaz diyerek. Olcayto ve arkadaşları bu oklara karşılık vermediler. En sonra azılıları atlarından yere inip boğaza doğru yürüyünce oklarını dikkatli kullanmak üzere Argon, Balamir, Olcayto da yaylarını germeye başladılar; her bir okta bir azılıyı haklıyorlardı. Ancak bu sefer içlerinden yarısı yürümekten geri kalıp onların oklarına karşılık verdiler. Balamir birdenbire irkildi. Elini sol omzuna götürdü:
- Şeytanın kuyruğu omzuma gelip yapıştı, dedi.
Sonra elinden yayı kurtuldu. Dizlerinin üstüne düştü. Yarısına kadar bir ok gelip omzuna gömülmüştü. İnce bir kan pazısından aşağı sızıyordu. Argon ile Olcayto hemen üstüne koştular. Zavallı bahadırımız gözlerini zorla açtı. Sıkılan dişlerinden sözler bir ıslık gibi çıkıyordu:
- Beni bırakınız!.. Beni bırakınız... Vurulduğumu anlamasınlar! Siz gene dövüşe başlayın! Bırakın diyorum!
Gerçekten haydutlar onların ansızın dövüşten vazgeçmelerini neye yoracaklarını şaşırıp uzaktan bakışıyorlardı. Ancak Argon, Balamir'i bırakıp yerine döndüğü zaman Olcayto ile birbirlerine bakıp kaldılar. Çünkü sadaklarındaki son oku da atmışlardı.
Argon, acı acı güldü.
I
İŞ KILICA KALDI
OLCAYTO'nun yüzü sapsarı kesilmişti. Bir süre önüne baktı. Sonra kafasını doğrulttu, kılıcını çekti ve yürüdü. Tek başına bütün haydutlara meydan okuyacak gibi göğsünü şişirmişti. Argon da kılıcını sıyırdı. Olcayto'yu yanına çekip alnından öptü. Sonra ikisi birden yerde inleyen Balamir'le vedalaşarak atlarına sıçradılar. Düşmanlarının üstüne atıldılar...
Gözleri kararmış, kolları tıpkı çelikten bir makine gibi inip kalkıyordu. Vurdular, vurdular; sağa vurdular, sola vurdular; atıldılar, sıçradılar; kan, şimşek, bağırış!.. Sonra sessizlik! En sonunda önce Argon kendine geldi. Kılıcını boşuna sallıyordu. Haydutlardan kimseler yoktu. Elini alnından geçirdi ve mırıldandı:
- Rüya mı görüyorum!.. Vay canına, biz iki kişi bütün bu adamları nasıl temizledik?
Gözlerini oğuşturdu. O zaman olan biteni anladı. Üzerlerine hücum ettikleri uğrular kendilerinden değil, tam o sırada yanlarına doludizgin gelen Romalı süvarilerden kaçmışlardı. Nitekim süvarilerden yarısı Olcayto ile Argon'un yanıbaşında kovalamaya koştular. Romalıların subayı olduğu süslü elbiselerinden anlaşılan bir cenkçi saygı ile Argon'u selâmladı:

- Ünlü Roma imparatoru ve Sezar Teodos'un kullarından subay TeodemirL Büyük Tanju Attilâ'nın elçisini selâmlar!.. Tan-rı'ya şükreder ki canları sağ kalmıştır.

Argon, yanağından aşağı sızarak ağzının kenarına dolan kanları elinin tersiyle sildikten sonra homurdandı:
- Biz de Tanrı'ya dua eyleriz ki ölmedik... Yoksa ülkelerindeki uğrulara bile söz geçiremeyen Romalılardan ulu Hakan, elçilerinin can acısını çok yavuz çıkartırdı.
Fakat Romalılar Argon'un sözlerinden çok çevrelerine şaşkınlıkla bakıyorlardı. Yerde on üç yaralı ve ölü yatmakta idi. İki cenkçinin bu kadar cesur sayılan uğrulardan on üçünü haklamalarını akılları almıyordu:
- Bunları siz mi öldürdünüz?
Argon, başını ötede yarasının acısından kıvranan Balamir'e çevirdi:
- Hayır!.. Şu bahadır öldürdü, tez kendisini alıp yaralarını tımar edelim, yoksa ulu Tann'nın yüce adına ant içerim ki yoldaşıma bir şey olursa Roma ülkesinde bir tek uğru sağ kalmaz!..
Romalılar, hemen Balamir'in başına üşüştüler, hemen koca bahadırın yaralan yıkandı.
Üç yoldaş gene birleştikleri vakit yeniden canlandıklarını anladılar, Balamir karnını yoklayarak gülüyordu:
- Yiyecek bir şey!.. Artık kurtulduk... Fakat Argon yüzünü buruşturuyordu:
- Kurtulmak iyi!.. Fakat şu her gün dayak attığımız ve daha da atacağımız Romalılar tarafından kurtarılmak yok mu, işte o pek acı!..
Diyordu.

KONSTANTINOPOLIS'DE

B
ALAMİR, Argon'un omzuna eliyle vuruyordu:
- Kıyak şar yahu!.. Amma güzel ha!.. Çok diyar gezdim, nice güzel yerler gördüm, Tuna'nın kenarında nice yeşil köyler dolaştım, fakat böyle suyu, havası, güneşi insan kanı kaynatan memleket görmedim!
Argon da Bizans'ın bütün cihana güzelliği yayılan bu eşsiz şehrine ağzını bir karış açmış bakıyordu:
- Güzel... Güzel... Çok güzel!.. Ama kaleleri pek sağlam yapmışlar! Hele... Hele!.. Şu kiliselere bak, amma büyük!..
Balamir kafasını kaşıdı. Argon sordu:
- Ne gibi?
- Hani yok mu ya?.. Şu şan biz alsak... Hakan bizim burada ne yaptığımızı ne bilecek?.. Hiç yoktan bir haber çıkarırız. Hakan'a, uyuşamadık diye bir haber yollarız. Savaş yeniden başlar, Hakan'a bu sarın güzellliğini anlatır, bir yoklarız...
Argon kahkahalarla güldü:

- Balamir, olur şey değilsin... Biz buraya ne yapmaya geldik, sen ne düşünüyorsun?.. Hem bu şan almak o kadar kolay mı? Dur bakalım, şu dünyada Türklerde bu çıtaklık oldukça ve bu şar da böyle güzel durdukça biz safasını süremezmişik de oğullarımız sürecekmiş, ne çıkar?..
Olcayto'nun babasının korsanlıkla denize açıldığı şarda bulunuyorlardı. Gündoğusu Bizans'ın başşarı olan ve gelecekte kendi torunlarının İstanbul diyecekleri Konstantinopolis sarını her üçü de çok sevmişlerdi. Havası, suyu, yeşil korulukları ile cennetten koparılmış bir parçaya benziyordu.
Kahramanlarımız, önce Hipodrom denilen araba yarışlarının yapıldığı meydanı gördüler, bu meydanda Mısır'dan getirilmiş büyük bir taş direk vardı; kendilerini ağırlasın, gezdirsin diye yanlarına verilen Teodemir adındaki öncü:
- Bizans'taki büyük anıtların eşine Günbatısı Romasında bile rastlayamazsınız... diye övündü.
- Bu gördüğünüz, üzerinde Mısırlıların dilince yazılar yazılı taşı, seksen yıl önce ikinci Konstantin, bize bağlı Mısır'dan getirtmek için yerinden söktü. Kendisi ölüverince taş otuz yıl toprak yüzünde yattı, sonunda Birinci Teodos buraya getirdi. Marmara kıyılarından bu meydana (Sultanahmet meydanı) kadar, taşı getirebilmek için demirden yol yaptık. Taşın altında gördüğünüz mermer heykelcikler, şanlı imparatorumuz Birinci Teodos'un kavgaları ve Hipodrom'daki hayatının hikâyesidir. Bu sütunu Gotların başkanı Gaynas'ın yardımı ile dikti; fakat, Bizans'ta halk nankördür. Bir ayaklanmada Gaynas'ın başı kesilerek sokaklarda gezdirildi. Beş bin Got da kiliseleri içinde; Allah'ın oğlu olan Hazreti İsa'yı yalnız peygamber ve insan oğlu sanmak gibi korkunç suçları yüzünden yakıldılar.

Teodemir'in gösterdiği yoldan giderek hemen beş yüz adım sonra başka bir meydana geldiler. Burada yirmi beş adam boyunda renkli somaki denilen taştan başka bir direk bulunuyordu. Teodemir bu meydanı da arkadaşlarımıza tanıttı:
- Bu meydana Konstantin meydanı derler. Şehri kuran İmparator Konstantin bu çevresi çelenklerle sarılı direği Roma'dan ge-

tirdi, orada putperestlerin güzellik tanrısı Apollon'un heykelini taşırmış. Buraya getirilince üstüne Konstantin'in heykeli konulmuştu. Şimdi yeni imparatorumuz Teodos'un heykelidir bu gördüğünüz.
Argon:
- Siz, dedi. Gökteki uydurma tannlar yerine yerdeki canlı tannla-n bu direklerin üstüne koyup tapmakla daha kârlı bir iş yapıyorsunuz.
Teodemir, misafirleriyle dalaşmamak için ses çıkarmadı. Şimdi Çemberlitaş dediğimiz bu meydândan ayrılarak, biraz yürüdükten sonra, bugünkü adı ile Beyazıt meydanına geldiler.
Teodemir:
- Bu meydana "Öküz meydanı" deriz, dedi.
Meydan çok büyüktü. Gündoğusu taraflarında (şimdi Üniversite) burmalı bir sütun üzerinde ayakta bir heykel gözüküyordu. Teodemir bunu:
- Birinci Teodos'un heykelidir! diye tanıttı. Günbatısına doğru meydan üzerinden dört yüz adım kadar yürüdüler, burada da altında geçit olan çok büyük bir kemerli anıt vardı, bu anıtın mermer sütunları üzerinde Roma stili işlemeler vardı, üzerindeki heykel at üzerinde idi (Şimdiki Beyazıt hamamı karşısı).
Teodemir:
- Bu da şimdiki imparatorumuz, sizin ziyaretinizle şeref duyan, İkinci Teodos'un, zaferleri için diktiği anıttır, dedi. Biz buna "Zafer takı" deriz.
Balamir, gördüğü heykel, bina, meydan zenginliklerini kıs-kanmıştı:
- Eğer bizim Hakanımız da her kazandığı zafer için zafer takı dikmeye kalksaydı yeryüzü zafer taklarından ormana benzerdi! diye soğuk bir şaka yaptı.
Fakat ne Teodemir, ne de arkadaşları ona karşılık vermediler.
Her zaman hiçbir şeye kolay kolay şaşmayan Olcayto bile beğenmekten kendini alamamıştı:

- Çok sevdalı ülke imiş! diyor ve arkasından gözleri dar boğazın mavi sularına dalıyordu. Kim bilir neler düşünüyordu? Subav, Teodemir, Argon'un kendisiyle ikide bir alay etmesine içerlese de onları bırakmamıştı. Her yerde arkalarından geliyor, ufacık bir arzularını yapmak için canla başla çalışıyordu. Kendilerine güzel bir ev verilmişti. Balamir, yemekler havadan olduğundan her zamankinden fazla yemekten geri kalmıyor. Argon ise bol bol, sanki birkaç gün sonra savaşa girecekmiş gibi, kılıç savuruyordu. Olcayto ise her zamanki gibi düşünüyordu.
Birkaç gün sonra İmparator'un katına çıkıp üç arkadaş vazifelerini ve haşmetlû hakanları Attilâ'dan aldıkları, buyrukları olduğu gibi söylediler. Fakat bu bir barış sözünden çok bir buyruğu andırıyordu. Yoldaşlarımızın tok sözlerine, hele kaygısız duruşla kendi çevresinde dizilen kadınlara bakarak bıyık büken Balamir'e Sezar Teodos çok kızmıştı. Böyle olmakla birlikte, gene de onlara tatlı dille karşılık verdi:
- Hele bir kere sayın konuklanınız şarda otursunlar, rahat etsinler, kendilerine cevabımızı vermek için biz de vakit kazanmış olalım.
Argon omuzlarını silkti:
- Bize göre hava hoş!.. Ne vakit cevabınızı verirseniz biz de o vakit gideriz. Yalnız bizim Hakan tez canlıdır. Sonra kızıp da sizin şarların bir kapısından girip öbür kapısından çıkarsa, hani koca canım memleketinizdeki o dikili taşlardan birini bile ayakta bulamazsınız!..
Balamir, güzel prenseslere bakarak bıyık bükmekle birlikte söze karıştı:
- Şunu da söyleyeyim ki hakanımız elçilerine gayet iyi bakılmasını ister!.. Ve biraz önce arkadaşlarımın size bildirdikleri isteklerinden bir tanesini bile geri almayacaktır. Ona göre düşünüp taşının. Bol bol vaktiniz var. Şimdi bize hemen cevap verseniz bile (Balamir sözün burasında tekrar bıyıklarını büktü) biz gitmeyeceğiz. Çünkü sarınızın güzelliklerine pek tutulduk. Tanrının size bol keseden verdiği bu güzelliklerden hiç olmazsa bir parmak olsun tatmadan gitmek istemiyoruz.

İmparator, Balamir'in bu dokunaklı sözlerini de gülümseme ile karşıladı. Fakat çevresindeki kumandanları, prensleri, piskoposları dostlanmıza ve hele Balamir'e durmadan diş biliyorlardı. En sonunda da önce Olcayto, Argon, daha arkada Balamir olmak üzere sarayın kapısına kadar dizilen askerlerin arasından geçip giderlerken Balamir bir kere daha arkasına döndü ve baygın bakışlarla Bizanslı prenseslere bakarak bıyıklarını tekrar büktü. Sonra bir eli kılıcında, öteki göğsünde, çizmelerinin mahmuzlarını şakırdatarak kurumla uzaklaştı. Onun bu halini gören onu bir elçi değil, aldığı şehrin kralını sorguya çekip sarayına dönen bir komutan sanırdı. Sokağa çıkınca Argon, Balamir'in ensesine hatırı sayılır bir şaplak vurdu:
- O kadar kadına kocalarının yanında bakmaya utanmadın mı be koca tilki? O ne kötü bakışlardı öyle? Öküz kavun seyreder gibi...
Balamir kahkahalarla güldü:
- Neden utanacak mışım?!
- Yahu biz buraya elçilik için mi geldik, yoksa Bizans prenseslerine kocalarının yanında bıyık bükmeye mi? Hakan bu yaptığını duysa bıyıklarından asar.
Balamir:
- Karılar önce bana güldü, kuyruk salladılar; hem kadından gelen... dedi, sonra birden kafasını yumruklayarak:
- Buldum... Buldum! Vay canına, nasıl da buldum ama; bak kaç ay düşünmüştüm, bulamamıştım; kadından gelen mektuplar?! Ama gene az akıllı değilim! Kafada bir şey var. Şu nedir bir bulup çıkarsam diyordum.
Olcayto sordu: • -Ne buldun?
- Kızın sana verdiği şeyi?.. Olcayto ümitle titreyip onu sarstı:
- Hangi kadından?

- Canım, ne bileyim, bir kara kızdan işte... Angoya mı, An-gurya mı nedir!.. İşte ondan...
Sonra külahını çıkarıp arasını yokladı. Büyük bir zarf çıkarıp verdi:
- Al işte bu!.. Bizim buraya geleceğimiz sabah atın üstünde uyukluyordum. O kara kız geldi.
- Nereye gidiyorsunuz? diye sordu.
- Tanrı kısmet ederse galiba dünyanın öbür ucuna! dedim. Gözleri doldu. Koynundan bir zarf çıkardı, bana verdi:
- Bunu buradan ayrılınca arkadaşın Olcayto'ya ver. Selâmımı söyle, beni affetsin, ölünceye kadar kendisini unutmayacağım! dedi. Dedi, dedi ama! Gel gör ki bendeki kafa, kafa değil, unuttum gitti.
Olcayto, zarfı aldı, birdenbire fırladı. Ortalıktan kayboldu. Sevincinden onlardan destur almak aklından geçmemişti. Argon ile Balamir:
- Zavallı genç! dediler.

ALANGOYA'NIN İÇ YÜZÜ

OLCAYTO elleri titreyerek, Balamir'in külahı arasında aylarca kalarak yağlı pastırmayı andıran ince paketi açınca yere birçok parşömen döküldü. En üstteki şöyle başlıyordu:
Bahadır Olcayto'ya!
Sana bu kâğıtları niçin yazdığımı ben de bilmiyorum. Yalnız şu kadar söyleyeyim ki böylece babama, dünyada en sevgili ve mutlu tanıdığım annemin ölüsü üzerinde ettiğim yemine hainlik ediyorum. Böyle olmakla birlikte vicdanım rahat.
Olcayto, eğer seni ilk gördüğüm gün aramızda böyle bir şey olacağını bilseydim, hemen yolumu değiştirirdim. Fakat sen o kadar sözünde durdun, seni kendimden iğrendirmek için yaptığım hareketleri büyük bir temiz kalplilikle kabul ederek, daima önüme öyle bir şekilde çıktın ki, seni sevmedim desem yalan olur. Fakat bu duygularımı gizlemeye çalıştım. Bu dileğime erdim desem de yalan!.. Seni unutmak istedim, unutamadım. Son bir tesadüf, talihin kalbimiz için bir darbe, fakat benim kutsal tanıdığım yeminim için bir mutluluk olan son tesadüf bizi kurtardı. Sen benden iğrendin, ben de senden umudumu kestim. Sana gönderdiğim kâğıtları oku. Burada beş kişi göreceksin, bunlardan küçük

kız ben, kadın annem, genç adam babam, iki Romalı elçi de, şimdi Hakanınız Attilâ'nm yanında bulunan Konstans ile Edegon'dur. Bunları oku Olcayto ve beni senin temiz duygularına karşılık veremediğim için, sana lâyık olamadığım için affet; talih bizi karşılaştırmayacağı... Bu hainliği yaptı. Şimdi birbirimizi unutmaya çalışarak her gün azap içinde kıvranacağız. Fakat belki bir gün her şey biter...

O vakit gene karşılaşırız. Çok dilerim ki bahtlı olalım! Şen ve esen kal, sevgili kahramanım... tekrar, tekrar diliyorum: Beni affet!..
Alangoya
Olcayto bu satırlann her bir kelimesinden bin anlam çıkararak belki birkaç kere okudu, ezberledi. Sonra sevinç göz yaşlarıyle ıslattığı bu mektubu göğsüne koyarak öteki kâğıtları okumaya başladı.
Birinci kâğıt:
Birtakım eşsiz kimselerin yaşadıkları hayatın öteki insanlara hikâye geldiği gibi, kimi hikâyeler de vardır ki gerçekten yaşanmıştır. Onun için bu hakikî olayı ben de hikâye gibi yazıyorum.
Mısır'da sarı çamur/u mübarek Ni/'in pirinç tarlalarında o gün çok büyük bir kalabalık toplanmıştı. Koyu siyah püskül saçlı, çekik çakır gözlü, püskürme benli esmer ve tombul çingene kızları... karayağız, geniş iki kollarını titreterek meydanda dolaşan Mısır delikanlıları... zenginler, en sonra da en büyük yerde oturan hükümdar. Hükümdarın yanında da iki genç Romalı bulunuyordu. Bunlar Roma'nın haşmet-lû hükümdarı Sezar'm elçileri olan iki Galyalı idiler.
Mısır'ın, bugün, yıllardan beri sürüp gelen büyük bayramı vardı. Ni/'e en güzel bir kız kurban edilecekti. Yüce ve kutlu ırmak geçen yılların kurban/arını beğenmemiş, suları ile tarlaları kucaklayarak kırmızı çamurunu yerlere bırakmamıştı. Bu yüzden bu sefer Nı7 kıyılarında, binlerce Mısırlı, tanrılarına dua etmekte ve güzel bir kara kız da saçlarına kokular sürüp tuvaletine dikkat edilerek arkadaşlarının gözyaşları arasında kurbanlık olarak hazırlanmakta idi.
1

işte bu kalabalık arasında pirinç tarlalarının en ürünlüsü-ne sahip zengin ve genç bir Kıptî beyi de yanında karısı ve küçük kızıyla, altın yaldızlı, yürüyen tahtına kurulmuş; esirlerinin omzunda yavaş yavaş ilerliyordu. Haşmetlû Mısır hâkiminin önünden geçerken, zengin genç ayağa kalkıp tann-hükümdarı selâmladı. Güzel karısı da zarif bir gülüşle hükümdarın karşısında eğildi. Onların selâmına karşılık veren hükümdar solunda oturan elçilere döndü:
"Mısır'ın benden sonra en zengin adamı ve yanındaki de Mısır'ın en güzel kadını olan karısı!" dedi.
Elçilerden birisi mırıldandı: "Gerçekten güzel!.." Öbürü kızararak önüne baktı:
"Böyle püskürme benli, baygın-'bakışlı bir esmer kadının kocası olmak için!.."
Hükümdar gülerek onların sözünü kesti: "Sezar'ı satar mıydınız?.."
İki elçi yüreklerine kadar titrediler. Kendilerinden istenen hükümdarlarını aldatmak işi bir alçaklık işi idi. Hem de çok rahat söylenmişti.
m
Edegon mırıldandı:
"Biz elçiyiz!.."
Konstans:
"Roma'yı aldatmak alçaklıktır!" dedi.
Hükümdar:
"Siz Romalı değilsiniz!.. Yalnız birer elçisiniz. Bir buyruğumla bu kadın sizin olur. Yalnız dileğim yapılsın. Fazla olarak da kocasının yüzlerce yoksulu zengin etmeye değer hazinesinin onda biri de sizin! Roma yok, biz varız."
OLCAYTO, elini terleyen alnında dolaştırdı. Biraz dinlendi. Sonra ikinci kâğıdı alıp tekrar okumaya başladı.

İkinci kâğıt:
"O akşam Konstans Edegon'la konuştu: "Kadın güzel!.."
"Hazinelerin onda biri de bizim!.." "Sezar ne bilecek?"
"Zaten Türkler Günbatısı Roma'yı basıyorlar, onların yanma sığınırız."
"Kabul edelim mi?.." "Sen ne dersin!.." "Sen söyle!.."
İki elçiyi görür görmez ne kadar kötü ruhlu olduklarını anlayan hükümdar, onların böyle bir teklifi kabul edeceklerini bir bakışta sezmişti. Sonra hazinesinin paraya da ihtiyacı vardı. Sezar'ı kendi silahıyla yere çarpacaktı.
İki arkadaş sabahleyin giyinip hükümdarı görmeye gittiler:
"Güzel kadını bize verecek misiniz?.."

"Evet!.."
"Paraların onda birini!.."
"Evet, siz kendi elinizle alacaksınız!.."
- "Kabul ediyoruz."
- "Bütün şartları!.."
Bu sırada alçakça yapılan bu anlaşmadan habersiz bulunan genç Mısırlı, karısı ve küçük kızıyla evinin taraçasında oturmuş yemek yiyordu. Birdenbire kölelerinin en bağlısı ve cesuru odaya girip yere kapandı:
"Efendim felâket!.. Hükümdarın askeri evimizin çevresini sardı!.."
Genç Mısırlı sapsarı kesildi:
"Belki hükümdarımızın bir dileği vardır. Ne istiyorlar?"'
"Söylemeye dilim varmıyor. Ben bütün kapılan kapattım. Arkadaşlara silâh dağıttım."

"Yersiz olur!.. Bir şey yapamayız. Ne istiyorlarsa verin gitsinler."
"Hazinenizi!.."
Genç zengin titredi:
"Ben zaten bunu bekliyordum. Veriniz! Gitsinler!"
Köle eğildi, fakat gitmedi.
"Daha ne duruyorsun?"
"Dilim varmıyor!.."
"Daha mı var?"
"Evet!.."
"Ne gibi?.."
"Söyleyemem!.."
"Söyle, emrediyorum!"
"Siz kendiniz sorun. Ben kafamı vursamz söyleyemem!"
Genç Mısırlı, karısını ve kızını alınlarından öpüp bahçeye çıktı. Gerçekten köşkün çevresi sarılmıştı. Onu görünce hükümdarın askerleri kımıldadılar.
Mısırlı zengin sordu:
"Ne istiyorsunuz?"
"Hükümdarımızın buyruğu vardır."
"Nedir?.."
"Önce hazinenizin teslimi!.."
"Niçin?!.."
"Hükümdarlar kullarının sahip olduğu her şeyi istediği gibi kullanır!.. Buyruğu vardır. Dileği yeter!.."
"Pekâlâ alınız ve defolunuz!" "Biraz yavaş konuş!.. Daha başka istekleri de var." ¦ "O nedir?"
"Karınızı da bize vereceksiniz."

"Ne?.."
-Karınızı, diyorum, karınızı da bize vereceksiniz!
"Benim namusum ancak elimden ölüm ile alınır! Hükümdarınız bir alçaktır."
Zengin Mısırlı sözünü bitiremedi. Havada bir ok uçtu. Tın! diye kuru bir ses işitildi. Bir kere sendeledi, olduğu yerde döndü, boğuk bir ses çıkardı, yere yıkıldı. Askerler dalgalandılar, bir atlı kapıyı göstererek haykırdı:
"Karınız!.."
Kudurmuş gibi atıldılar, birbirlerine girdiler, bir küme kapıya yüklendi. Tahtalar çatırdadı, demirler eğildi, taşlar döküldü ve bahçe bir anda askerlerle doldu, sonra bu kana susamış adamlar evden içeriye daldılar.
Bütün bunlara göğsünde ok saplı olduğu halde yarı açık gözleriyle evin genç sahibi rüya görür gibi bakıyor, hazinesinin taşınışını, karısının sürüklenip götürülüşünü görüyordu.
Olcayto tekrar durdu, geniş bir nefes aldı. Vakit oldukça ilerlemişti. Horozların ötüştüğü işitiliyordu. Fakat merak ve öfkeyle üçüncü kâğıdı açtı.
Üçüncü Kâğıt:
UŞAKLARDAN birisi gizlenerek efendisinin ve kendisinin hayatını kurtarabilmişti. Yarasını tımar etti. Küçük kız da evde unutulmuştu.

Genç Mısırlı'nın bundan sonra hiçbir yerde sözü geçmedi. Fakat bu iğrenç baskından tam on beş yıl sonra Mısır'ın kızıl renkli güneşi, ışıklarıyla ehramları kan rengine boyadığı bir akşam, uzun bembeyaz sakallı, alev gibi parlak gözlü bir koca, omzunda bir baykuş, elinde bir çocuk, arkasında bir genç kızla birlikte güneşin doğduğu bilinmez ülkelerden gelip uzak yurtlara doğru geçti, gitti.
i

Bu geçişten bir sene sonra sınırları uçsuz bucaksız Roma ülkesinde Esfenkes adındaki büyücünün sanki bir şey arar gibi senelerce yanında Alangoya denilen bir genç kızla beraber dolaştığı görülüyordu. Gerçekten aradan yıllar geçti. Fakat bir gün artık namı Roma'da anılmaya başlayan Atti-lâ'nın yanına sığınan iki elçi karşılarında birçok bilinmeyen kuvvetlerle silâhlanmış olan ve eski namusunu, parasını, rahatlığını çaldıkları Mısırlı ile karşılaştılar. İşte o Mısırlı durmadan kendisinden kaçmaya çabalayan Edegon ve Kons-tans'tan öcünü almak için uğraşıyor. Bu iki alçağı lâyık oldukları cezadan kimseler kurtaramayacaktır.
Yazı burada bitiyordu. Üçüncü kâğıdın altına şu satırlar eklenmişti:
Bahadır Olcayto!..
Bizi unutun!.. Niçin senden kaçtığımızı anladın, artık hayatta öcümüzü almak için girdiğimiz yollar o kadar iğrenç ve kötüdür ki bu öç yollarının biri bizi birbirimizden ayırıyor. Ancak çok iğrenç gördüğün vücudum yerine sana temiz ve hiç kimsenin olmayan kalbimi verdim. Onu istersen sakla, istersen fırlat at!
Selâm yüce bahadır!..
Olcayto gözleri sevinç yaşlarıyla dolu önüne bakıp düşündü. "Yazık, eğer bilseydim o Konstans'ı sağ bırakır mıydım?" diye inledi. Bu sırada Balamir'le, Argon birbirlerine tutuna tutuna, içeriye giriyor, bağıra bağıra türkü söylüyorlardı. İki arkadaş eğlenceden dönüyorlardı.
HİPODROM
Uç arkadaş ertesi gün büyük bir eğlenceye çağırılmışlardı. Hem de bir dövüş yapacaklardı.
Balamir, zırhlarını ve demir tolgasını başına geçirirken homurdandı:
- Ah!.. Ne felâket!.. Dövüşümüzü yüce Hakan burada bulunup göremeyecek.
Argon güldü:
- Ne o, yoksa babalık!.. Mutlaka üst geleceğini mi sanıyorsun?..
Balamir ona dik dik baktı:
- Vay... Ya sen yenileceğimi mi sanıyorsun?
- Tanrı göstermesin!.. Fakat karşımıza çıkacak olanların kim olduğunu bilmeden "yeneriz" demek de biraz kuru lâf olmuyor mu?
- Ya koca tilki, biz şimdiye kadar karşımıza çıkacak olanları hep tanıyor muyduk?
-Hayır!..
- Peki hiç yenildik mi? -Hayır!..

- Çok söylenme öyle ise!
Bu sırada Olcayto da meşin göğüslüğünü takıp ağzıyle ıslık çalıyordu. Balamir ona bakıp güldü:
- Oh!.. Oh!.. Aylardan beri somurtup duran Olcayto kâğıtları alınca gül tarlasına konmuş bülbüllere rahmet okutmaya başladı.
Olcayto ona tatlı bir bakışla baktı. Fakat hiç karşılık vermedi. Tam bu sırada kapılarının önünde büyük bir şakırtı oldu. İki iri yağsız araba tekerleğinin çıkardığı gıcırtıyı duydular. Argon pencereden baktı:
- Araba geldi!.. Fakat amma süslü ha! Bizim Hakan bile böyle bir şeye ömründe binmemiştir.
Bir Romalı subay gelip önlerinde eğildi:
- Büyük Sezar, bahadırları Hipodrom'da bekliyor!.. Argon sordu:
- Hipodrom'da Hakanın başka bir sarayı mı var?
- Buraya yakındır. Bizim dövüş ve oyun yerimiz!.. Orada, büyük generaller, komutanlar ve halk önünde araba yarışları, koşular, cenk, dövüş, güreş yapılır. Haşmetli imparatorumuz ayrı bir locada oturur.
Balamir sevindi:
- Demek şimdi biz yüzlerce kişinin önünde dövüşeceğiz!
- Tam, yüz bin kişi sizi seyredecektir. Argon gözlerini şaşkınlıkla açtı:
- Ne? Ne? Beş bin olmasın!..
- Hayır, tam yüz bin!.. Ağzıyle uzun bir ıslık çaldı:

- Eğer biz yenilirsek Hakan hiç acımadan bizi diri diri kazığa vurur.
Üç arkadaş büyük bir sevinç içinde arabaya kuruldular. Dört beyaz at bir kere şahlandı, dört nala yola koyuldu. Bütün geçtikleri yerlerden başlarına çiçek ve renkli ufak kumaş parçalan atıyorlardı.

Birden yol değişti. Yokuş çıkmaya başladılar. Sayısı belirsiz karınca gibi kaynaşan bir kalabalık, gittikleri yöne akın ediyordu. Büyük bir kapıda iki mızraklı nöbet bekliyordu. Kendilerine saygı ile selâm verdiler.
Olcayto içeriye girince bakındı. Büyük bir meydan, meydanın ortasına kum dökülmüş, seyirci yerleri bu meydanın dört bir çevresinde yükselip gidiyordu.
İkinci Teodos çok süslü bir balkonda, çevresinde generalleri ile oturuyordu.
Üç arkadaş görününce herkes, hatta imparator bile onları alkışlamak için ayağa kalktı.
Attilâ'nın büyük elçileri Sezar'ın yanı başında hazırlanmış olan yere oturdular. Artık kalabalık gittikçe sabırsızlanıyordu. Bağıran, ellerini birbirine çırpanlar sayısız, hesapsızdı. II. Teodos ellerini vurdu. Dokuz borucu meydana gelip üç kere öttürdüler, oyun başlıyordu. Önce zafer arabası denilen altı at koşulu iki tekerlekli arabalarla yarış yapıldı. Halk bu oyunu çok alkışladı. Arkasından gladyatör denilen esirler karşılaştılar. Zırhsız çıplak elbiseli, elinde sadece bir ağ ve çatal olan esir baştan aşağı silâhlı olan bir Romalı ile cenge tutuştu. Bu daha heyecanlı idi. Sonra esir, ağını zırhlı adamın başına geçirip ayağının altına yıktı. Halk "Vur!.." VurrL" diye bağrışıyordu. Romalının hayatı Sezar'ın elinde idi. Esir Sezar'a bakıp haykırdı:
- Yüce Sezar!.. Senin uğrunda ölmek için dövüştük!.. Bunun canını bağışlıyor musun?
Sezar dört parmağı kapalı ve başparmağı açık olduğu halde Olcayto'ya sordu:
- Olcayto, canını bağışlayalım mı? Olcayto:
-Bağışlayınız!..
- Yenildi, ölmelidir!.. Argon da o fikirde idi:
- Alt olan ölmelidir.

Sezar gülerek Olcayto'ya baktı, elini aşağıya çevirdi. Bunun anlamı "Vur!.." demekti. Eğer yukarı çevirse yerdeki sağ kalacaktı.
Üst gelen dövüşçü elindeki çatalı kaldırdı. Bütün gücüyle yerde korkudan titreyen askere sapladı, yaralı titredi; katıldı kaldı.
En sonunda meydana bir atlı çıktı. Üç kere at dolaştırdı. Halk çılgıncasına bu yeni gelen adamı alkışlıyordu. II. Teodos gülerek üç dostumuza baktı:
- Bu bizim en yavuz savaşçımızdır. Hanginiz vuruşmak ister?
Balamir, Argon'a dik dik baktı, göğsünü gererek ayağa kalktı ve homurdandı:
-Ben!..
Balamir'in ayağa kalktığını gören bütün savaşçılar delicesine onu da alkışladılar.
Koca Türk, yavaş yavaş aşağıya inmeye başladı. Meydana çıkınca bir at çektiler. Bir kabadayı pozu ile bir asılışta üzerine sıçradı. Bir kere ayaklarını karnına çarpıp şöyle bir dolaştırarak kılıcıyla dört çevreyi selâmladı. II. Teodos mırıldandı:
- Usta binici! Ata güzel biniyor!.. Argon, karşılık verdi-:
- Her Türk ata güzel biner!..
Balamir'in, Attilâ gibi adı dünyayı titreten bir Hakanın komutanlarından olduğunu Sezar bildiğinden, karşısına kendisinden hiç de aşağı kalmayacak bir cilasın çıkarmışlardı.
İki cenkçi önce birbirlerini selâmladılar. Balamir böyle güreş, kavga meydanlarında babasını bile tanımazdı. Onun için atlarını ayırır, ayırmaz adamcağıza birdenbire tekrar saldırıp güzel bir kargı savurdu. Fakat karşısındakinin hem çelik zırhı sağlam, hem de gücü yerinde olması işi bitiremedi.
Balamir'in karşısındakinden daha üstün bir dövüşçü olduğu gözüküyordu.
Argon kurumlu bir tavırla bacaklarını uzatıp mırıldandı:

- Balamir, bu adamı temizleyecektir! II. Teodos:
- Ne bilinir?.. Arkadaşınıza niçin bu kadar güveniyorsunuz?
- Benim arkadaşım Türk başbuğları içinde yavuzluğu ile ün salmıştır. Değil böyle bir savaşçı, beş-on dövüşçüyü bile çok kere gözü kızarsa bir solukta haklar!..
Fakat Argon sözünü bitirmeye kalmadan Balamir yediği kuvvetli bir vuruşla atından aşağı yuvarlanıverdi.

Argon şaşkınlıkla ağzını açtı:
- Şeytanın kuyruğu, bu nasıl oldu?
Yerden bir toz bulutu yükseldi. Koca Balamir bir kere kafası üstüne döndü. Düşmanı atının dizginlerini kasmış, çevresinde kurumlu kurumlu bakışlarla bakıyordu. Fakat kendisini alkışlayanlara bakmaya zaman kalmadan Balamir sanki yere yuvarlanan kendisi değilmiş gibi yerinden birdenbire fırladı; bir geyik gibi sıçradı. Herifi atının üstünden teker meker aşağı alıp üstüne çıktı. II. Teodos şaşırmış kalmıştı:
- Vay!.. Bu ne kuvvet?!. Arkadaşınız çok yaman dövüşüyor, dedi.
Balamir'in yere kapanması acemiliğinden değil, Bizans sarına uğradığından beri yakasına yapışan bu sersemlikten ileri geliyordu. İşte gene kendisini alkışlayan prensesleri seyredeyim derken bulunduğu yeri unutmuş, başını çevirip sırıtmış, dikkatsizliğinin cezasını da yere kapanmakla ödemişti.
Balamir, atından yere düşer düşmez, bütün kendisini alkışlayan güzel ellerin düşmanını alkışladığını görünce hırsından ağlayacak gibi olup bir anda bütün gücünü toplayıp yerinden fırlamış, Bizanslıyı altına almıştı.
Sonra İmparator'a dönüp baktı, yenen bir adama düşmanını öldürmek hakkını onun verdiğini öğrenmişti. Sezar bu buyruğunu dört parmağını kapayıp başparmağını diktikten sonra eğer aşağıya çevirirse: "Ölsün!.." Yukarıya kaldırırsa: "Sağ kalsın" demekti!..

II. Teodos, adamının üst geldikten sonra tekrar alt olmasına canı sıkıldığından başparmağını aşağı çevirip mırıldandı:
-Öldür!..
Fakat Argon, II. Teodos'un eline yapıştı:
- Bir kere bizim aptal yenildi. Öldürmeye hakkı yoktur! Hem bizim yasalarımız, teslim olan düşmanı öldürmeye yanaşmaz.
Olcayto ile öteki komutanlar Argon'a hak verince II. Teodos ilk buyruğunu geri aldı. Bu sırada Balamir kollarını kabartarak yanlarına geliyordu. Onu çevresindekiler çılgınca alkışlarken Argon kendisini alamadı:
- Kaz eti yiye yiye kaz oldun koca sersem! diye çıkıştı. Senin böyle yere kapaklandığını Tanju görse kazığa vurup ateşte kızarttınrdı.
Ancak Balamir'de ona karşılık-verecek güç kalmamıştı. Alnından sızan kanları temizleyip, yaralarını bağlayan kölelerin koltuklarına yaslandı. Gözlerini yumdu. Arkadaşına hak vermişti.
I
BİZANS'IN GİZLİ YERALTI SARAYLARI
a
sabah, evvelki günkü yarışların, dövüşlerin verdiği yor-'gunluktan doğan bir dalgınlık içinde Olcayto, Balamir, Argon uyuyup kalmışlardı. Önce Argon gözlerini oğuşturup homurdanarak yatağından fırladı:
- Vay canına!.. Uyu, uyu, uyu!.. Bıraksalar hani yetmiş yıl uyuyacağız!
Arkadaşlarının hâlâ sağdan, sola dönecek kadar bile bir hareket göstermediklerini görünce karnını döverek odanın içinde dolaşmaya başladı:
- Benim midem bile böyle açlıktan uğuldarken Balamir'in nasıl olup da kalkmadığına şaşıyorum. Galiba yediği övendire ensesine çok okkalı inmiş olacak!..
Argon biraz daha böyle abuk sabuk söylenerek odanın içinde üç aşağı, beş yukarı gidip geldi. En sonunda karnını oğuşturarak kapıyı açtı; dışarıya çıkacaktı. Yalnız birdenbire kendi hizmetlerine verilen adamla burun buruna çarpıştı. Uşak:
- Sizi bir adam güneş doğduğu dakikadan beri bekliyor, dedi. . Argon şaşaladı:
-Benimi?..

- Sizi veya üçünüzden birini!..
Argon "Acaba yeni bir iş karşısında mıyız?!" gibilerden göz kırptı:
- Çağır bakalım gelsin!..
Sonra içeriye girip vura vura Balamir'i uyandırdı:
- Balamir, Balamir!.. Kalk; yeni bir iş çıktı. Kalk!
Balamir, Argon'un sarsıntıları, yumruklan altında tek gözünü açmış: "Acaba neler oluyor?" gibile'rden düşünüyordu. Kızgın kızgın homurdandı:
- Ne uyandırıyorsun?

- Hey koca sersem, yeni bir iş çıktı.
- Ne gibi?..
- Ne gibi olacak, geçenki gibi!
Balamir bu sözleri duyar duymaz bir anda fırlayıp doğruldu:
- Nerede? Kim çağırıyor?
- Dur, ben de daha bilmiyorum, şimdi buraya gelecek... Sabahtan beri bekliyormuş!
İki arkadaş giyinip dışarıya çıkmaya hazırlandılar. Balamir durakladı:
- Olcayto'yu uyandıralım mı? Argon göz kırptı:
- Niçin sanki? İşleri büsbütün bozsun diye mi? Bırak uyusun dursun.
Kapıdan dışarıya önce Argon, arkasından Balamir başlarını uzatıp baktılar.
Koridorda çok süslü elbiseli, belinde ince bir kılıç taşıyan sivri burunlu, kumral sakallı bir adam yerlere kadar eğilip kendilerini selâmlıyordu. İki yoldaş yan gözle bir diğerine bakarken dirsekle-riyle birbirlerini dürttüler... Argon bıyıklarını bükerek sordu:
- Hayırlı haberler dostumuz. Bizi görmek istemişsiniz.

Süslü elbiseli adam gene yerlere kadar eğilerek mırıldandı:
- Estağfurullah baylar, kıymetli vaktinizden birazını çalmak için izin vermenizi rica edecektim.
Balamir öksürerek karşılık verdi:
- Kıymetli vaktimizi bol bol kullanabilirsiniz dostum!
- Şu halde baylar, daha sessiz bir yerde görüşebilmekliğimiz için ardımdan gelebilir misiniz?
Balamir, Argon'a... Argon, Balamir'e baktı. Sonra ikisi birden kılıçlarına baktılar. Kol kola yürüdüler:
- Sessiz yere de gidebiliriz.
Adam önde, iki yoldaş arkasında birazcık yürüdüler. Yabancı bir kapının önünde durup eğildi:
- Baylar hiç merak etmeden girebilirler. Kendilerine açılan kapı bir dost, amma çaresiz bir adamın kapısıdır.
Argon, "Bize vız gelir" gibilerden omuzlarını silkip, kılıcını sıkarak önce kafasını, sonra da iri vücudunu soktu, kapıdan içeriye daldı. Süslü adam onları ortasında üç ayaklı bir masa bulunan küçük bir odaya aldı. Her üçü de karşı karşıya masanın çevresine sıralandılar.
Adam, söyleyeceklerini toplamak ister gibi biraz düşündü. Sonra birdenbire mırıldandı:
- Adım Teodemir!..
Balamir, can sıkıntısıyle homurdandı:
- Tanıştığımıza çok sevindik Bay Teodemir... Burada herkes Teodemir!..
- Benim ismim Teodemir!.. Soyadım Alyon. Ölü general Jü-selli'nin karısının vekilharcıyım!..
Argon, "Söylediklerim çıkıyor," gibilerden sırıttı.
- Söyle dostum Teodemir. seni dinliyoruz.
- Generalin karısı geçen günkü yarışlarda sizin kahramanlığınızı gördü, rica ediyor ki!..

Argon sözünü kesti:
- A iki gözümün nuru, bunu söylemek için bizi buraya boş yere getirmek gerekmezdi.
Genaralin karısı bizi görmüş, sarayını bize göstermek istiyor ve!..
Teodemir, onun sözünü kesti:
- Yanılıyorsunuz baylar. Sizi sarayına çağırmıyor!.. Argon afalladı. Balamir kızdı:
- O halde şarap mahzenine'çağırıyor.
- Yazık ki hayır!.. -Eh, o halde?!.
- Yalnız bir ricada bulunuyor...
- Ne gibi?..
.   - Oğlunu kurtarmaklığınızı rica ediyor! İki yoldaş şaşkınlıkla birbirlerine bakıştılar:
- Oğluna ne olmuş?
- Kara Prenses tutsak aldı,
- Kavga mı ettiler?
- Hayır, kavga değil. Bu Kara Prenses dediğim bir egemen, yahut komutan filân değildir. Bu isim, bilinmez bir kadının kullandığı imzadır.
- Eh... Ne olmuş bu kadına?
- Bu kadının şarda birçok gizli yeraltı sarayları vardır. Tuzaklarla Bizans'ın zenginlerini, genç prenslerini buralara kadar getirtir, sonra onları oraya kapar ve ailelerine bir kâğıt yazarak tutsağın değerine göre biçtiği diyeti vermelerini ister.

- Vay canına... Ya vermezlerse?
- Vermezlerse bir-iki ay sonra tutsağın kopmuş kafası gümüş bir tepsi içinde ailesine gönderilir. Sonra bilinmeyen bir imza ile, bilinmeyen bir düşmandan gelen bu belâya karşı koymak imkânı olmadığından kimse bir şey yapamaz!..

- Yahu bu memlekette asker, imparator yok mu?
- Var, ama buna asker ne yapacak? Ortada saldıracak bir düşman bulunmadıktan sonra kimi korkutacak?
- Kara Prenses'iL
- Kara Prenses bir imzadır, yoksa bu isimde bir prensesin neyin nesi olduğunu ve nerede oturduğunu kimseler bilmiyor. Hem onlar para, kadın gibi iki kuvvet sayesinde birçok kimseleri kendilerine bağlamışlardır. Onların bu hareketlerine birçok memleket büyükleri de göz yumuyor diyorlar.
-Bu alçaklıktır!..
- Öyle... Şimdi işte her şeyi size anlattım. Oğlumuzu kurtar-makhğınızı Türklerin cesaret ve mertliklerinden bekleyerek sizden rica ediyoruz. Bu "Kara Prenses" denilen insan kasabı kadını ancak siz öldürebilirsiniz.
Balamir bıyıklarını bükerek homurdandı:
- Ne yazık, Bay Teodemir, ne yazık!.. Adam sapsarı kesildi:
- Fakat, yoksa korkuyor musunuz?
Balamir, gürültülü bir kahkaha koyverdi. Argon, kaşlarını çatarak söze karıştı:
- Hayır!.. Arkadaşımız size bir kadını öldüremeyeceğimizi, daha doğrusu bizim hiçbir vakit bir kadın ile vuruşamayacağımızı söylemek istedi.
- Fakat!..
- Sözümü kesme!.. Oysa ki her halde bu kadın bütün bu işleri tek başına görmüyor... Etrafında eli kılıç tutan adamları vardır. İşte biz o adamlarla vuruşacağız!..
-Elbette!..
- Böyle bir iş için bize ricaya lüzum yoktur. Biz kılıcımızı her zaman güçlülerin altında inleyenleri korumak için kınından sıyırırız. O çocuğu kurtaracağız!.. Söz veriyoruz, işte bu kadar!..

Balamir homurdanarak, masaya hatırı sayılır bir yumruk indirdi:
- İşte bu kadar!.. Dört buçuk kaz kızartmasına bahse tutuşurum ki, o Kara Prenses'in yeraltındaki sarayını başına çökerteceğim.
Adam onlara teşekkür için birkaç kelime mırıldandı, sonra korka korka bakındı:
- Yalnız, baylar bu dakikadan sonra gözünüzü açınız! -Ne gibi?!.
- Bilmem, örneğin, tavanın yıkılmasından, yerin yarılıp içinden alev çıkmasından ve şimdi bizi dinlediğini sandığım kapıdaki adamı Kara Prenses'e haber vermeye lüzum görmeden buraya...
Adam sözünü bitiremedi. .--VınnL
Diye kuru bir ses işitildi. Balamir'in parmaklarını sıyırarak bir ok geçip masaya saplandı. Teodemir'in sararan çehresi kül rengi bir hal aldı.
Argon, büyük bir küfürle birlikte kapıya atılmıştı. Lâhzada bir tekmede kapıyı yıktı, dışarıya fırladı, yalnız sokağın köşesini dönen bir gölge görebildi.
Okun vınlamasıyla birlikte yerinden fırlamış, fakat kendilerini gözetleyeni kaçırmıştı. Odaya bıyıklarını ısırarak döndü. Balamir küfürle karışık homurtularla masaya saplanan oka doğru ilerledi:
- Vay canına, vay şeytanın kuyruğu, topal bacağı! Bu ok yanılıp benim yüreğime saplansa idi.
Olduğu yere korkudan yıkılan Teodemir boğuk bir haykırma çıkardı:
- Aman Bay Balamir! Aman ona dokunma!.. -Ne için?!.
- O zehirli bir oktur, yüreğinize saplanmasına lüzum yok. Eğer bir yerinizi çizseydi şimdiye kadar çoktan ölmüştünüz!..

Ve sözünü doğrulatmak için yerinden kalktı, masaya saplı olan oku bin çekingenlikle aldı. Odada dolaşan bir kediyi tutup etine hafifçe batırdı. Zavallı hayvan birkaç kere titredi, sarsıldı, mi-yavladı. Sonra morardı, bir davul gibi şişmeye başladı; en sonunda katıldı, kaldı.
Geçiştirdiği tehlikenin verdiği sevinçle Balamir sapsarı kesilmişti. Bütün tüylerinin diken diken olduğunu hissetti. Elinde olmadan mırıldandı:

- Vay canına!
Bu sırada Teodemir, eliyle başını döverek ağlamaya başladı:
- Ah!.. Ben biliyordum. Biliyordum!..
- Neyi biliyordun babalık?
- Kara Prenses'in bunları duyacağını ve bizim ardımıza adam koyacağını... Artık ne sizin için, ne benim için dünyada yaşamak hakkı yoktur. Son saniyelerimiz sayılıyor.
Balamir köpürdü ve Teodemir'e öyle bir baktı ki, onun yuvasında akına kadar kayan gözlerinden zavallı adam titredi, koca Türk bar bar bağırıyordu:
- O çıfıt karı, daha bizi öldürecek sırtlan yavrusu anasından çıkmadı. Bak, kim kimi şişliyor! Şimdi tez düş önümüze, bizi o Kara Prenses midir ne karın ağrısıdır, onun yanına götür, sarayının tavanını başına geçirmezsem bana da Balamir demesinler.
- Yalnız senyor, onun sarayını benden ve kendi adamlarımdan başka kimse bilmez, onun sarayı böyle değil, iki kişiyle, Herkül bile olsa yüzlerce insanla yıkılacak kadar küçük ve çürük değildir.
Artık Argon da iyiden iyiye kızmıştı, unutulmaz kahkahasını bıraktı:
- Bay Teodemir, galiba iyice tanışmıyoruz. Herkül dediğiniz adamla tanışmadık. Bana Argon Şaklaban, şu gördüğün dev yapılı arkadaşıma da meşhur Komutan Suptar'ın oğlu Balamir derler. Kara Prenses'in sarayı da ne oluyor? Tek başımıza koca Viminyak sarma meydan okuduk, Margus sarında binlerce adamı kafese sokup tek başımıza kapı açtırdık. O zaman da arkamızda yalnız şu

gördüğün çelik gömlek, elimizde şu üzerinde kan lekeleri bir gün bile kurumayacak olan kılıçlardan başka bir şey yoktu.
Argon, Teodemir'in iki eliyle bile zor savuracağı enli kılıcını sıyırıp masanın üzerine dikti:
- Düş önümüze!..
Zavallı Teodemir birdenbire parlayan, karşılarında dövüşmeye lâyık düşman görünce hemen kollarını sıvayan bu bahadırların önünde sapsarı titriyordu:
- Ben... Ben, izin verirseniz Bir şey söyleyeceğim. Gene siz isterseniz dilediğiniz gibi yapınız.
- Söyle!..
- Söyle, fakat çabuk!.. Yoksa dilini deşeceğiz!..
- Bu sarayın kapısını ben öğrendim!.. -Çok iyi!..
- Ve kapıdaki hizmetçiyi, ki bir genç kızdır, kandırdım. Dört kere vurup adımı söylerseniz size kapıyı açacaktır.
- "Size açacaktır" bu ne biçim laf!.. Sen gelmiyor musun? Argon'un "Sen gelmiyor musun?" sorusu üzerine Teodemir:
- Ben sizinle birlikte gelirsem belki Kara Prenses tarafından tanınırız. Çünkü bütün benim size söylediklerimi dinledi. Kara Prenses tuzağını kurdu. Nerede ise buraya bir hücum yaptırır.
- Oğlum, senin yüreğini korku almış!.. Fakat biz daha önce davranıp Kara Prenses'i sarayında bastıracağız, hemen yola çıkıyoruz.
- Ben sokak duvarlarına kırmızı işaretler koydum, onlara bakarsınız!..
İki arkadaş kol kola girip kapıyı açtılar, sokağa çıkacaklardı. Fakat:'
-VınnL
Diye kuru bir ses işitildi, bir ok daha gelip yarım adım kadar uzaklarında kapıya saplandı.

Balamir, homurdandı:
- Bu serseriler bizi karga avlar gibi kuru bir okla öldüreceklerini mi sanıyorlar nedir?
Argon güldü:
- Bu ok dost oku Balamir!.. Bak ucunda bir bez parçası var!..
İki yoldaş oku saplandığı yerden çıkardılar. Dibine bir bez parçası sarılmıştı. Balamir açtı. Bu bezin üzerine bilinmez bir el şu satırları kırmızı bir su ile yazmıştı:
Atlı Han'ın elçisi Argon ve Balamir bahadırlara:
Bu son oku aldığınız dakikadan sonra yolunuzu değiştiriniz. Benim yoluma her kim olursa olsun çıkarsa düşünmeden öldürürüm. Benimle uğraşmak sizin kılıcınızın kârı değildir. Size bunu kahramanlığınıza acıdığım için yapıyorum. Şimdi hemen geriye dönün, yerinize gidin ve unutmayın ki hiçbir şey görmediniz.
KARA PRENSES
Teodemir sapsarı kesildi:

- Şimdi?
Balamir, başını kaşıdı:
- Vay canına, bu Prenses daha ilk adımda zorlu çıktı. Şimdisi mimdisi yok dostum. Biz bu işten namusumuzla vaz geçiyoruz.
Argon kızdı:
- Ne dedin, ne dedin?
Balamir, Argon'a dik dik bakarak sözünü tekrarladı:
- Bu işten namusumuzla vaz geçiyoruz. Biz böyle görünmeyen düşmanla vuruşamayız. Tanrı sana da kısmet versin!.. Bize de!..
- Uğurlar ola!..
Sonra Balamir'in koluna girip geldikleri yola doğru sürdü. Bu sırada oradaki taşa oturup ağlayan Teodemir'e o kadar hızla göz kırp-

mıştı ki, bunu Argon bile göremedi. Fakat yalnız çok zeki ve şeytana taş çıkartacak kadar kurnaz olan Teodemir, bu işareti kavramıştı. Balamir, Argonla birlikte sokağı dönünce Argon yavaşça sordu:
- Balamir, oyun yaptık değil mi?
Öyle bir ok ve bir kuru kâğıtla aklına koyduğu şeyden kolay kolay dönmeyecek olan Balamir gene göz kırptı:
- Şimdi hiçbir şey sorma!.. Bu işten vaz geçtik, işte bu kadar. Ben sana tabanları yağla deyince koş!.. Bak herifleri nasıl aldatacağız! ..
Argon afalladı:
- Ne herifi be?! Eğer ortada öyle bir şey görüyorsan haber ver. Dönüp kerataları gebertelim!..
- Öyle, bunlar gebertmekle bitecek kadar az değil, kertenkele sürüsüne benziyor namussuzlar. Bak ben onlara bir oyun edeyim de görsünler...
İki arkadaş yüksek sesle konuşarak yavaş yavaş yürümeye başladılar. Balamir tavşan avına çıkan tazı gibi durmadan fıldır fıldır geçtikleri yerleri kolluyordu. Bir köşeyi dönünce birdenbire:
- Haydi!., dedi.
İki arkadaş kılıçlarını kavrayıp birer geyik gibi koştular. Balamir sokağın içindeki açık olan bir kapıdan içeriye girdi ve yavaşça kapadı.
Tam sırasıydı. Arkalarından geldiği belli olan iki Bizanslı burunlarını uzatarak köşeden gözüktüler. Ancak hiç ummadıkları halde sokağın boş olduğunu görünce şaşkınlıkla durakladılar. Balamir güldü:
- Çelebiler afalladı. Argon ilâve etti:
- Sus!.. Sakın kıpırdama!.. Bırak gitsinler, bunları tutmakla bir şey çıkmaz, bizim izimizi kaybettiler, bu onlara yeter.
.Bizanslılar baş başa verdiler, bir şeyler konuştular. Her biri bir yana doğru gitti.

Argon mırıldandı:
- Haydi çıkalım!.. Balamir onun elinden tuttu:
- Yok, şimdi akşama kadar burada gizleniriz. Artık bizim buralarda olmadığımızı akılları iyice keser; o zaman şu duvarda asılı olan elbiselerden birisini sen, ötekini ben giyeriz. Ayrı ayrı sokağa çıkar, ayrı ayrı yollardan Teodemir dostumuzun koyduğu işaretlerin arasından Kara Prenses'in inine sızarız.
Gece iyiden iyiye ilerlemişti. Siyah bornozlu iki adam basık bir kapının önünde durup dört kere yavaşça vurdular.
İçeriden bir ses geldi:
- Kim o?!.
- Teodemir!..
Kapı açıldı, Balamir'le Argon, ellerinde kılıçları, böyle kabadayıca işlere karışmaktan doğan tatlı heyecan ve merakla içeriye girdiler.
Güzel bir kız kapıyı açmıştı.
Yavaşça sordu:
- Öteki adamlarınız?!. Argon güldü:
- Ne adamı güzel bayancık?
- Sarayı almak için gelmediniz mi?
- Eh, aşağı yukarı o dilekle.

- Peki, elbette iki kişi ile bu işin yapılamayacağını anlarsınız.
- Biz de iki kişi ile bu işin olacağına inanıyoruz. Kız, korku ile onlara baktı. Sonra zeki zeki güldü:
- Anladım, onlar sonra baskın verecek. Ben kapıdayım,,merak etmeyin, onları da içeriye alırım.
Argon güldü:

- Dikkat et, şöyle beş yüz kişi vardırlar. Sakın kapıyı yıkmasınlar.
İki arkadaş dar bir dehlizden ilerlediler, dar bir kemerden geçtiler, nemli ıslak toprak bir yoldan aşağıya doğru indikten sonra geniş bir meydana çıktılar. Sol taraflarında küçük, süslü bir kapı vardı. Argon, ne olur ne olmaz diyerek kılıcını sıyırdı; kamasını eline aldı. Kapıyı yavaşça açtı. Önlerinde büyük bir oda belirdi. İki arkadaş girip kapıyı ittiler. Balamir mırıldandı:
- Burası kiliseye benziyor!
- Görünürde kimseler de yok.
- İster misin, karşımıza kimse çıkmasın da herifçioğullan bizi yaban domuzu avlar gibi görünmez siperler ardından şişe geçirsinler.
Argon, birdenbire onun koluna yapıştı. Yüzü sapsarı kesilmişti. Boğuk bir sesle inledi:
- Bak!.. Bak!..
Balamir hayretle arkadaşının gösterdiği yere baktı. Bir şeyler yoktu. Sonra:
"Ne oldu" gibilerden onun yüzüne bakınca o da titredi. Tekrar sordu:
- Ne oldu?
Gerçekten hayatında birçok korkulu işlerle karşılaştığı halde bir tüyü bile kıpırdamayan Argon, korkusundan sapsarı kesilmişti.
Yavaşça mırıldandı:
- Vay canına, sen bakınca kayboldu.
Sonra arkasına döndü, gene bir yerine basılmış gibi sıçradı: -Bak!.. Bak!..
Balamir, arkadaşının gösterdiği yöne baktı. Bir şeyler yoktu. Korku ile duraladı. Arğon'un yüzüne baktı.
Acaba arkadaşına ne oluyordu?
Zavallı Argon, alnından akan soğuk terleri elinin tersiyle siliyor, dişleri bir kış ayazında imiş gibi takır takır birbirine vuruyordu.

- Vay şeytanın kuyruğu? Vay zebanilerin boynuzu!.. Gene kayboldu. Ay! Ay! Bak!.. Bak!..
Bu sefer Balamir, bir yıldırım hızıyla döndü. Fakat gene ortada bir şey yoktu. Bir zaman böyle odanın içinde Argon'un her "Bak, bak!.." deyişinde macuncu fırıldağı gibi döndüler. En sonra Balamir burnundan soluyarak dişlerini sıkıp homurdandı:
- Eh, artık çok oldun, ne görüyorsun da "bak! bak!" diye ödlek ördekler gibi vaklayarak kuyruğuna bakıp dönüyorsun, ortada korkacak ne var?
Argon mırıldandı:
- Ne mi var? Ne mi var? Sen hiçbir şey görmüyor musun?
- Elinin körü var! İnsan bıyığından utanır yahu! Ne gördün, nerede gördün?
- Nah şu köşede!..
Balamir, bir yıldırım gibi Argon'un gösterdiği içerlek köşeye atıldı. Duvara asılı olan halıyı bir kılıçta yere düşürdü. Sonra hemen geriledi. Elini homurdanarak alnından geçirdi. Durakladı. Açılan boşlukta kefene sarılı bir iskelet pırıl pırıl parlayan gözlerini onlara dikmiş bakıyordu. Elindeki tepside yeni kesilmiş bir erkek başı bulunuyordu. Başka her kim olursa olsun böyle yeryüzünden beş-on adam boyu aşağıda, kimsenin kendilerine yardım edemeyeceği ve belki seslerini bile duyamayacağı böyle bir yerde, böyle bir görünüş karşısında ya korkudan ölür, ya da aklını kaçırırdı.
Argon inledi:
- Kaçmıyor... Bak artık kaçmıyor.
Balamir, hemen kolunu sıvadı. Bir gülle gibi gürledi:
- Yüce Tanrı'ya sığınırım. Önümden şu ölü bozuntusunu çekin, yoksa bir kılıçta uçuracağım.
Sonra yıldırım gibi iskeletin üzerine atıldı. Ancak, o kadar hızlı sıçradığı halde, soğuk bir duvarla çarpıştı. İskelet bir duman gibi birdenbire kaybolmuştu. Korkularından şaşıran iki arkadaş birbir-
I

lerinin eline yapıştılar. Yerden gelir gibi soğuk ve acı bir kahkaha yüreklerine kadar işledi. Duvarlardan, tavandan, döşemeden fışkırır gibi iniltiler, ölü sesleri, kemik takırtıları işitiliyordu.
Balamir mırıldandı:
- Ne yapacağız?
Argon beş-on dakikadan beri üzerine gelen ağırlıktan kurtulmak ister gibi silkindi:
- İleriye yürüyeceğiz. Elbette bu maskaralıkları kimin yaptığını ortaya çıkaracağız.
İki arkadaş birbirine dayanarak iç içe geçen odalardan yürümeye başladılar. Her tarafta sesler, iniltiler işitiliyor, gök gürültüsünü andırır gürültüler kulaklarının zarını patlatıyordu.
Her köşeden kanlı kefenlere bürünmüş ölüler gözüküp kayboluyor, sanki onlarla alay ediyorlardı. Balamir'le Argon her gördükleri yere, vuruşmak, vurmak ihtiyacıyla atılmaktan kan-ter içinde halsiz kalmışlardı. Ancak kılıçları hiçbir iş görmemiş, bir duvara bile çarpmamıştı. En sonra Argon soluyarak durdu.
- Buraya girdiğimizi duymuşlar, bizimle eğleniyorlar.
- Bu alaya bir son verelim...
- Herifler bizimle, sıçan ile oynayan kedi gibi eğleniyorlar da sen ağızlarının payını vermiyorsun.
- Ancak, bir kere kuyruğu kıstırılırsa, kimin sıçan, kimin kedi olduğunu görürler.
Balamir sanki onlara işittirmek ister gibi avaz avaz bağırdı:
- Hey delikanlılar, biz bu dolmaları yutmayız. Karşımıza çıkın, yoksa biz adamı çıkartmasını biliriz. Hani sonumuzu Tanrı bilir ama kafanızı tavuk gibi koparırım.
Balamir'in bir kuru sözü daha gürültülü ve alaylı bir kahkaha ile karşılandı.
İki yoldaşın gözü dönmüştü. Hemen hemen birer saniye ara ile gözüküp kaybolan hayallerin üzerine atıldılar. Şimdiye kadar durmadan ileriye gitmişler ve hayalleri kaçırmışlardı. Kurnaz Bala-

mir, birdenbire geri döndü ve biraz önce çıktıkları kapıdan içeriye bir yıldırım hızıyla daldı.
Argon, Balamir'in daha niçin geriye döndüğünü anlamaya kalmadan gür sesini işitti:
- Yakaladım!.. Yakaladım! Ah şeytanın kıç bacağı ben size benimle oyun olmayacağını söylemedim mi?
Argon, odaya girince Balamir'in beyaz kefenlere bürünmüş, yüzünde bir iskelet maskesi taşıyan bir zavallıyı iri baldırları arasına sıkıştırmış, habire saatlerden beri taşan kızgınlığın verdiği hırsla tokatladığını gördü.
İki arkadaş avlarını doğrulttular. Bu, kendilerini deminden beri korkutmak için türlü maskaralıklar yapan prensesin adamlarından biriydi, şimdi de ıslak sıçanlar gibi korkudan kendisi titriyordu.
Argon, herifin ensesine bir yumruk indirip haykırdı:
- A it soyu! Tez bizi, o kara mı, ak mı nedir, prensesinizin yanına çıkar, yoksa karnını deşerim.
Dediğini yapacağını göstermek için herifin karnını kamasıyle dürtükledi. Kuru adam soğukkanlılıkla mırıldandı:
- Hançerinizi saplayınız! -Ne?
- Dediğinizi yapınız. Yalnız, ağzımdan bir kelime alamazsınız... Hem sizin için artık buradan kurtuluş yolu yoktur. O isterse sizi şimdi öldürür.
- Ya?.. Vah! Vah! Neye öldürmüyor?
- Alay ediyor, yüreğinizin pekliğini deniyor. Sizi korku ile öldürmek istedi.
İki arkadaş birbirlerine baktılar. Bu sözde birçok şeyler gizliydi. Bir saattir ne yapabilmişlerdi? İşte en büyük başardıkları iş, yakaladıkları Kara Prenses'in adamı bile onların kuru sözlerine pabuç bırakmıyordu.
Argon, hançerini kaldırdı. Herifi haklayacaktj. Yerden fışkırır
gibi bir ses odayı inletti:

- Dur!.. Bil ve öğren ki adamımı öldürdüğünüz dakikadan sonra ben de sizi türlü işkenceler içinde öldüreceğim. Eğer ona dokunmazsanız yalnız asılacaksınız.
Böyle bir yerde, böyle bir durumda bile Argon, tüyler ürpertici korkunç kahkahasını bıraktı:
- Vay canına, ne insanlık! Yalnız asılacağız!.. Hey şeytanların prensesi, sen şunu iyi bil ki ben seni ele geçirirsem asmayacağım. Ancak ateşe gösterip etlerini cızır cızır yakarak

kızartacağım!.. Ve pis kanıyla elimi kirletmeyeceğim 'adamını tek senin bu sözün için gebertiyorum.
Sözünü tamamlamak için herifin kafasına bir yumruk savurdu. Zavallı adam, bu kemikten tokmağın yükü altında yere yıkıldı. Hafifçe inledi, katıldı, kaldı. Kafası çatlamıştı.
Sonra iki arkadaş kılıçlarına sarılıp etrafı dinlediler.
Şimdi, buraya geldikleri dakikadan beri bitip tükenmeyen gürültünün yerine korkunç bir sessizlik almıştı. Kulakları gürültüye alışan iki arkadaş gelecek bir savaşı nasıl karşılayacaklarını düşündüler.
Balamir yavaşça ilerledi. Öndeki kapılardan birisini bir tekmede açtı. Bu odanın ötekilerin tersine ortası bomboştu. Köşelerde çevrelenmiş gibi kanepeler diziliydi. İki arkadaş bu odaya girip kulakları kirişte, ortasına doğru yürüdüler. Birdenbire kapı arkalarından kapandı. Sürülen sürgünün soğuk gürültüsünü iki yoldaş duydular. Sonra birdenbire kanepelerden biri kıpırdadı.
Argon bağırdı:
- Vay canına!
Gerçekten kanepelerden birinin arkasından dev gibi iri yapılı, elinde geniş satır, bir adam belirdi. Daha dostlarımız kendilerini toplamaya vakit bulamadan bütün kanapeler kımıldadı, her birinin arkasından birer dev adam çıktı.
Şimdi odanın bütün çevresinde iki sıra put gibi kollarını kavuşturmuş, ellerinde birer satır, belki yirmi beş tane kadar dev adam bulunuyordu. Balamir sırıttı:

- Çelebiler, çokluk ve kuvvetlerine pek güvenmiş durumdalar.
Argon'la, Balamir'in saatlerdir gerilen sinirleri gevşemişti. Şimdi nasıl olsa karşılarında vuruşacak insanlar görmek onların yüreklerine biraz su serpiyordu. Ancak her ne kadar güçlü ve cesur olurlarsa olsunlar, dostlarımızın böyle yirmi tane izbandut ayısı gibi herifin karşısında atıp tutmaları biraz da gülünç oluyordu. Nitekim, onların korkunç ve kabadayıca sözlerine, yüksekten atışlarına karşı satirli cellâtlardan birisi sırıttı.
Balamir kızmıştı:
- Eh, ne duruyorlar? Haydi hücum etseler ya! Size söylüyorum, böyle taş kesilmiş adam örneği gibi ne duruyorsunuz? Ah!.. Ah!.. Anlaşıldı. Çelebiler bizim atılmamızı bekliyor.
Balamir, kollarını kavuşturmuş, gözleri tuhaf bir uyuşukluk ile sanki kendilerinin orada bulunduğundan habersiz gibi duran adamlardan birisine yaklaştı. Karşısındaki hiç kıpırdamıyordu bile. Üzerine yürüdü. Artık burun buruna gelmişlerdi. Adamın çenesini tutup yüzünü zorla kendisine doğru çevirdi. Argon, arkadaşının; buraya girdikleri dakikadan beri gördüğü şeylere hayret ede ede en sonunda aptallaşan çehresine bakarak kahkahalarla güldü:
- Ne o Balamir? Yoksa bu adam da mı ölü? Balamir homurdandı:
- Ölü filan değil, dipdiri ama sanırım yeni bir olay karşısındayız. Hiç tınmıyor!.. Yook, ben artık bu kadarına dayanamam. Vu-ruşacaksak vuruşalım, bak ben onları şimdi nasıl yola getiririm.
Balamir, bu sözünü karşısındakine bir çelme ile beraber ensesine de bir şaplak yapıştırarak tamamladı. Dev gibi adam Balamir'in vuruşu altında bir kere olduğu yerde döndü, kendini tutamayıp yere yuvarlandı.
Başbuğları Kara Prenses'ten aldıkları emre boyun eğerek yerlerinden kıpırdamayan adamlar, Balamir'in bu vuruşu karşısında ne yapacaklarından şaşkın bir halde birbirlerine bakıştılar. Fakat koca Türk'ün bir kere gözü kızmıştı. Saatlerden beri onların cesa-

reti, gücü, hatta bahadırlıklarıyla alay etmişlerdi. Hele bu son alay, böyle yirmi, yirmi beş uşağın, etrafında kol kavuşturup:
- Haydi bakalım, cesaretinizi görelim!
Der gibi kendilerini beğenmiş bir durumda duruşları!..
Balamir ve Argon, tarihlerin ünlü sayfalarında satırlarca yer kaplayan o eşsiz cesaret ve kuvvetiyle kılıçlarını kavrayıp bir tırpan gibi odanın içini biçmeye başladılar. Bu ansızın atılış karşısında daha ilk çarpışışta Kara Prenses'in çokluklarına, güçlerine güvenen adamları, karşılarında iki yabancının öyle beş-on kişi ile yakalanır, tutulur kimseler olmadıklarını anladılar. Bu iki kavga kurdunun her kılıç savunuşlarında büyük bir ustalık göze çarpıyor ve iki kişi düşmanlarını çifter çifter yere seriyorlardı.
Balamir bağırıyordu.

- Ah benim kurumlu çakallarım! Siz çok azsınız... Daha arkadaşlarınız varsa çağırın, yoksa daha birkaç atılışta karşımda hiçbirinizin sağlam kalmadığını görmek bahtsızlığına uğrayacağım.
Argon kahkahalarla gülüyordu:
- Bu zavallılar daha kendilerini koruyamayacak kadar yoksul. "¦ Doğrusu Prenses Hazretlerinin eğer bütün adamları böyle henüz
ağzı süt kokan zavallılarsa, karşımıza çıkmayıp domuz yavrusu gibi uzaktan gözüküp kaçmalarına, ulumalarına hak veriyorum.
Balamir de kendi kendine konuşuyordu:
- Fakat zavallılar acaba böyle bir sürü maskaralıklarla bizi korkutup buradan kaçıracaklarını mı düşünmüşlerdi?
Sözünü bitiremedi. Arkadan, önden çevresini saranlar, Bala-mir'i kollarından yakaladılar. Koca Türk hiç aldırış etmedi. Kılıcını sol eline tekrar aldı. Bu sırada Argon hatırı sayılır bir satırdan kendini koruyamamış, omzundan yaralanmıştı. İki yoldaş oldukça kan kaybetmişlerdi.
En sonunda birdenbire tepelerine sıçrayan, omuzlarına atılan, kollarını, bacaklarını kavrayan bir sürü savaşçının ortasında kıskıvrak tutuldular. Soğukkanlı olması gereken Prenses'in adamları sevinç naraları attılar. Fakat odaya, halinden başbuğları oldu-

ğu anlaşılan bir adam girmiş, kısa kısa buyruklarla Balamir'i, Ar-gon'u yarı bellerine kadar soydurmuştu. İki dostumuz biraz sonra kollarından ve ayaklarından bağlandıklarından kafalarını sağ ve sola bile döndüremediler. En sonunda odadaki ölüler, yaralılar kaldırıldı. Odaya birtakım kuyu çıkrığı, demirci körüğü gibi araçlar getirildi.
Balamir uzun bir ıslık çaldı:
- Argon dostum, sakın kederlenme, bak öldürülmekliğimiz için bile büyük bir tören işine girişiyorlar.
Argon acı acı güldü:
- Kara Prenses'in işkence edeceğim dediği şeyler bunlar olsa gerek.
Bu sırada keskin bir boru öttü, oradaki bütün cenkçiler, başlarında başbuğları da olmak üzere, yerlere kadar eğildiler. Kara Prenses'in geldiği anlaşılıyordu. Gerçekten Argon'la, Balamir'in hayretle açılan gözleri önünde karşılarındaki duvar oynadı, sanki dolap gibi döndü. Geniş bir oyuk açıldı, oyukta yüzü burnuna kadar kara bezlerle örtülü, vücudundan çok güzel olduğu anlaşılan bir kadın belirdi. Adamlarının duvara dayadıkları merdivenden indi. Argon'la, Balamir'in karşısına geldi.
Argon yavaşça mırıldandı:
- Çok güzel Balamir... Balamir karşılık verdi:
- İyi ki Olcayto görmedi. Yoksa buna da o kara kız gibi vurulurdu.
İki arkadaş sevgili yoldaşları akıllarına gelince içlerinin titrediğini duydular.
- Şimdi kim bilir ne yapar?..
- Şu koca dünya üzerinde yalnız kaldı.
Fakat Olcayto'yu daha çok düşünmelerine meydan kalmadan Prenses, iyiden iyiye onlara yaklaştı. Sanki alay ediyormuş gibi. hatırlarını sordu:
- Hoş geldiniz bahadırlar.

İki yoldaş, sanki bir yere konuk gelmişler gibi karşılık verdiler:
- Hoş bulduk Prenses Hazretleri!
- Benim size ilk sözümde eğer yolunuzu değiştirseydiniz, sizin gibi iki değerli adamına Hakanınız tekrar kavuşabilecekti.
Balamir, homurdandı:
- Ne demek istiyorsunuz?..
- Yani biraz sonra öteki dünyanın cehennem kapısında bekleyen atalarınıza kavuşacağınızı bildiriyorum.
- Çok naziksiniz Prenses Hazretleri, sizin dileğinizi yerine getirmeyi ne kadar isterdik. Fakat ölmek için daha pek genciz.
- İsteseniz de, istemeseniz de bu iş olacaktır!
- Kim bilir? «-
- Bir şey mi umuyorsunuz yoksa!
- Neye ummayalım? Biz bundan da zorlu yerlerde bile düşmanlarımızı yendik.

- Burası benim evimdir. Buraya benden izinsiz kimse giremez. Siz kurnazlık edip nasılsa kapıdaki parolayı öğrenmişsiniz. Fakat şu saniyeden sonra işaret değişmiştir.
Dostlarımız bu sözlere karşı, umutları olmamakla beraber, sanki nasıl olsa kurtulacaklarmış gibi tekrar sırıttılar. Maksatları ölümün karşısında, hele bir kadının önünde korktuklarını göstermemekti.
Prenses, onların bu hareketi karşısında çevresine korkak bir göz attı. Sonra belki daha söyleyeceği birçok şeyler olduğu halde cellâdına döndü:
- Başlayınız!..
Bu kadının yalnız şu buyruğundan ne kadar kan içici, kötü ruhlu bir canavar olduğu anlaşılıyordu. İki kişinin ölüm emrini soğukkanlılıkla "Bir bardak su getiriniz!" der gibi buyuruyordu.
Cellâtlar, dostlarımıza yaklaşıp gözlerini bağlamaya başladılar. İki kahraman son bir kere birbirlerine bakıştılar. Gözlerinden ak-

mak isteyen yaşlan zorla tuttular, son dakikaları gelmişti. Kendilerinin bin zorlukla girdikleri bu yeraltı sarayından onları kimse kurtaramazdı. Argon bağırdı:
- Bizim gözümüzü bağlamaya lüzum yok! Biz böyle şeyleri çok gördük.
Prenses düşünceli bir tavırla buyurdu:
- Pekâlâ bırakınız. Mademki korkmuyorlar, gözleri açık kalsın. İki yoldaş gözlerini süzüp birbirlerine baktı.
Kara Prenses hırçın bir sesle:
- Şimdi kemiklerinizi teker teker kıracaklar, dedi.
- İyi ya, biz de seyrederiz. Söyleyiniz de başlasınlar, bunu bize söylemeye lüzum yok. Biz de çok kemik kırdık!..
Argon güldü:
- Bildirdiğiniz o şartı öğrenebilir miyiz?
- Sizin cesaret ve gücünüzü beğeniyorum. Sözünüze inanıyorum. Namusunuz üzerine söz verin, bana uyacağınıza!.. Sizi en büyük yerlere geçirir, en büyük komutanlardan daha üstün yaparım, yaşamak ister misiniz?
Argon, gözlerini kapadı:
- Kerem et de Prenses, cellâdınız işine başlasın!.. Prenses haykırdı:
-Ne?..
- Cellâdınıza söyleyin, görevine başlasın!.. Bir Türk, Tan-rı'sından başka kimseye boyun eğmez; ancak kılıcı, namusu, sancağı önünde eğilir... Evet, söyle cellâdına, başlasın!
Balamir, yatırıldığı yerden zorla kafasını kaldırıp haykırdı:
- Başla cellât! Başla! Yoksa Ulu Tann'nın adına yemin ederim ki bütün cihanı önünde baş eğdiren ulu Hakanımız Attilâ'nın adına yemin ederim ki, bizi önünde baş eğdirmek isteyen şu karının önünde eğilmemek için şimdi utancımdan öleceğim, sen de görevini yapamayacaksın!

Kara Prensesin gözü kızmıştı. Dudaklarını ısırıp haykırdı:
- Pekâlâ öyle ise, başlayalım! Başlayınız!..
Çıkrık döndü. Argonla, Balamir kemiklerinin çatırdağını duydular. Gözlerini kapadılar. Ölüyorlardı. Fakat birdenbire gür bir ses odayı çınlattı:
- Selâm Prenses Hazretleri! Bu büyük şölende bizim de bu-lunmaklığımıza izin verir misiniz?
Bütün gözler, başta Prenses olmak üzere, sesin geldiği yana döndü. Prenses'in çıktığı oyukta bacaklarını germiş, külahını başından çıkarmış, yerlere kadar eğilerek Prenses'i selâmlayan alaylı bakışlı bir genç tek başına duruyordu. Argon, zorla gözünü o tarafa çevirir çevirmez sevinçle haykırdı:
- Olcayto! Olcayto Salana, var ol OlcaytoL Balamir, Olcayto'yu görememekle beraber haykırdı:
- Kurtar Olcayto! Bizi kurtar!.. Yaşa Olcayto!..
OLCAYTO SARAYA NASIL GİRDİ?
GERÇEKTEN ayakta duran Olcayto idi. Fakat tek başına oraya kadar nasıl gelmişti? Hele sonra bu kadar savaşçının arasından onları nasıl kurtarabilecekti?
Olcayto'ya arkadaşlarının düştükleri tuzağı bildiren Teode-mir'di. Olcayto haberi alınca vakit geçirmeden saraya gelmiş ve kapıdaki kızın yardımı ile bu yere yetişmişti.
Olcayto hocasına ve Balamir'e bakmayarak sanki onları gör-müyormuş gibi Prenses'e tatlı bir sesle sordu:

- Prenses Hazretleri, emredin, kudurmuş gibi üzerime atılmak isteyen adamlarınız dursunlar; yoksa sizinle görüşmek kısmet olmadan ayrılacağız. Hem görüyorsunuz ki yalnızım. Benden size bir kötülük gelemez.
Prenses elini kaldırdı. Olcayto'ya doğru atılmak isteyenler homurdanarak durdular. Olcayto, ince bir Bizanslı gibi Prenses'i selâmlayarak şu sözleri söyledi:
- Önce kendimizi tanıtalım Prenses Hazretleri; Korsan Olcayto Salancı'nın oğlu ve bahadır Argon'un üvey oğlu, Atlı Han'ın başbuğlarından Olcayto Salancı köleniz... Ve Margus Alpayı.
Prenses kızgınlıkla dudaklarını ısırdı:
- Demek ki bu adamların yanındaki üç numaralı genç elçi sizsiniz?

- Numaramı bilmem ama elçilerden biri benim!..
- Peki buraya niçin geldiniz? Dostlarınız gibi sizi de yakalayıp öldürteceğimi bilmiyor musunuz?
- Yook Prenses Hazretleri, ben köleniz şimdi dostlarımı da benimle beraber bırakacağınızı çok iyi biliyorum.
- Niçin?
- Çünkü ben öyle istiyorum!
Olcayto'nun bu sözünde kendine güvenir bir tokluk vardı. Aynı zamanda alaylı durumunu bırakarak kaşlarını çatıp söylemişti. Son sözünü bitirdi:
- Evet, ben öyle istiyorum, yalnız size önce gücümü göstereyim. Hocam Argon'un küçükken bana öğretmediği, unuttuğu bir silâh oyunu vardır ki o da şudur. Bakınız elimde iki kama görüyorsunuz (Gerçekten Olcayto'nun elinde bir hokkabaz çevikliğiyle birdenbire iki kama belirivermişti). Bu kamaları istediğim gibi kullanabilirim. Diyelim ki şimdi size emretsem "Yerinizden kıpırdamayınız" diye ve siz buyruğuma boyun eğmemiş olsanız -eğersiniz ya!- eğmemiş olsanız, bu kamayı fırlatıp sizi o güzel maskenizin altında parıl panl parlayan kara gözlerinizden vurarak yere yıkarım.
Prenses sapsarı kesildi. Olcayto'nun söylediği şey akla yakın olmamakla beraber, çok korkunçtu.
Olcayto, sözünün doğruluğunu belirtti:
- Ancak siz bu gücümden, beni bağışlayınız. Şu küçük, değersiz gücümden belki şüphe edersiniz. Şimdi önce size emrediyorum. Kıpırdamayınız! Sonra yanınızda şu kurumla kılıcına dayanan çam yarması yoksula emrediyorum. Sol kolunu kaldırıp kendi ensesine bir tokat atsın!
Acaba alay mı ediyordu? Alay etse bile böyle bir ölüm evinde alay etmek de çok korkunç bir şeydi. Fakat Olcayto alay etmiyordu.
- Eğer komutanınız, dik başını eğmeyip, ensesine bir tokat atmaz ve siz de kıpırdarsanız önce o, sonra siz gözünüzden hançerimle vurulup arkadaşlarımdan önce şu değersiz acundan ayrılacaksınız. Hazır mısınız Prenses? Başlıyorum. Hey, bay... Üç sa-

yıncaya kadar kendi ensenize bir tokat atınız! Her türlü korunmak faydasızdır.
-Bir!..
Ortalığı korkunç bir sessizlik kapladı. Olcayto'nun alaylı bir durumla söylediği bu sözleri yapmasını mümkün görmemekle beraber, başta Prenses olmak üzere, hepsi de enselerinde korkunç bir ölü pençesi geziyormuş gibi titrediler.   ı
Olcayto, çevresini süzüp saydı:
- İki!.. Demek olmuyor?.. Siz bilirsiniz!..
- Üç!., dostum!..
Kama elinden büyük bir hızla fırladı. Havada uçtu. Hepsinin şaşkınlıktan açılan gözleri önünde Olcayto'nun seçtiği adamın gözüne saplandı; uzun bir kan fışkırdı. Yoksul tüyler ürpertici bir haykırışla odayı inletti. Adam gözünü tutarak yere yıkıldı, birkaç kere deprendi. Gözünden pelte ve kanla karışık beyaz birçok sular aktı, sonra katıldı, kaldı.
Argon mırıldandı: -Yaşa Olcayto!..
Balamir, sevinçle gözlerini kapadı. Olcayto elinde tek kalan kamayı havada döndürerek korkunç bir surette gürledi:
- Prenses, buyruğa boyun eğiyor musunuz, yoksa sizin için de üçe sayayım mı?
Prenses duruyordu. Adamları korkudan yerlerinden bile kıpır-dayamamışlardı.
Olcayto haykırdı:
- Pekâlâ, siz bilirsiniz, başlıyorum... Her türlü karşı koyuş faydasızdır. Bir!..
Prenses haykırdı. Sesi boğulmuştu, bir inilti gibi çıkıyordu. Alt olmuştu:

- Peki, dileğiniz olsun!., diyebildi. Olcayto güldü:

- Emredin, arkadaşlarımı çözsünler. Prenses boğuk bir sesle emretti:
- Çözünüz!..
Argon'la, Balamir'i çözdüler. Fakat Prenses birdenbire sevinçle bağırdı. Adamlarından biri odanın köşesindeki gizli bir manivelayı çevirmiş, Olcayto'nun bastığı döşeme aşağı uçmuştu. Ba-lamir'le Argon:
- Yazık!., diye bağırdılar.
Ancak Olcayto, bir sıçrayışta ayaklarını kenardaki taş setlere iliştirivermişti. Bacakları arasından açılan derin uçuruma bakmaya bile lüzum görmeden acı acı güldü:
- Nafile1 uğraşıyorsunuz Prenses Hazretleri, biz sizin senelerden beri kendileriyle uğraştığınız ve aft ettiğiniz Bizans kahramanlan değiliz. Biz kılıcına yaslanarak asırlardan beri acuna boyun eğdiren ve daha şu acunda âdem oğulları yaşadıkça kimseye, hiçbir güce boyun eğmeyecek olan Türklerin ulu Tanjusu Attilâ'nm oğullarıyız! Sizin için her ne kadar hoş olmasa da -içimden söylüyorum- böyle bir düşmana alt olmak da ayrı bir ündür. Şimdilik boyun eğin!..
Prenses dudaklarını ısırdı. Ne yapacağını şaşırmıştı. Bütün adamlan, senelerden beri kendilerinden daha güçsüz gördükleri yüzlerce zavallıyı hiç acımadan öldüren bu katil alayı, tek başına kendilerine gücünü gösteren bu Türk'ün karşısında ne yapacaklarını şaşırmış, zekâsına, kuvvetine güvendikleri Prenseslerine bakıyorlardı.
Prenses, bu bakışlar karşısında başını önüne eğdi. Elleri sinirli sinirli süslü elbiselerini parça parça ediyordu. Balamir hafif sırıttı:
- Ne kötü!.. Ne kötü!.. Doğrusu böyle beni kimse alt edemez derken!..
Prenses kurumla kafasını doğrulttu. Kim bilir, belki korkunç bir karar verecek, yahut ölümü yoluna onları da öldürtecekti. Tam bu sırada birdenbire kapılar açıldı. Başta Teodemir olmak üzere generalin cilasınları içeriye daldılar. Olcayto yere atladı. Prenses ve'adamları tutuldular. Bütün Bizans'ın şaşkınlığı arasında Olcayto, Argon ve Balamir eliyle Bizans imparatoruna teslim edildiler.
ALANGOYA
Bu büyük gürültü, yeri göğü titreten bu feryat, tüyleri ürperten kahkahalar, dağlara taşlara vurup gelen boru sesleri. Sonra zaman zaman üç-beş coşkun ağızdan birdenbire kopan:
- Yaşa Tanju... -Yaşa Atlı Han!..
- Yaşasın Hakanımız!.. Yaşasın Sungur'un sahibi, var ol!
Sesleri, Tanrı yardımıyla Türk Koyunluların, Kepitlerin, Süevle-rin, Hunların, Sarmanlann, Sekirlerin, Semanderlerin, Stagurlann, Rujların başbuğ ve yabgosu Attilâ'nın ordusundan çıkıyordu. Üstün ordu Mesya'daki Retye kalesini yıktıktan sonra şimdi de Panyon'da-ki Sirmik sarını almış, kazancın verdiği sarhoşlukla yer yer çadır kurup kazandıklarını pay eden savaşçılar bağrışıp duruyorlardı.
Bu savaşın biricik nedeni Attilâ'nın Teodos'a gönderdiği elçileri Balamir, Olcayto, Argon adlı başbuğların dileklerinin bütün olarak yerine getirilmemiş olmasından doğuyordu. Teodos, Attilâ'nın istediği sığınakları vermekten çekinmişti.
Bu sırada çevrelerine topladıkları yüzlerce savaşçının arasın-, dan Argon'un avaz avaz bağırarak Bizans'ta yaptıklarını anlatırken görüyoruz. Bütün savaşçılar, ağızları bir karış açık, koca bahadırı dinliyorlardı.

Balamir, elinde altından âsa ile tempo tutmakta ve keyifli keyifli haykırmakta idi:
Güneş yere inince Düşer gönül sevince! Tanju haydi deyince, hey!.. Arkamızda kanlı bir iz, hey!.. Karlı dağdan geliriz biz, hey, hey!..
Bu sırada cenkçileri yararaktan bir asker ilerledi. Yüksek sesle bağırıyordu:
- Başbuğ Olcayto Salana? Başbuğ Olcayto Salana! Olcayto Salana burada mıdır?
Olcayto, yerinden fırladı: -Buradayım!..
Asker, ünlü başbuğun karşısında külahını çıkarıp saygı ile eğildi:
- Sizi görmek istiyorlar!..
- Kimdir? -Bir kadın!..
- Nerede?
- Ardımdan geliniz!..
Olcayto, koşarcasına askerin önünden atıldı, çadırları geçtiler, sara giden yolun üzerindeki bir yığıntının önüne geldiler. Yularından ağaca bağlanmış bir katır, üç adım ötede otluyordu.

Ağacın dibindeki taşın üzerinde de yüzü örtülü bir kadının dalgın bir durumla düşündüğünü gördü. Yüreği umut ve sevinçle kabardı; göğsüne sığmayacak kadar hızla vuruyordu. Dudakları arasından bir isim fırladı:
- Alangoya!..
Kadın, başını kaldırdı. Olcayto'ya, Attilâ'nın tek başına şarlar alan, orduları bozan, karşısında kahramanlar titreten ünlü komutanına baktı, peçesini kaldırdı. Bu peçenin altından Alangoya'nın iri, kara, yakıcı gözleri, esmer tatlı yüzü gözüktü. Yavaşça ayağa kalk-

ti. Her zamanki gibi soğuk ve donuk duruyordu. Onu gören, 01-cayto'yu hiç sevmediğini, hiç özlemediğini sanırdı. Ancak böyle duygusuz gözüken kara perçemli yüreklerde ne fırtınalar kopar? Nitekim, Olcayto kollarını açıp onu bağrına basınca iri iki damla gözyaşının yanaklarından aşağıya doğru yuvarlandığını gördü:
- Ağlıyorsun Alangoya?! Bir kederin mi var?
Sesi, çok titrek ve dokunaklı, seven kadın sesi gibi, içinden geliyordu.
- Hayır başbuğ, sevincimden ağlıyorum. Sana lâyık olmayan beni böyle karşıladığına ağlıyorum.
Olcayto, acı acı güldü:
- Ben sana hiçbir gün küsmedim Alangoya. Ben seni her çağda temiz ve lekesiz gördüm ve görürüm. Biz karşımızdakilerin dışına değil, göğsünde çırpınan kalbine bakarız. Tann'ya şükredelim de ben sana lâyık olayım!..
- Sen herkesin, bütün acunun önünde korku ve saygı ile eğildiği bir kahraman, Tanjunun başbuğu, yüksek bir ulusun komutanısın!.. Senden büyük, senden temiz şu dünyada kimi görebilirim?
Olcayto, onu göğsüne daha fazla bastırdı, fakat sanki birdenbire aklına bir şey gelmiş gibi Alangoya silkindi, Olcayto 'nun kollarından sıyrıldı:
- Size bir şey dilemek için gelmiştim! Olcayto, umutla titredi:
- Ne gibi?
- Büyük bir dilek!..
- Buyurunuz!..
- Beni bugün Simrik sarından aldığınız tutsakların bulunduğu yere götürünüz!..
- Simrik sarında ne yapacaksın?
- Bu işi yapamaz mısın? -Yapabilirim!..

- O halde?!
- Ancak göreceğiniz kötü şeyler... Ölüler, yaralılar...
- Götürünüz!..
Alangoya'nın gözleri parlıyordu. Olcayto, bu gözlerde bundan çok önce bir gece arpakçının evinde gördüğü ışıkları sezdi. Bizans'ta Balamir'in külahından çıkan kâğıtların yazılarını düşündü ve titredi:
- Öcünüzü almak için bir dilek mi?..
Alangoya, hiç ses çıkarmadı. Fakat Olcayto gürledi:
- Ulu Tanrı, şeytanların boynuzlarını kırsın! Bilmem kılıcım neden şu pis Konstans'ın karnına girmek için sıra bekliyor. Şimdi tutar, kendisini bir tavuk gibi boğarım:
Alangoya, onun elini tuttu:
- Ne hakla? Evet ne hakla? Biz size bizim öcümüzü almaya izin verdik mi? Diledim, dileğimi tekrar ettirmeyin, son olarak söylüyorum. Biz yaptığımızı biliriz. Beni tutsakların yanına götürünüz!.. Öcümüzü, bırakın, biz alalım.
Olcayto, bir kere düşündü. Sonra omuzlarını silkti:
- Ancak... ancak!.. Hay gözü kör olası şeytan, elimin bu kadar kaşındığını hiç bilmiyorum. Geliniz gidelim.
Gene ordunun içine girdiler. Çevresinde yalınkılıç nöbetçilerin beklediği bir alanda tutsaklar birbirlerine sımsıkı bağlanmış, üst üste yığılmışlar, inliyorlardı. Nöbetçi tutsakların yanına kim olursa yaklaşmaya izin olmadığından haykırdı:
- Tutsakların yanına yaklaşmak yasaktır, başbuğ!
Olcayto'nun terslenmesine meydan kalmadan nöbetçilerin başbuğu koşa koşa geldi. Olcayto'yu tanımıştı. Saygı ile eğildi:

- Hakanın buyruğu sizin için değildir. Girebilirsiniz. Ne diliyorsunuz?
Olcayto'nun çatık kaşları aşağıya indi:
- Tutsakları göreceğim!..

- Buyurunuz! Nöbetçi selâm! Yol ver, gelen başbuğumuz Ol-cayto Salancı bahadırdır.
Nöbetçiler, Olcayta'nun adını işitir işitmez toplandılar, saygı ile yere diz vurdular.
Olcayto Alangoya'ya döndü:
- Kimi göreceksiniz?
- Sirmik başpiskoposunu!.. Nöbetçilerin başbuğu:
- Aldığımız sarın komutanını mı? dedi. -Evet!..
Nöbetçi durakladı. Fakat Olcayto gürledi:
- Söylenilen şeyi niçin yapmıyorsun?
- Buyruk sizin, başbuğ!
Tutsaklann arasından yürüdüler. Hepsi yalvanyor. Kılığından büyük bir başbuğ olması lâzım gelen Olcayto'dan bir şeyler diliyorlardı.
En sonunda durdular. Beyaz sakallı bir adam kolları sımsıkı bağlı, başı önünde düşünüyordu.
Alangoya, onu gösterip yavaşça mırıldandı:
- Çözsünler!.. Olcayto buyurdu:
- Çözünüz!.. Nöbetçi hemen çözdü. Alangoya piskoposa:
- Sonunuzun ne olacağını biliyor musunuz? dedi.
- Para verip bırakılacağız! Alangoya, nöbetçiye döndü:
- Bu adamlara sonlarının ne olacağını bildiriniz. Bilmiyorlar. . Nöbetçi, Olcayto'ya baktı. Olcayto buyurdu:
- Söyleyiniz!..

- Verilecek paranız bulunmadı. Bütün hazinelerinizi Hakan'dan saklamışsınız. Hakan yasalarımız üzere hepinizin boynunun vurulmasını ve isteyenlerin tutsak olarak bayağı işlerde kullanılmasını buyurdu.
Piskopos titredi. Sararmıştı.
Alangoya, sözünün etkisini çoğaltmak için:
- Verecek paranız bulunmadığından hepinizin boynu vurulacaktır, Piskopos Efendi! Yoksa gizli bir yerde hazineniz varsa söyleyiniz. Hakan buyruğunu geriye alır!., dedi.
- Fakat bu alçaklıktır.
- Söyleyiniz, paranızı bir yere mi sakladınız?
- Hayır, paramızı sarımız alınırsa Hakanınız Attilâ'ya canımızı kurtarmak üzere götürmesi için Senyor Konstans'a vermiştik.
Olcayto, ve nöbetçiler birer küfür savurdular. Alangoya telâşsız:
- Söyleyiniz Piskopos Efendi. Bunları Konstans'a verdiğinizden emin misiniz?
- Fakat şahitlerim vardır. Konstans kiliselerimize ait iki katır yükü kıymetli mukaddes malları, tutsak olursak Hakan'a verilmek üzere bizden ödünç olarak aldı. Hakan'a bunları vermemiş midir?
Alangoya hafifçe mırıldandı: -Hayır!..
- Ah! Fakat bu pek büyük bir alçaklıktır. Bu yüzlerce insanın, ailenin, kıymetli kimselerin canına bile bile kıymak demektir. Bu bir namussuzluktur. Katilliktir.
Alangoya da aynı sözleri söyledi:
- Evet, namussuzluktur. Çünkü Konstans bir alçak, bir korkak, bir namussuzdur.
Olcayto, uzun bir ıslık çaldı:
- Hey çelebi Konstans, şimdi kozumuzu paylaşacağız! Sonra nöbetçiye döndü:
.- Kaldırın bu adamı, hemen bir araba getirin, Hakan'ın yanına götüreceğiz.
KONSTANS'IN YAKALANMASI
SİMRİK sarının arka kapılarından birisinin önünde dört atlı bir araba durdu. Atlar sabırsız adımlarla yerleri eşeliyorlardı. Attilâ'nın ordusu sarın öteki tarafına yerleşmişti. Ancak, ne olur ne olmaz, diye, bütün bu kapılarda nöbetçi bulunduruluyordu.
Nöbetçilerden birisi arabaya yaklaştı ve gürledi:
- Kimsiniz? Nereye gidiyorsunuz?.. Arabada Konstans'ın başı gözüktü:
- Ben!.. Hakan'ın emriyle yakın bir köye gidiyorum, yol veriniz!..

Nöbetçiler yol verdiler, araba sarsıldı. Dörtnalla uçan atların ardında tozu dumana katarak gök bitiminde kayboldu. Ancak daha beş-on dakika geçmemişti ki sarın içinden atlarının karnı yer değen iki atlı yıldırım gibi geldiler, atlarının dizginlerini kasıp şaha kaldırdılar. Bu yolculardan birisi erkek, öteki kadındı. Erkek seslendi:
- Kim var orada nöbetçi?
Nöbetçi, buyruk gibi bu soru karşısında hemen koştu. Cilasın atını oynatarak sordu:
- Sen misin bu kapının bekçisi?

- Evet komutanım!..
- Beni tanıyor musun?
- Evet komutanım.. Başbuğ Olcayto Salana'siniz!..
- Buradan bir araba geçti mi?..
- Evet komutanım, biraz önce...
- Niçin bıraktınız? Ben bütün kapılara buyurmuştum.
- Komutanım, arabada Senyor Konstans bulunuyordu ve şu yola doğru gitti.
Eliyle uzun yolu gösteriyordu. Olcayto, başka bir soruya lüzum görmeden atını Konstans'ın arkasından sürdü:
Hayatında hiçbir gün bu kadar çabuk gitmek istediğini hatırlamıyordu. Attilâ'ya giderken bile bu"kadar inatçı, bu kadar çabuk gitmek istememişti. Ancak şimdi onun ülküsü vardı. Konstans'ı yakalamak ve Alangoya'ya, onun babasına karşı:
"İşte sizin gücünüzle yapılamayacak bir şeyi ben başardım" demekti.
Uçuyordu, sağda, solda ağaçlar, taşlar, topraklar birer yıldırım hızıyla geri kaçıyordu. En sonunda gök bitiminde küçük bir konak gözüktü. Kendisinden daha çabuk kaçtıkları belli oluyordu. Atını daha kuvvetli sürdü, konağı yarıp geçecekti. Ancak birdenbire konaktan ellerinde yalınkılıç dört adam fırladı, Olcayto'nun üzerine doğru atıldılar, Alangoya acı acı bağırdı:
-Olcayto!.. Olcayto!..
Arabanın altına girmeyi tasarlayan Olcayto, hemen doğruldu. Üzerine atılmak isteyenlere döndü. Ellerinde yalınkılıç, yere çöme-len Olcayto'nun üzerine atılmaya hazırlanan adamlar, onun bir kartal bakışlarını andıran gözleri, arslan yelesi gibi kalkık duran geniş boynunu görünce birbirlerine tutunarak gerilediler. Bu güçlü başbuğu tanımışlardı. Kuvveti tek başına kaleleri almaya, zekâsı orduları püskürtmeye yeten bu başbuğla başa çıkamayacaklarını akılları kesmişti. Hani bu sırada biri çıksa da:
- Cee!?

Dese, tabana kuvvet, kaçarlardı. Yalnız Olcayto, onların bu şaşkınlıklarından haberi olmadığından, sessiz bir durumla kılıcını sıyırdı. Böyle nice kavgalar görmüş, nice kahramanla karşılaşmıştı. Şaşkınlıkla onlara baktı:
- Eh... Haydi bakalım, beni öldürmek için hazırlanmamış mıydınız ya?
Söylediğimiz gibi adamlara kalsa hemen kaçacaklardı. Ancak kapının eşiğinde Konstans'ın sarı çehresi gözüktü. Boğuk bir sesle haykırdı:
- Üzerine atılınız, dört kişisiniz. Öldürene, gördüğünüz altınların dörtte biri!..
O çağlar kılıç, para çağları idi. Bütün başbuğlar, bellerinde birer kılıç, ülke ülke kelleleri koltuklarında para ardında koşarlardı; nasıl olsa bir gün şu kavga, cenk yolunda verecekleri kafalarını bir gün önce, yahut bir gün sonra vermekten ne çıkardı?
Kılıçlarını korkunç bir surette sallayarak Olcayto'nun üzerine atıldılar.
Olcayto'nun kavgasını bir kere daha görmüş olmakla birlikte, Alangoya heyecanla gözlerini kapadı. Konstans da durmadan adamlarına öğüt veriyordu. Ancak Olcayto, bir kaplan gibi sıçradı, kılıcının sapıyla üzerine ilk saldıranın palasını havaya uçurdu. Sol omzuyla göğsüne doğru vurdu, hançerini karnına saplayıp havaya kaldırdı, arkadaşlarının üzerine attı; öbür üçü, bu zorlu gücün karşısında sendelediler. Şimşek gibi bir kılıç birisinin kafasını uçurup sağdan sola vınlayarak geçti. Daha bir göz açıp kapayacak kadar zaman geçmeden Olcayto kırgızların ikisini de haklamıştı. Alangoya büyük bir sevinçle onun bu akıllara durgunluk veren gücüne bakıyordu. Korsan Argon'un yetiştirmesi, şaşmak bilmez bir atılışla sağ kalan ikisinin kendi üzerine atılmasını beklemeden gene aralarına bir yıldırım gibi girdi. Sağındakinin vuruşunu kılıçla savuşturup bir tunç tokmağı andıran yumruğuyla kafasını ezdi. Solundaki-nin hançeriyle baştan başa karnını deşip bağırsaklarını yere döktü. Sonra hiçbir şey yapmamış gibi kılıcını

koluna sildi. Konstans'a doğru döndü. Yüzü korkunç bir şekil almıştı. Kalkık omuzlan, kabaran kollarıyla avına atılmaya hazırlanan bir kaplana benziyordu.

Konstans, sıranın kendisine geldiğini anladı. Kendisi Atti-lâ'nın yanında yıllarca bulunmuş, birlikte cenk etmişti. Onun için bir kılı bile kıpırdamadan o da kılıcını sıyırdı.
Önce birbirlerini süzdüler. En sonunda Olcayto, bir geyik çe-vikliğiyle ölülerin üzerinden sıçradı. Konstans'ın üzerine saldırdı.
Konstans, onun çılgıncasına atılışını bir soğukkanlılıkla savuşturdu. Sonra onun üzerine atıldı. Kılıçları boğuk sesler çıkarıp birbirine çarptı. Olcayto bir daha çılgın gibi atıldı. Gene boğuk bir ses... Argon'un çırağı, artık iyiden" iyiye kızmıştı. Yumruğunu sıktı, kılıcına havada geniş bir halka çizdirdi ve savurdu. Konstans'ın kılıcı fırladı, döne, döne beş-on adım öteye gitti, yere saplandı.
Konstans, şaşkınlık ve korkudan sapsarı kesilmişti. Geriledi, geriledi. Olcayto, korkunç bir sessizlikle ilerliyordu. Kılıcını hızla uzattı. Eğer bu darbe yerine gelebilse Konstans'ı karnından duvara mıhlayabilirdi. Ancak birdenbire bir kol Olcayto'nun sağ eline vurmuş, kılıcın yolunu değiştirmişti.
Olcayto geriye döndü, Alangoya'nın donuk, tunç renkli yüzüyle karşılaştı.
Güzel kızın gözlerinde kıvılcımlar çakıyordu. Demin dört haydudu ayran içer gibi bir kılı bile kıpırdamadan yere yıkan Olcayto, ancak yavaşça mırıldanabildi:
- Bu niçin?
- Öldürmeyeceksiniz!..
- Niçin öldürmeyeceğim? Bu bizim Hakanımıza, bizim yasalarımıza ihanet etmiştir.
Öldüreceğim. Hakanın buyruğu böyledir!..
Konstans, ancak duyulur bir sesle inledi:
- Acıyınız... Olcayto homurdandı:
- Hiçbir zaman. Acımak ha? Alangoya güldü:
- Evet Olcayto, acıyınız. Öldürmeyiniz...
- Niçin, niçin öldürmeyeceğim? Tanjum buyurdu. Öldüreceğim.

Gerçekten Atlı Han, Sirmik piskoposundan Konstans'ın kendisine ihanet edip emanet bırakılan mallan sakladığını öğrenince büyük bir kızgınlıkla yumruğunu sıkmış ve haykırmıştı:
- Başbuğ Olcayto!.. Şimdi atına bin ve Konstans'ın kellesini buraya getir!.. Tez geriye dönmeni bekliyorum!..
Bu buyruk o kadar keskindi ki önüne ne çıkarsa çıksın, Olcayto bu buyruğu yerine getirmek zorundaydı. Kafasını salladı:
- Hiçbir zaman ona acıyamam... Alangoya, ayağını sinirli sinirli yere vurdu:
- Bağışlayacaksınız...
- Hayır, yapamam. Söyle, şimdi şu gördüğün gökyüzüne yükselen dağlan yıkayım. Söyle, şimdi gökyüzünde uçan kartalları ayağının altına sereyim. Bütün Sirmik ahalisi gelip sana köle olsun. Söyle, bütün Roma'yı baştan başa yarıp sana eşsiz hazineler getireyim. Yalnız hiçbir gün Hakan'ın buyruğundan çıkmaklığımı isteme benden!..
- Olcayto, Hakan'ın buyruğundan çıkacaksın... -Niçin?..
- Çünkü sen yıllarca önce verdiğin sözü tutmayacak kadar al-çalmış değilsin!..
Bu söz bir kırbaç gib Olcayto'ya dokundu. Önünde ünlü bahadırların diz çöktüğü koca Türk, dişlerini sıktı, geriledi. Fakat Alangoya, yavaş bir sesle sözünü bitirdi:
- Verdiğin sözü hatırlatıyorum, başbuğ! Senin hayatını kurtaran babam şimdi senden bir hayat istiyor. Onu bize vermeye mecbursun!..
Sözünü bir buyrukla tamamladı: -Ver!..
- Ne yapacaksın?..
Alangoya, korkunç bir bakışla güldü:
- Hiç... Atlı Han'a sağ olarak götüreceğim!..
ARPAKÇININ ÖCÜ
K
ONSTANS, korkudan yerlere kadar eğildi:
- Acıyınız yüce Hakan!.. Acıyınız!..

Attilâ birçok düşman tarihlerinin bile yazdığı gibi, gerçekten acıyan bir egemendi. Ancak kendi çocuklarından birisinin kendisini aldatmasını, verilen hazineyi saklamasını, birçok günahsız insanın canına kıydırmasını bir türlü hoş göremiyordu. Kızgın kızgın gürledi:
- Alçak! Bana hiyanet ettin!.. Şimdi de köpekler gibi yalvan-yorsun, ne yazık! Ne yazık ki senin gibi yüreğinde bir damla kahramanlık, bahadırlık bulunmayan bir kırgızı yanımda, ordumun içinde, Sungur'un altında taşımışım!..
Hakan, at eğerinden yüksekçe bir sedirde oturuyordu. Çevresinde yalınkılıç, ellerinde mızraklar, yüzlerce başbuğ, o söylerken büyük bir saygı ile dinliyorlardı.
Konstans yalvardı:
- Acıyınız!..
-- Hiçbir zaman!.. Söyle, hazineleri ne yaptın? Sirmik piskoposunun sana emanet ettiği hazineleri ne yaptın?..

- Olcayto Salancı beni yakalamadan biraz önce onları Senyor Silvan alıp götürdü, Hakan!..
- Nereye götürdü?..
- Roma ülkesine!..
- Elimden kurtulacağını sanıyor ha! Bilmiyor mu ki ben bir dileğimle onun sığındığı ülkeyi baştan başa yakar, taş üstünde taş bırakmam. Bilmiyor mu ki ben bugün milyonlarca zavallının yersiz yurtsuz kalmasına gönlüm razı olsa, onun sığınıyorum dediği Roma imparatorunun tacını başına geçirir, memleketinde bir tek sağ insan bırakmam!..
- Acıyınız Hakan!..
- Sana acımak, sana acımak ha!.. Bir koyun sürüsü içinde kuzu boğazlayan sırtlana acınır mı? Asla!.. Benim olan bir hazineyi ne hakla Silvan'e verdin?
- Suçumun büyüklüğünü görüyorum, Hakanım!
- Yüzlerce zavallıyı beni aldattılar diye öldüreceğimi pekâlâ bildiğin halde, sen onlara acıyıp hazineleri meydana çıkardın mı? Meğer aldatan sen, aldanan da benmişim.
- Beni bağışlayınız... -Hayır!..
Attilâ, sonra sağa bakarak gürledi: -Cellât!..
İki çıplak kollu çingene, korkunç yüzleri yere çevrili olarak ilerlediler. Hakan buyurdu:
-Alın bunu!..
Çingeneler, Konstans'ı kollarından tuttular, silktiler, kaldırdılar; orada hemen yapılıveren darağacına asacaklardı. Fakat Konstans birdenbire elini karnına götürdü, kıvrıldı, inledi, titreyen dizleri üzerine yıkıldı. Yüzü yemyeşil kesilmişti. Gerilen damarları, alnından teker teker damlayan ter damlaları, dehşetli bir acı duyduğunu gösteriyordu. Ayağa kalkmak istedi. Tekrar inledi. Yere kapaklandı. Ağzından yeşil, sarı köpüklü sular akıyordu.

Gözleri büyümüş, yuvalarından dışarıya fırlamış, korkunç bir şekil almıştı. Başta Hakan olmak üzere bütün bu savaşçılar alayı, hiç görmedikleri bu korkunç hastalığın ne olabileceğini düşünerek şaşkınlıkla Konstans'a bakıyorlardı. Hepsi de birçok kanlı çarpışmalarda bulunmuş, birçok kanlı ölümle karşılaşmış, nice dövüşler etmiş bahadırlardı. Fakat Konstans'ın bu çektiği işkenceden yüzünde beliren korku ve azap izlerinden yüreklerinin titrediğini duydular.
Konstans, içi dışına çıkıyormuş gibi öğürdü. Ağzından kan, irin boşandı. Hafifçe inledi. Çevresine bakındı, gözleriyle birisini aradığı sanılabildi. Şu dakikada kendisine gelen cezanın nereden olduğunu değilse de, ne olduğunu anlamıştı. Bitkin bir sesle mırıldandı.
- Büyü!.. GözbağıL O yaptı. Merhamet, böyle köpekler gibi ölmeyeyim, bana merhamet!.. Oh!.. O kocayı bulunuz, bana derhal ölecek bir şey versin!.. Merhamet!.. Ne kadar acı çektiğimi görmüyor musunuz? Hakan buyurdu. Beni öldürünüz! Hemen öldürünüz!..
Çingenlere doğru yürüdü. Fakat onlar da sihir ve büyü gibi o zamanlar sır sanılan kuvvetlerin etkisiyle bu hale geldiğine inandıkları Konstans'a yaklaşmaya cesaret edemiyorlardı. Yavaş yavaş gerilediler. Konstans şimdi morarmıştı. Yüzünün gittikçe şiştiği görülüyordu. Damarları şakaklarından dışarıya fırlamış, dişleriyle sıkmaya çalıştığı dili ağzından sarkıyordu:
- Oh!.. Yanıyorum, su, biraz su verin!.. Yanıyorum, bu kadar acıya dayanamayacağım! Beni öldürünüz!..
Elini yüzüne götürdü. Elinin değdiği yerin önce kızardığını, sonra yanmış bir ateş külü gibi yere döküldüğünü gördüler. Konstans, için için yanan bir ateş gibi kül olup dökülüyordu. Çektiği azap çok büyüktü. Olcayto Salancı, gözlerini yumdu. Bu kadar zorlu bir acının dünyada

bulunabileceğini hiç düşünememişti. Konstans'ın, yuvalarından fırlayan gözleri birdenbire bir yere takıldı. O tarafa doğru sürüklendi ve hafifçe mırıldandı:
- Sen!.. Sen beni kurtarabilirsin! İşte bütün hazinelerim!..

Hepsi Konstans'ın baktığı yere dönünce bir ürpermenin bütün vücutlarını dolaştığını duydular. Arpakçı Sfenks yerlere kadar sürünen beyaz sakallıyle mermerden bir heykel gibi, bu acıklı sahneye karşı, bir şey görmüyormuş gibi, bakıyordu. Konstans gene ona doğru yürüdü:
- Beni kurtar!..
Sfenks'in yanında bulunanlar, dudakları arasında şu kelimeleri mırıldandığını işittiler:
- Geber edepsiz herif!.. Sana bu azdır bile!..
Konstans, en sonunda onu tanır gibi oldu. Yıllarca önce yaptığı günahın cezasını şimdi çektiğini görür gibi oldu; titredi, sarsıldı. Son defa olarak yere kapaklandı, ölmüştü. Bütün vücudu kül gibi dökülüyordu.
Koca arpakçının öcü, yüzlerce bahadırın gözü önünde alınmıştı. Olcayto, mırıldandı:
- Benim kılıcım hiçbir zaman bu acıyı ona tattıramazdı.
Bu sırada çingenelerin tiksinerek Konstans'ın ölüsünü astıkları darağacını Balamir'e göstererek Argon sırıttı:
- Artık pis ayaklarıyla dünyayı kirletemeyecektir! Balamir de homurdandı:
- Artık, hiçbir gün yemek yiyemeyecektir.

YEŞİL MANASTIRIN ŞÖVALYESİ

GÜNEŞ gökte yükselmiş, şimdi kızdırılmış bir ok gibi ışıklarıyla kale dışındaki konağın önüne yığılan halkın beynini deliyor. Kadınlar, kızlar göbek göbeğe vermiş, dertleşiyor. Delikanlılar dik durması gereken başlarını önlerine eğmişler, koca olmuş cilasınlar gözlerinden damlayan yaşları tutmak için dişsiz çenelerini kilitlemekte, küçük çapkınlar kalenin duvarlarına kertenkeleler gibi tutunarak tırmanmış, gözlüyorlar.
Ne olmuş, bu kalabalık niçin böyle birikmiş, bir cenaze alayı bekler gibi düşünceli ve dertli.
Koca olmuş bir kadın ağlıyordu:
- Fakat oh... Bu çok kötü olacak paramızı verdik, evlâdımızı, kocalarımızı onun zevki için cenge yolladık, dövüştürdük. Kimilerini kolsuz, bacaksız bıraktı, hiç göndermedi. Şimdi... Şimdi namusumuzu istiyor!..
Bir başkası karşılık veriyordu:
• - Oh!.. Dum Pamiri bu nasıl söz? Vermeyip de ne yapacağız? Eğer şimdi yeni nişanlanan Jozefin'i nişanlısından ayırıp Yeşil Şato'nun sahibine vermezsek bize neler yapar? Şövalyelerini gönderir, sarımızın içinde tek bir insan, taş üstünde taş bırakmaz.

Kalenin duvarına dayanıp başı ötede aptal aptal düşünen Apokar, şarda yerleşmiş bir Türk akıncısı idi. Zayıf bir sesle mırıldandı:
- Namusunuzu vermeyi nasıl göze alıyorsunuz? Yeşil Şato'nun şövalyesi bundan sonra, yani Jozefin'i alıp götürdükten sonra belki başka kızlarınızı da isteyecek? Bana kalırsa, namus her şeyden öncedir, ölelim, gerekirse hep birden vuruşalım. Fakat asla Jozefin'i vermeyelim. Ne dersiniz?..
Ne çare ki, bu kahramanca soruya kimse karşılık veremedi. Çünkü bu sözleri söyleyen Apokar'ın artık çoktan kocadığı, değil vuruşmak, kolunu bile kaldırmaya gücü bulunmadığı gözüküyordu. Öteki erkekler de Yeşil Şato'nun şövalyeleriyle karşılaşmaya hiç istekleri olmayacak ki Apokar'a genç nişanlısı sarılmış hüngür hüngür ağlıyor; kendilerini kurtaracak bir komutanın doğuverme-sini bekliyorlardı. Birbirlerinin boyunlarından ellerini çekmiyorlar, Jozefin hıçkırıklar arasında mırıldanıyordu:
- Oh!.. Senden ayrılmak!.. Senden ayrılmak!.. Kendimi öldüreceğim!.. Bizi kurtaracak yok mu?..
Ancak insanlar dünya üzerinde bir saniye daha çok yaşayabilmek, daha fazla kazanabilmek için kendi ateşli dileklerine başkalarını (hayvanlarda bile görülmeyen bir vahşetle) kurban ederler. Bir kaplanın bir kaplanı, bir sırtlanın bir sırtlanı parçaladığı görülmemiştir. Fakat bir insan, bir saat önce birlikte konuştuğu, oturduğu, yemek yediği bir insanı, baba yavrusunu, oğlu anasını ufak bir dileği için parçalamaktan çekinmez!..
İşte, birçok şarlı da, Jozefin kendi kendini öldürürse, Yeşil Şato'nun şövalyesinin de kendilerini öldüreceğini, diri diri kazığa vuracağını düşünerek Jozefin'in ellerini kıskıvrak tuttular.

- Olamaz! Şövalye istedi, artık canı kendinin değildir. Tann namına şövalyeye gideceksin-, diye bağrışıyorlardı.
Bu sırada yer bitimini gözleyen çocuklardan birisi haykırdı:
- Geliyor!..
- Geliyor!.. Geliyor!..

Gerçekten Yeşil Şövalye ardına kırk silâhlı, zırhlı şövalyesiyle yer bitiminden tozu dumana katarak geliyordu. Sarın kapısında toplananlar onların parlayan kargılarının çelik uçlarını görüyorlardı.
On dakika sonra şövalyeler başta başbuğları, atlarına geniş halka çizdirerek yere atladılar. Şövalye kurumla ileriye yürüdü. Kamçısını şaklatarak önüne rastgelenleri okşuyordu. Bıyıklarını bükerek sordu:
- Hani genç kız? Söylediklerimi yaptınız mı?
Oradakilerin dilini bıçak açmıyordu. Jozefin, şövalyenin ayaklarına atıldı. Hüngür hüngür ağlıyor, yalvarıyor, sızlıyordu. İnsan bir canavar olsa, bu kadar hissiz ve merhametsiz olamazdı. Apokar damarlarındaki kanın kaynadığını hissetti. Dayandığı yerden doğruldu:
- Şövalye, senin kalbinde kahramanlık denilen yüksek hislerden hiçbirisi yok mudur? Sen belinde taşıdığın kılıcın kimsesizleri, güçsüzleri ezmek için yaratılmış bir araç olmayıp zayıf ve yoksulları korumak için yaratılmış olduğunu bilmiyor musun?
Şövalye, bu sözleri kendisine söylemek cesaretini gösteren adama doğru döndü, onu süzdü:
- Sen de beni, benim kim olduğumu bilmiyor musun? Benim atalarım yüzyıllardan beri şu gördüğün yerlerde efendilik etmiş, egemenlik kurmuş, bu yerlerin sahibi biziz. Ben damarlarımda temiz bir kan taşıyorum. Beni sen, bu belki babasını bile tanımayan zavallılarla bir mi tutuyorsun? Onlar değil böyle ağlamak, ölseler bile ne olabilir? Benim şu köylü kızı almak istemekliğim onun için ne büyük bir ündür.
Apokar, şövalyenin bu uzun sözlerini dinlemiyordu. Daha cevabının ilk kelimelerinden onun ne kadar bayağı düşünceli olduğunu anlamıştı. Dalgın bakışlarıyla tozların içinde şekerleme yapan bir uyuz köpeği süzüyordu.
Şövalye sözlerini bitirince bakışını hâlâ köpekten ayırmadan şu sözleri söyledi:
- Şu köpeğin ardına bakıyorum. Dokuz sinek kalkıp on üç sinek konuyor. Bu gidişle...

Fakat sözünü bitiremedi. Şövalye, onun bu acı alayını sezmişti. Kamçısını yüzüne şaklattı, bir tekmede yere yıktı. Sonra adamlarına buyurdu.
Jozefin'in haykırışlarına aldırmadan tuttukları gibi kaldırdılar. Atının terkisine attılar. Vurdu, gitti. Arkasından köylüler tarafından kollarından tutulan nişanlısı, kendini zorla kurtardı, onun arkasından atıldı. Düşe kalka arkalarından koşmaya başladı.
Kızın nişanlısından başka herkes için için seviniyordu. Kendilerinden bir şey koparmadan şövalye yıkılıp gitmişti. Fakat birdenbire şövalyenin gittiği yolun gerisinden dört atlı bir araba bir ok gibi geldi. Arabacı atların dizginlerine asılarak durdurdu. Atlar şaha kalktılar. Çocuklar kaçıştı. Kadınlar korku ile haykırdılar... Araba durunca kapısından pala bıyıklı, kırmızı yüzlü bir kafa gözüktü. Ba-lamir'in gür sesi işitildi:
- Selâm köylüler!.. Ulu Hakanımızın bir buyruğunu yerine getirmek için gezmeye çıkan bizim kahramanımıza ve dolayısıyla bize köyünüzde yiyecek bir şey bulunur mu?
Köylüler Balamir'le, Olcayto'ya hemen ekmek, yiyecek koşturdular. Fakat hepsinin durgunluğu, boyunlarının büküklüğü Ar-gon'un gözünden kaçmadı. Köylülere:
- Bir şey mi oldu? diye sordu. Önlerine baktılar, sözünü karşılamadılar. Bu kez Balamir sordu:
- Yoksa bizden bir fenalık mı umdunuz? Korktunuz mu? Apokar dayanamadı. Halkı yarıp karşılarına çıktı:
- Siz Türksünüz! dedi. Argon güldü:
- Türk olmak bir suç değilse Türküz!
- Siz iyiliği seversiniz!
- Severiz!
- Siz kuvvetliyi ezer, güçsüze yardım edersiniz.

- Eh, sen de Türk müsün? -Evet...
- Öyle ise sözü uzatma, Türkleri iyi tanıyorsun. Çok iyi bilirsin ki fazla konuşmayı da sevmezler.

Apokar utancından kıpkırmızı kesildi:
- Peki, dedi. Az önce şurada bir delikanlı vardı, boynu bükük ağlayıp duruyordu. Yeşil Şövalye adıyla anılan bu yerlerin derebeyi, nişanlısını zorla alıp götürdü. Köylü de bu garip oğlanın derdini dert edip üzülüyor.
- Peki ne yapalım?
- Hiç... Hani istemiş olsanız kızı geriye getirirsiniz.
- Kim? -Siz!
Argon, Olcayto ile Balamir'e baktı:
- İki kişi bu işe yeter. Ben yorgunum, varın gidin! dedi. Apokar sırıttı:
- Yalın ayak koşa koşa şatoya gitti, şimdi oğlanı gebertecekler! dedi.
Balamir'le Olcayto yarı kızgın, yarı güler bir yüzle Apokar'a baktılar, sonra hiçbir şey söylemeden atlarına binip şatoya doğru sürdüler.
Apokar'dan başka herkes iki kişinin bir şatoya girip kız kurtarabileceğini akılları kesmediğinden, daha ne olduğunu anlayamamışlardı.
Açıkta köprüsü kaldırılmış, çevresi su hendekleriyle dolu şatoya belki kuşlar konabilirlerdi. Fakat Balamir yolda gülmüş:
- Attilâ'nın başbuğları da dilerlerse konuklayabilirler, demişti. Kapıdaki nöbetçiye kendilerini tanıttılar.
Şövalye, girsinler! deyince iki başbuğu büyük bir salona aldılar. Sonra çekilip gittiler. Balamir, Olcayto'ya baktı:

- Şu şatoyu almak için iki kişi geldiğimizi duysa ünlü Hakan çok kızardı! dedi.
Olcayto güldü:
- Neye, çok mu azız?
- Yook! Birimiz yeterdi de.
Bu sırada önlerindeki odadan sesler geldi. İki yoldaş kapıya gözlerini koydular.
Şövalye olduğu kurumundan belli olan bir adam, güzel bir kızı, boynu bükük bir delikanlıyı karşısına almış konuşuyordu:
- Jozefin'i çok seviyor musun delikanlı? -Evet!..
- Ya sen güzel kız?
- Ben de onu seviyorum senyor, ölecek kadar...
- Güzel... Şimdi delikanlı, bu kızı burada bırakıp gideceksin!
- Hiçbir zaman!..
- Bırakacaksın!.. Sana yüz kese altın verecekler.
- Paralarınız sizin olsun... Hiç bırakmam...
- İki yüz kese!..
- Para ile sevgi değiştirilmez.
- Üç yüz!.. -Olmaz!..
- Beş yüz!..
- Olmaz diyorum.
- Bin kese, bir ufak senyordan daha çok zengin olacaksın şimdi!..
- Paralarınızı başınıza çalınız, bizi bırakınız.
- Vay!.. Vay, kafa da tutuyorsun. Sen söyle güzel kız!.. Nişanlın yanlış düşünüyor değil mi?
Jozefin, nişanlısına daha çok sarılıp başını salladı:

-Hayır!..
- Ancak, ben senin sevgilinden çok kuvvetli ve zenginim!..
- O, benim gözümde herkesten kuvvetli ve zengindir!
- O halde kuvvetini görürüz.
Şövalye, kılıcını çekip acı acı gülerek delikanlının üstüne atıldı:
- Haydi bakalım, sen de eline bir kılıç al. Sevgilin seni karşımda böyle bir şey yapamaz gördükten sonra gene sevecek mi?..
Şövalye kılıcını çekmiş, elinde bir bıçak bile bulunmayan zavallı gencin üzerine doğru yürüdü. İki genç birbirlerine sanlmış gerilediler.
Şövalyenin dileği Jozefin'e kuvvetini göstermek ve böylece gözüne girmekti. Herhangi bir kadının o zamanlar sade kuvvet ve gücün para ettiği çağda kılıcı ka/şısında eğileceğini sanıyordu. Kılıcını salladı. Yürüdü, yaklaştı, kaldırdı, vuracaktı. Ancak kapı birdenbire

çatırdayarak yere yıkıldı, Balamir, bir sıçrayışta şövalyeyi yere yıktı, elinden kılıcını düşürdü ve zırhlarının üzerine çıkıp oturdu. Bir dana gibi bağırmak isteyen şövalyenin ağzını külâhıyle tıkamıştı. İki genç, gökten düşer gibi imdatlarına koşan bu kurtarıcılarına korku ile bakıyorlardı.
ŞÖVALYE KIZIYOR
B
ALAMİR haykırdı:
- Kızla delikanlıyı dışarıya çıkar. Ben de herifi bağlayayım, geliyorum.
Olcayto, Jozefin ile nişanlısını ellerinden tutup geldikleri yoldan taraçaya çıktı. Bu sırada Balamir de şövalyeyi kıskıvrak bağlamıştı.
Kafasına bir yumruk indirdi:
- Bir daha böyle edepsizlik edeyim deme!.. Gözünü oyarım!..
Sonra odaya bir göz attı ve Olcayto'nun arkasından fırladı, kılıcını çekmişti. Taraçada onlara yetişti. Çıktıkları merdivenlerden kendi odalarına indiler.
Jozefin'le, nişanlısı birbirlerine sarılmış, sonlarının ne olacağını düşünüyorlardı. "Bu adamlar kimdi?", "Kendilerini niçin kurtarıyorlardı?"
Balamir'in duracak vakti yoktu:
- Çabucak Olcayto! dedi. Sen şu delikanlının eline şu cilasının kargısını ver!.. Ben de kızı omzuma alıyorum. Önüme düşünüz, yol açın, bizim atları çıkart, biz köşeden gözleriz, kapı açılınca vurur, çıkarız.

Balamir kızı sırtına, zavallı genç de eline tutuşturulan kargıyı aldılar. Olcayto koşa koşa komutana gitti. Arkadaşıyla hava kara-rıncaya kadar biraz gezeceklerini söyledi. Atları avluya çıkardılar. Bu sırada avluya bakan direklerin arkasında bekleyen Balamir ile genç adam atıldılar. Koca Türk omzundaki kızla birlikte atının üzerine atladı. Olcayto nişanlısını kaptı, ardına aldı. Vurup çıktılar. Komutan, işin ne olduğunu anlamamakla beraber, adamlarına buyurmuştu. Dostlarımızın ardından yağmur gibi ok yağıyordu. Ancak altında atı bulunan Türk hiç ele geçer mi?.. Komutan arkalarından atlılarını koşturmakla birlikte, olanı haber vermek için şövalyenin odasına koşunca, orada daha acı bir durumla karşılaştı. Zavallı şövalye kıskıvrak bağlı, yerde bir şarap fıçısı gibi dönüp duruyordu. Hemen onu çözdü. Şövalye kızgınlığından köpürüyordu. Bütün askerlerini topladı. Büyük bir ordu halinde tozu dumana ka-taraktan köye doğru at sürdüler.
Bu arada Balamir'le, Olcayto da köye varmışlardı. Ahali gözyaşları arasında kahramanları karşıladılar. Herkes böyle bellerinde birer kılıçla iki kahramanın bu büyük işi nasıl başardığına şaşkınlıkla bakıyordu,
Argon gürlemekte:
- Yahu!.. Bayağı korktum. Gideli kaç saat oldu... Akşam oldu... Hâlâ gelmediniz. Acaba ne oldu, diyordum.
Bu sırada onların daha çok söyleşmesine kalmadan ahaliden biri bağırdı:
- Eyvah, şövalye geliyor!..
- Şövalye geliyor... -Bittik...
- Bittik!.. Şövalye geliyor!..
Balamir'le Argon ellerini alınlarına koyup yer bitimini süzdüler. Şatonun yolundan büyük bir toz bulutu kopmuştu.

Alangoya, Olcayto'ya sokuldu. Korkudan sapsarı kesilmişti:
- Ne yapacağız Olcayto? Olcayto, kahkahalarla güldü:
- Üzülecek bir şey yok! Şimdi görürsünüz. Balamir gürledi:
- Haydi bakalım. Çakallar gibii ulumakla iş bitmez!.. Herkes yerine, biz böyle çok şövalye gördük!..
Halk zorla evlerine tıkıldı, kapılar kapandı.
Bu sırada şövalyenin atlıları da küçük köyün önüne gelmişti. Baştan aşağı zırhlara bürünmüş atlılar, önde başbuğları olmak üzere dizildiler.
Bir boru öttü. Şövalyenin tellâlı köyün meydanına geldi. Kısaca şu sözleri söyledi:
- Herkes meydana toplansın! Yoksa evleri ateşe vereceğiz!.. Balamir meydana at sürdü:
- Hey!.. Dostum!.. Biraz şuraya kulak verir misiniz?
Tellâl bu sesin geldiği yere döndü. Balamir atının üstünde sallanıp duruyordu.

- Söyleyiniz, ne istiyorsunuz?
- Köylülerin bize verilmesini...
- Pek güzel! Şu uzakta duran şövalyenize de söyleyiniz. Köyü ben, Tanrı yardımıyla Türk Koyunluların Tanjusu Attilâ'nm adına çeteleye yazdım. İşte sancağımız!..
Argon uzattı. Balamir üzerinde Sungur'un resmi bulunan sancağı öpüp meydan ortasında ağacın üzerine dikti.
Sonra tellâla döndü:
- Söyle bakalım şövalyene, daha kaleyi almak sevdasında mı?
Tellâl titredi, sancağı tanımıştı. Ancak bu ne demek? Attilâ buraya ne zaman gelmiş, ne zaman almıştı? Atını koştura koştura şövalyeye yaklaştı:

- Senyor, köy meydanında Attilâ'nm bayrağını dikmişler! Şövalye haykırdı:
- Ne diyorsun?..
- Bilmiyorum senyor!.. Fakat ağacın üzerindeki Attilâ'nm bayrağıdır ve Attilâ'nm askerlerinin kılığında bir başbuğ meydanın ortasında köyü geri isteyip istemediğimizi soruyor.
Şövalye bir küfür savurdu:
- Fakat bu nasıl olur?
Atını sürüp köy meydanına yaklaştı.
Bu sefer Argon meydana çıktı. Şövalye haykırdı:
- Hey... Kimsiniz?.. Argon homurdandı:
- Attilâ'nm başbuğu Argon!.. Şövalye bağırdı:
- Biz bu köydeki iki genci istiyoruz, izin veriniz de alıp gidelim.
Argon sert bir sesle bağırdı:
- Bu nasıl söz? Şövalye, size şu kadar söyleyeyim ki Tanju Attilâ bu terbiyesizlikleri duymuş olsa şimdi kalenizin yerinde bir tek dikili taş bile göremezdiniz!..
Şövalye, dudaklarını ısırdı. O çağlarda koca Roma ülkesini bile titreten Attilâ'nm sancağını küçük görmek, bile bile ölümün kucağına atılmaktı. Kılıcıyla bayrağı selâmladı, geriye döndü.
Argon, arkasından bağırıyordu:
- Sara askerlerinizin girdiğini hiçbir zaman duymak istemeyiz senyor!.. Burası size yasak edilmiştir.

EDEGON

EDEGON, Bizans imparatoru ünlü Sezar Teodos'un yanındaydı. İmparatorun sözlerine şu cevabı verdi:
- Emriniz başımla beraber Vasileas!..
- Fakat Edegon bu kararı, aramızdaki bu andı eğer bir kimse duyarsa!..
- Kimse duymayacaktır Vasileas!..
- Attilâ bunu duymaz. Fakat ya göreviniz bittikten sonra yakalanırsanız?
-Tanrı saklasın!..
- Yakalanırsanız hiçbir şey söylemeyiniz. Çünkü ben böyle bir suçu üzerime alamam!.. Siz bu işde yalnızsınız.
- İmparator bize güvenebilirler...
- Yanına iki sadık adamımı vereceğim!.. İş hiç gürültüsüz başarılmalıdır. Ve bu dakikadan sonra aramızda her türlü dostluk bitmiştir. Ben sizinle böyle bir şey konuşmadım.
Attilâ'nın Roma İmparatoru II. Teodos'a Argon ve Olcay--to'dan sonra elçi olarak gönderdiği Edegon'a, Krizatyos'un ağzıyla eğer Attilâ'yı öldürebilirlerse her isteğinin, her dileğinin yapılacağı anlatılmıştı. Daha çok konuşmayı yersiz sayarak geri geri çekilip

imparatorun odasından çıktı. Krizatyos onu kapının önünde bekliyordu. Elinden tutup sordu:
- Söz verdiniz mi? -Evet...
- Yanınıza Virjil ve Maksimin adında iki elçi de vereceğiz. Size çok yardımları olacaktır. Şimdi nasıl olsa Hakan'a bir elçi göndermeliyiz. Çünkü Balamir'le, Argon adındaki başbuğlarınız gidip aramızdaki anlaşmanın tersine bir sara Tanjunuzun bayrağını dikip kapılarını kapamışlar.
- Evet. Balamir'le, Argon'u işitmiştim. Hakan'ın yakını iki komutandırlar.
- Biz burada gördük, buraya elçi diye geldiler. Her ne ise; sizin yanınızda gidecek olan Maksimin yapılan bu işin yersizliğini Hakan'a anlatırken siz de Virjil'le birlikte işini bitirirsiniz!
Edegon başaracağı işin güçlüğünü düşünerek sapsan kesilmişti:
- Başarmak güç!..

- Fakat kazanılacak para ve mevki de o kadar çok... Virjil size, bu iş basardır başarılmaz hemen paraları verecektir.
Krizatyos bu sözlerden sonra eliyle Edegon'un omzuna vurdu:
- BaşarırsanızL Size küçük bir ülkenin ilbaylığı1 verilecek!..
1 Ilbayı-VaB.

SFENKS GÖRÜNÜYOR

EDEGON, Attilâ'nın katına Bizanslı elçilerin eteğini öpmesine destur vermesini dilemek için gitmişti. Virjil ile Maksimin onu Turidena ırmağı kenarındaki Tapise sarında bekliyorlardı. Bulundukları şarda topu topu bir han vardı. Kapının önünde oturan iki Romalı yapacakları işleri konuşmakta idiler. Fakat karşılarındaki masada uyuklayan, beyaz sakalı yerleri süpüren gür kaşlı bir kocanın kendilerini süzdüğünü ve dudaklarının kıpırdayışından onların ne konuştuklarını anlamaya çalıştığını göremiyorlardı. Bu sırada büyük bir araba hızla hanın önüne geldi. Edegon sevinçli bir yüzle yere atladı. Koşa koşa onların yanına geldi. Nerede bulunduğunu unutarak haykırdı:
- Kazandım!.. Kazandım!.. Hakan size eteğini öptürecek. Tuna ile Tiza ırmakları arasındaki Peşte sarında sizi bekliyor.
Maksimin hemen ayağa kalktı, buyruklarını verdi, arabaları hazırlandı. Araba Attilâ'ya götürdükleri hediyelerle dolu idi. Elçiler küçük bir kervan gibi yola koyulmaya başladı. Bu sırada hanın sahibi gelip Edegon'un Önünde saygı ile eğildi:
- Affedersiniz senyor, sizi içeride beş dakika kadar önemli bir iş için görmek istiyorlar, dedi.
Edegon, Maksimin'e haykırdı:

- Siz yürüye durunuz; ben de geliyorum, biraz sonra yetişirim!..
Maksimin'in yol boyunda gidişini gözetledikten sonra hana girdi, kendisini arayan kocayı görmek istiyordu, hancı tekrar önünde eğildi:
- Yukarıda, odasında bekliyor!..
Edegon, artık Tanrı'nın kendi işlerine yardım ettiğini aklı iyiden iyiye kesmiş olduğundan bu kocamış adamı çabuk savmak, kendi işine gitmek istiyordu:
-Düş önüme!..
Merdivenleri çıktı, hancının gösterdiği odaya girdi. Fakat kimseler yoktu; çevresine şaşkın şaşkın bakınırken kuru bir ses kendisini uyandırdı.
Arkasından odanın kapısı kilitlenmişti. İçeride kocamış bembeyaz sakallı, kafasını önüne eğmiş bir adam vardı. Edegon'un korkuları silindi. Bu kocamış ona ne yapabilirdi? Kaşlarını çatıp sordu:
- Ne istiyorsunuz?.. Vaktim yoktur, hemen gitmek isterim!..
- Oturunuz! Öğrenirsiniz!.. -Söyleyiniz!..
- Oturunuz!..
Edegon, elinde olmayarak oturdu. Sanki yüreğinde tuhaf bir sıkıntı duyuyordu. Yüreğinin içerisinde adam öldüren canilerin duyduğu gibi dar bir çember açılmak istiyordu.
Yeniden kekeledi:
- Ne istiyorsunuz?..
Koca sakallı gözlerini kaldırdı. Edegon, baştan aşağı sıtmaya tutulmuş gibi titredi. Soğuk ter damlaları alnından aşağı dökülüyordu.
Ne diye aklına uyup da buraya kadar gelmişti? Koca adamın gözleri birer kıvılcım gibi parlıyordu. Genzinden konuşur gibi mırıldandı:
- Yapmak istediğin alçaklıktan mı korkuyorsun Edegon? Edegon titredi. Bu adam neler biliyordu?

- Ne gibi? diye kekeledi.
- Bilmem unuttun mu, yıllar geçti. O çağlarda Roma imparatoru emrinde idiniz. Konstans ile birlikte o günlerde Roma imparatorunu, Mısır'a satmıştınız. Şimdi de Attilâ'yı tek başına Roma imparatoruna satıyorsun. Demek artık tek başına iş görecek kadar sanatında ilerledin?
Edegon, korkudan sapsarı kesildi. Yerinden fırladı. Hemen kılıcına sarıldı. Bu adamın plânlarını duymuş olduğu anlaşılıyordu. Fakat kocamış adam birdenbire kollarını uzatmış, gözlerini onun gözlerine dikmişti. Buyruğunu üçüncü defa verdi.
- Oturunuz!..

Edegon, tekrar oturdu. Alnından soğuk soğuk ter taneleri dökülüyordu. Ancak duyulur bir sesle mırıldandı:
- Benden ne istiyorsunuz?..
- Oturmaklığınızı!..
- Fakat önemli bir işim var, gideceğim.
- Nasıl bir işiniz var? -?!
- Söyleyiniz!
Edegon nasıl bir duruma düştüğünü bilemiyordu. Kafasındaki bütün bildikleri silinivermişti. Düşünemiyor, kollarını, ayaklarını kımıldatamıyor, gözlerini korkunç adamdan çevirmek istediği halde kafasını bile döndüremiyordu.
Bütün varlığının bu arpakçıya bağlandığını anlıyordu. Elinde olmayarak şunları söyledi:
- Attilâ'yı öldürmeye gidiyorduk.
Kocamış adam sanki işittiği önemli bir şey değilmiş gibi tekrar sordu:
- Kimin buyruğu ile?
- Krizatyos'un gütmesiyle, Bizans imparatoru Teodos'un adına!..
- Yanında kimler var?

- Maksimin ile Virjil!.. Fakat Maksimin işi bilmiyor, korkar da cayar diye ona açmadık!..
- İş başarılırsa ne alacaktın?
- İstediğim her şeyi... Bir eyalet!
- Örneğin!?
- Attilâ'nın bugün elinde olan ülkelerden birinin ilbaylığını alabilecektim.
- Mısır valisinden aldığınız ücretten daha çok demek?
Edegon titredi. Fakat kafası fazla işlemiyor. Onun nasıl olup da geçmişini bildiğini ve niçin kendisini söyletmek istediğini düşü-nemiyordu.
- Evet!.. Hem de çok fazla! diye kekeledi. -Sen olmazsan...
- Nasıl olmazsam!..
- Yani ben seni buradan göndermezsem, göndermem ya!
- Evet! Evet! Göndermeyebilirsiniz! Bunu anlıyorum.
- Göndermezsem, Maksimin ile Virjil kendi kendilerine bu işi yapacaklar mı?
- Böyle bir şey aklımıza geldi. Fakat ben olmayınca bu işi başarabileceklerini ummam.
Arpakçı öğreneceği şeyleri öğrenmişti. Şimdi odanın içinde gidip geliyordu. Yüzünden söylemek istediği bir şeyden çekindiği anlaşılıyordu. Fakat bu arada sanki görünmez iplerle oturduğu yerde bağlanmış gibi kıpırdanmayan Edegon, arpakçı kendisinden uzaklaştıkça iplerin gevşediğini, yaklaşınca daha kuvvetli bağlandığını hissediyordu.
Sonunda kocamış arpakçı ona döndü ve sordu. Fakat yüzünden çok acı çektiği belliydi:
- Beni tanıyor musunuz? Edegon titredi: -Hayır!..

- Tanımaklığınız gerek!..
- Hatırlamıyorum. Emrediniz tanıyayım.
- Arayıp bulunuz!..
- Bir şey gösteriniz!..
Arpakçının gözlerinden şimşek gibi alev parçaları yanıp sönüyordu.
Elini tavana kaldırarak: -Bak!., dedi.
Edegon'un gözleri faltaşı gibi açıldı. Kendini bilmeyerek inledi. Dehşetli bir acı duyuyordu. Şimdi tavan açılmış, sanki gökyüzüne usta bir nakkaş günlerce uğraşıp işlemiş gibi Mısır'da Nil ırmağının kenarları gözükmüştü. Genç ve güzel bir kadın kucağında küçük kızı ve sağ tarafında kocasıyla birlikte tam önünden geçiyordu. Sonra resim değişti. Mısır kralının sarayı ve tahtının çevresi göründü.
Edegon, gözlerinin önünde kendisiyle Konstans'ı, kralın yanında Sezar'a yapacakları alçaklığı kararlaştırırlarken gördü. Resim gene değişti. Bu sefer zengin Mısırlının evi gözüktü. Valinin askerleri evi yağma ediyor, yıkıyor, karısını zorla almış götürüyorlardı. Bütün vücudu sırsıklam olmuştu. Dayanılınız bir acı çekiyordu. Yüreğindeki çelik çember açılmak istiyor, göğsünü yırtıyordu.
Arpakçı homurdandı:
- Şimdi tanıdın mı?
- Evet... Acıyınız!..

Arpakçı, bu sözleri hiç işitmemişti. Biraz daha gezindi, gene sordu:
- Arkadaşın Konstans'ın ne olduğunu biliyor musun? -Hayır!..
- Onu da gör!..
- İstemem, görmek istemem!..

- Göreceksin!..
Edegon, elinde olmayarak başını gene göğe kaldırdı. Korkusundan bütün tüylerinin diken diken olduğunu hissetti.
Eski alçaklık arkadaşı Konstans, Attilâ'nın da bulunduğu kalabalık bir yerde yüzü sararmış, yerlerde sürünüyor, ağzından burnundan yeşil, kırmızı irin, kan boşanıyordu. Sonra onu bir direğe astıklarını gördü, gözlerini kapadı:
-İstemem! İstemem!.. Yeter, göstermeyiniz!.. Arpakçı acı acı güldü:
- Demek korkuyorsun!..
- Hayır, istemem!.. Görmek istemem, çok acı çekiyor, bana acıyınız!..
- Sen ondan daha çok çekecfeksin!.. Şimdi senin de ölümünü kuruyorum! Ben gelinceye kadar hiçbir yere kımıldamayacaksın.
Arpakçı dışarıya çıktı, yanındaki odaya gitti.
ATTİLA'NIN ONUNDE
VİRJİL, Edegon'un nasıl olsa geleceğini düşünerek bütün kervanıyle birlikte Attilâ'nın otağına varmıştı.
Onların Edegon gelmeden Hakan'ın katına çıkmak işlerine gelmezdi.
Kendilerine verilen çadıra çekildiler. Hemen eşyalarını yaydılar, beklemeye başladılar. Fakat saatler geçiyor, Edegon'dan hâlâ bir ses çıkmıyordu. Virjil'in yüreğine yavaş yavaş bir kurt girdi:
- Ya Edegon yapacakları şeyi Hakan'a haber vermişse?
Öyle ya?.. Onun bu kadar saattir gözükmemesini başka neye yorabilirdi. Çok korkuyordu. Attilâ kendilerinin alçaklığını duyarsa en az ceza olarak onları kazığa vururdu. İşte zavallı Virjil böyle bir içinden çıkılmaz düşünce içerisinde kıvranırken bir cenkçi çadırın kapısını açtı ve bağırdı:
- Başbuğ Olcayto Salana!.. Bizanslı konuklarla görüşmeye geliyor!..
Virjil ile Maksimin toplandılar. Ayağa kalktılar.
Olcayto arkasında Alangoya ile içeriye girdi. Yüzünde, kötü hiçbir iz bulunmadığından Virjil geniş bir nefes aldı.
Olcayto selâm verdi:

- Hoş geldiniz!..
- Hoş bulduk komutan!..
- Güzel memleketinizden neler getirdiniz?
- iyilikler, hediyeler, size de ayn selâm ve hediyeler, komutan!..
- Hakan niçin geldiğinizi öğrenmek istiyor.
Virjil ile Maksimin birbirlerine baktılar. Virjil yerlere kadar eğildi:
- Komutan bizi bağışlasınlar, sözlerimizi yalnız Hakan'a söylemek istiyoruz da...
Olcayto güldü:
- Üzülmeyiniz. Hakan elden gelen kolaylığı size gösterir. Ben şimdi kendisine söylerim, si?i katına alır. Yalnız iyi konuşun, kızdırmaya gelmez!..
Virjil saygı ile eğildi Olcayto geldiği gibi çıktı.
Çadırın önünde Alangoya ona bir şeyler sordu; Olcayto cevapladı:
- Sana ne canım!.. Hep böyle garip şeyler sorarsın... Se-zar'ın elçileri!..
- Ben adamların gözlerini beğenmedim!
- Amma yaptın ha! Bunlar elçi. Gözleri yeşil olmuş, kara olmuş, bize ne?..
- Öyle ama ben babamdan öğrendim, biz yere bakan her gözden işkilleniriz.
- Söyleyelim, gözlerini göğe kaldırsınlar.
- Şunların çadırına gizlice yaklaş, bakalım ne konuşuyorlar?
- Ben öyle şey yapamam!.. Arkadan biri haykırdı:
- Gene ne yapıyorsun Olcayto?.. Bağıran Argon'du. Olcayto, Argon'a döndü:

- Alangoya elçilerin gözlerini havaya kaldırmayıp hep yere baktıkları için bir alçak olduklarını söylüyor.

Koca Türk kaşlarını çatıp düşündü:
- Öyle ama! Biraz da doğru söylüyor. Bir kere ben bakayım, ne konuşuyorlar. Bu bizim hakkımızdır. Haydi siz burada bekleyin, ben dinlerim!..
Argon yavaşça çadırın arkasından dolandı, bu sırada Maksi-min'le dertleşen Virjil'in sesi titriyordu:
- Edegon da gözükmedi. Ben korkuyorum! Virjil de merak ediyordu:
- Ben de korkuyorum. Her halde bu işde bir şey var. Sakın bizi ele vermiş olmasın!..
- O zaman ne yaparız?
- Hiç... Attilâ'nın bize yapacağı en aşağı ceza kazığa vurmaktır.
- Orası öyle!..
- Bana kalırsa bizim burada durmaklığımız doğru değildir. Edegon buraya Attilâ'yı öldürmeye geldiğimizi gidip söylemiştir. Seni buraya kadar bu işimizi açmadan kandırıp getirdiğim için bana darılma.
Argon sapsarı kesilmişti. Tekrar içeriye kulak verdi. Ne iyi etmiş de konuşulan sözleri dinlemişti.
Virjil konuşuyordu:
- Ya Edegon kayboldu ise, Hakan bir şey bilmiyorsa. Ok bir kere yaydan çıkmıştır. Geri dönmekten bir şey çıkmaz. Biz işimizi bitirmeye bakalım.
Argon, kızgınlıktan titreyerek çadırdan ayrıldı. İçeriye birdenbire atılıp herifleri parçalamak için kendisini zor tutuyordu. Olcay-to ile Alangoya açıkta onu beklemekte idiler.
Olcayto, hocasının sararmış yüzünü görünce sordu:
- Çok kötü bir şey mi duydun?
- Bundan kötüsü düşünülemez... Keratalar Hakan'ı öldürmek için gelmişler, bizim alçak Edegon kaybolmuş! Sanki biz burada yokmuşuz gibi işi kendi kendilerine becermek istiyorlar!..

Olcayto, kılıcını sıyırdı. Bir kere sıçradı. Çadıra doğru fırlamak istedi. Gidip bu alçakların işini bitirecekti. Ancak, Argon onun kolunu tuttu:
- Nereye gidiyorsun? Hakan'a sormadan böyle bir şey yapılır mı?
- Edepsizleri daha yeryüzünde yaşatacak mıyız?
- Sen üzülme, Tanju onların cezasını verecektir. Her şeyden önce işi kendisine bildirelim. Bunlar elçidir, kendi kendimize bir şey yapamayız.
Argon bağırdı: -Nöbetçi!..
Başbuğun bağırdığını duyunca dört, beş cenkçi birden koşup geldiler, Argon buyurdu:
- Elçilerin çadırının çevresini"sarınız, kim olursa olsun girip çıkmak isteyenin kafasını koparınız.
Nöbetçi, soldan geri etti. Arkadaşlarını topladı. Çadır sarılmıştı. Argon, Alangoya'nın arkasını okşadı:
- Siz gidiniz, biz bu işi bitirelim!., dedi.
İki yoldaş koşa koşa Hakan'ın büyük çadırının önüne geldiler. Kapısında iki savaşçı bekliyordu. İçeriye girip çıkanlar sayısızdı. Fakat Argon'la Olcayto'nun sapsarı bir yüzle yaklaştıklarını görünce herkes yol açıyordu.
Çadırdan içeriye girdiler. Hakan yüksekçe bir sedir üzerinde oturuyor, çevresindekiler onun sözlerini saygı ile dinliyordu.
Argon'la, Olcayto'yu görünce güldü:
- OooL Yüce başbuğlar sabahleyin yüzlerini yıkamamışlar. Kaşlarını çatık görüyorum.
Olcayto, gözlerinden sızan yaşları tutmaya çalışarak haykırdı:
- Büyük bir alçaklık karşısındayız Hakan!
Herkes yerinden fırladı. Ne gibi bir alçaklık olacağını anlamak istiyorlardı.
Eğer Virjil ile Maksimin savrulan bu gürültüyü duysalar, korkularından ödleri patlardı. Fakat Hakan elini kaldırdı. Bütün bu

gürültüler birdenbire durdu. Herkes susmuştu. Hakan söz söyleyecekti. Argon'a sordu:
- Konuştuklarını sen mi işittin?
- Evet Hakan!
- Ne yaptın?

- Kapılarına nöbetçi koyup size geldim. Cezalarını siz biçiniz.
- Güzel, iyi yapmışsın, ceza meza istemez. Bir günahtır işlemişler, daha doğrusu işlemek istemişler. Bir Türk hakanı kendisini öldürmek için de gelmiş olsalar, konuklarına el kaldırmak küçüklüğüne düşemez.
Herkes büyük bir şaşkınlıkla Hakan'a bakıyordu. Attilâ güldü:
- Kendilerine balık, ekmek ve yiyecek veriniz. Geldikleri gibi gitsinler ve imparatorlarına selâm söylesinler. Bir daha temiz yürekli ve daha becerikli elçiler göndersin.
Argon, Balamir, bütün başbuğlar şaşırmışlardı. Hakan'ın gösterdiği büyüklük, o asırdaki düşüncelere uymuyordu.
O yüzyılın imparatorları yalnız ufak bir eğlenceleri için bile insanların, hatta kardeşlerinin kanına girerlerken onun böyle kendisini öldürmek için, ayağına kadar gelenleri affedivermesi, düşünülmesi bile akla durgunluk verecek bir büyüklüktü.
Argon şaşkın, olduğu yerde duruyordu. Hakan güldü:
- Başbuğ, buyruklarımı anlayamadın mı? Argon kekeledi:
- Anladım!.. Duydum yüce Hakan! Aklım alamadı. Attilâ kaşlarını çattı:
- Hakanından buyruk alan bir başbuğ önce buyruğu yerine getirir. Sanırım ki yasalarımız da böyle der. Önce buyruğu yerine getir. Aklının alması için sonra bana sor. Öç almak kolay bir iş, hayvanlar bile yapabilir, fakat affetmek çok güç, ancak tanrıların başaracağı bir iştir.
Argon ile Olcayto gerileyerek çadırdan çıktılar.
ALANGOYA KAYBOLUYOR
ARGON elçilerin yiyeceklerini bulmak ve yol eşyalarını toparlamak için giderken Olcayto da Alangoya'yı görmek isteğiyle çadırına yürüdü. Kapıyı açtı, her zamanki gibi onu içeride arkası üstü yatmış dalgın, üzüntülü düşünür bulacağını umuyordu. İçerisi boştu. Ve tek tük kap kaçak da kırılmış, öteye beriye atılmıştı. Odada öyle bir kargaşalık vardı ki, burada önemli bir işin geçtiği belli oluyordu. Genç başbuğ yüreğinin ezildiğini sezdi. Hemen dışarîya fırladı. Çadırların arasından koşmaya başladı. Alan-goya tek başına çadırdan çıkıp dışarıda gezmezdi, birkaç yoldaşına sordu. Kimse görmemişti.
Nereye gidebilirdi? Ne olmuştu? Yüreğini sıkan kıskaçların gittikçe daraldığını duyuyordu. Tekrar, çadıra girdi. Yok! Gene bir çılgın gibi bütün obayı dolaştı, gene yok! Alangoya kaybolmuştu.
EDEGON
BÜTÜN bu geçen işleri anlayabilmek için Edegon'u arpak-çının odasında bıraktığımız yere kadar geriye dönelim...
Arpakçı dışarıya çıkınca Edegon bağların büsbütün gevşediğini görüp çevresine bakındı. Hiçbir ses işitilmiyordu. Alnından soğuk soğuk terler dökülmekte, yüreği korku ve heyecandan titremekte idi. Ayaklarını birkaç kere yere vurdu. Dolaştı. Kimsenin kendisini tutmadığına iyiden iyiye inanınca pencereyi açıp hemen yere atladı ve tabanları kaldırıp arkasına bir kere bile bakmadan Attilâ'nın çadırlarına doğru koşmaya başladı. Olayların kendisine yâr olmaya başladığını seziyordu. Otağın yanına vardığı sırada Ol-cayto ile Argon da Alangoya'yı çadırına yollayarak Attilâ'nın katına çıkmak için uzaklaşıyorlardı. Edegon onları görmüştü. Hele Sfenks'in kızı Alangoya'nın da orada bulunması kendisi için aranılmakla bulunmaz bir kolay avdı. Kendisinin kaçtığını öğrenir öğrenmez arpakçının arkasından koşacağını biliyordu. Eğer kızını ele geçirirse bu silâh kendisinde bulundukça bu kez de arpakçının elini, kolunu kendisi bağlamış olacaktı.
Hakan'ın katında kendi yerleştirdiği iki adamı vardı. Hemen onları görüp bir kapalı araba hazırlamalarını söyledi, kendisi de doğru Maksimin'le, Virjil'in bulunduğu çadıra girdi. Virjil onu görünce yerinden şaşkınlıkla fırladı:

- Alçak, bizi ele verdin! Edegon sapsarı kesildi:
- Nasıl? Bunu kim söyledi?
- Bütün kurduğumuz tuzakları Attilâ biliyor. Ölüm saatlerimiz yaklaşıyor.
Edegon kahkahalarla güldü:
- Alay mı ediyorsun? Ben Hakan'ın yüzünü bile görmedim. Bu işi de sizden ve benden başka şeytan bile bilmez.
Virjil titredi:
- Sen bizi ele vermedin mi? Edegon kaşlarını çattı:

- Bana bak delikanlı... Ben çürük tahtaya basacak kadar aptal değilim!.. Akıl var, yakın var, ben nasıl gider de Attilâ'ya: "Biz sizi öldürmeye geldik" diye söyleyebilirim. Çok konuştuk, benim işim burada biter. İşte sizi buraya getirdim, önce bana söz verdiğiniz altınları sökülünüz!..
Virjil şaşkın şaşkın ağzını açtı: -Ne?!..
- Altınları sökülünüz! İlk konuşmamız sanırım böyle idi.
- Fakat daha her şey bitmemiştir? Bizi siz Hakan'ın yanma çıkartacaktınız.
Edegon kaşlarını çattı:
- İşte Hakan'ın konağındasınız, birbirimizi kandırmaya uğraşmayalım. Söyledim ya, çok konuştuk. O kötü iş olup bittikten sonra o patırtı ve şaşkınlık arasında parayı vereceğinize, yahut birbirimizi görebileceğimize beni kim inandırabilir? Paralar peşin... Benim görevim sizi buraya kadar getirmekti.
- Fakat daha biz!..
- Paraları, yoksa... Ortalığı şimdi gürültüye verir, kafanızı koparttırırım!..

Virjil, zor bir durumda kalmıştı. Edegon'un kimseye bir şey söylemediği anlaşılıyordu. Paralan verecekti. Gidip eşya denklerini çözdü, küçük demir çemberli bir sandık çıkarıp elleri titreye titreye Edegon'a doğru itti:
- Buyurunuz!..
Edegon gözleri parlayarak sandığı kaptı, mantosunun altına kıstırdı:
- Allahaısmarladık... Tanrı size alkış versin...
Çadırdan fırladı. Çevresine bir göz attı. Adamlan kendisine karşı olan bağlılıklarını göstermişlerdi. Araba dört at koşulu olarak bekliyordu. Hemen adamlarını yanına çağırdı. İlk olarak ellerine birer altın sıkıştırdı. Yapacakları işi anlattı.
Usulca Alangoya'nın çadırının önüne arabayı getirdiler. Bir kurşun gibi içeriye girdiler. Alangoya yattığı yerde dalmış, gözleri kapalı duruyordu. Birdenbire getirdikleri çuvala sardılar, dışarıya çıkardılar, arabaya attılar. Atlar bir kere şahlandı. Tekerlekler sarsıldı. Yıldırım gibi gözden silindiler.
SFENKS
OLCAYTO ile Argon yeniden Balamir'le birlikte bütün konağı altüst etmişlerdi. Kimse bir şey bilmiyordu. En sonunda tam elçilerin bulundukları çadırın önüne geldiler. Argon çadırın çevresine nöbetçiler dikmiş ve:
- Kimsenin içeriye sokulmamasını buyurmuştu. Fakat sonradan Hakan elçilerin konuk olduklarını, kendilerine el kaldırılamayacağını söyleyince nöbetçiler kaldırılmıştı. Böyle olmakla birlikte çadırın uzağına konulan bir gözcü Edegon'un çadıra girip biraz kaldıktan sonra çıktığını söyledi.
Balamir homurdandı:
- Sakın Edegon bir şeyler karıştırmış olmasın?.. Argon ve Olcayto:
- Neye yapsın, zoru ne? dediler.
- Edegon Alangoya'nın kim olduğunu bilmez ve tanımaz.
Olcyato'nun gözlerinden bir şey yapamamanın verdiği hınçla yaşlar çıkıyordu.
Argon'la, Balamir de yoksul arkadaşlannın acılanna nasıl ortak olacaklannı, kendisini nasıl avutacaklarını bilemiyorlar, birbirlerine aptal aptal bakıyorlardı. İşte hayatlannda ilk defa kılıçlanyla çözemeyecekleri

bir işle karşılaşıyorlardı. Olcayto çaresizliğin verdiği halsizlik içinde oradaki bir taşın üzerine çökmüştü. Balamir külahını yere vurdu:
- Tuh bacağına tükürdüğümün şeytanı, ömrümde ilk kere kollarımı kavuşturmaktan başka bir şey yapamayacak duruma düştüm.
Argon da başını önüne eğmişti. Fakat bu şaşkınlık çok sürmedi.
Olcayto omzuna kuvvetli, kendisini yüreğine kadar titreten soğuk bir elin değdiğini sezdi. Birdenbire yerinden sıçradı.
Üç yoldaş korku ile gerilediler. Karşılarında Alangoya'nın babası Sfenks, kollarını kavuşturmuş, kırçıl sakallarının, kaşlarının çerçevelediği kuru yüzündeki birer yanar feneri andıran ateşli gözleriyle onları süzüyordu.
Olcayto titredi:
- Biliyor musunuz? Argon homurdandı:

- O her şeyi bilir!..
Sfenks, donuk, fakat oldukça tatlı bir sesle:
- Alangoya'yı öldürdü mü? diye sordu.
Olcayto, bu korkunç düşüncenin altında yüreğinin kopacak gibi sarsıldığını duydu. Kafasını iki yana salladı. Haykırdı:
- Hayır!.. Hayır!.. Öldürmediler!.. Yalnız kaçırdılar. Sfenks, geniş bir nefes aldı:
- Ben de böyle düşünüyordum. Çünkü ölümünden hiçbir kazançları olamazdı.
Sözün burasında Balamir, kendisini tutamayıp arpakçının yakasına yapıştı:
- Vay, sen kimin çaldığını biliyorsun ha?.. Çabuk?.. Çabuk söyle, o adamın ardına düşüp enseleyelim...
Fakat sözünü bitiremedi. Arpakçı, onun yakasını tutan zorlu sandığı elini büyük bir soğukkanlılıkla tutup aşağı indirdi, sonra bir ok gibi yüreklere kadar işleyen bakışlarını gözlerine dikti:

- Bahadır Balamir!.. Kuru patırtı, bağınp çağırmak sizin gibi bir başbuğa hiç yakışmıyor... İşi soğukkanlılıkla düşünseniz daha iyi olacak.
Balamir, bir çocuk gibi kızarıp önüne baktı. Argon ile Olcayto, umutla titreyerek arpakçının ağzından çıkacak sözleri dinlemek . üzere yüzüne baktılar.
Sfenks kelimeleri çiğner gibi söze başladı:
- Alangoya'yı çalan Edegon'dur. Balamir kendini tutamadı:
- Ben demedim mi? diye haykırdı. Sfenks başını salladı:
- Alangoya'yı kaçıran Edegon'dur ve gittiği yeri de üç aşağı, beş yukarı biliyorum. Alangoya'ya umutlan tümüyle tükenmeden bir şey yapamaz... Fakat bir kere de yakalanacağını, öldürüleceğini anlarsa o zaman belki bir şeyler yapar.
Arpakçı, sözün burasında Balamir'e döndü:
- Şimdi artık konuşabiliriz Başbuğ Balamir... Bize güzel koşar hiç yorulmaz dört at getiriniz.
Balamir gülümsedi. Arpakçının konuştukları onlara umut sağlamıştı:
- Hemen şimdi...
- Bu iyi işte... Tezcanlılığın böyle yerde çok değeri vardır... Bu atlarla Edegon'u gördüğümüz, daha doğrusu Edegon bizi gördükten sonra kaç dakikada yanına varabiliriz?
Balamir kahkahalarla güldü. Eski ataklığı üzerine gelmişti:
- Dakikanın sözü mü olur? Sersemin bizi görmesi ile ensesinde patlamamız bir olur... Babalık, sen bizi kim sanıyorsun?
Balamir seğirtti. Hemen kuyruklarını sallayan, ön ayaklarıyla yerleri eşeleyen dört at geldi, üzerlerine sıçradılar. Dizginlere asılıp arpakçıya baktılar. Gidecekleri yolu o gösterecekti.
- Gündoğusuna!.. dedi.
• Atlar tozu dumana katarak uçtular. Gerçekten Edegon da o
yoldan kaçmıştı.

EDEGON DA OLUYOR

»ELKİ bir saat kadar at koşturdular, yollarda hiçbir canlı ^görmediklerinden Edegon'un arkasından gidip gitmediklerini de kesinlikle bilemiyorlardı.
Yolda hiç konuşmadan atlarını koşturdular.
En sonunda küçük bir dam gözüktü. Atlarını şahlandırarak durdular. Balamir gürledi:
- Heey! Kim var orada?..
Damın sahibi yerlere kadar eğilerek onları karşıladı:
- Emriniz senyor?!.
- Bizden önce buradan hiçbir insan veya araba filân geçti mi?
- Evet, beş-on dakika önce bir araba gündoğusuna doğru gitti.
Atları tekrar sürdüler, şimdi daha sıkı koşturuyorlardı. Nasıl olsa artık gittikleri yolda Edegon'a yetişeceklerdi. Birdenbire Argon sevinçle haykırdı:
- Tamam işte!.. Kaçıyor, sürün yetişelim!..
Atları bir kere daha mahmuzladılar. Bu sırada arabadakiler de onları görmüş, hızlarını artırmışlardı.
Argon sözünde durmuştu. Arabayı görmesiyle tepesinde bitmesi bir kanat çırpması kadar bile sürmemişti. Bir sıçrayışta kendi

atından arabacının ensesine bindi; teker meker yere yuvarlandılar; sonra atların gemlerini kısıp durdurdu. Palasını sıyırıp arabanın kapısını açtı. Boş!.. İçinde kimseler yoktu. Bu sırada arabanın durduğu yere yetişen Balamir'le Olcayto ve arpakçı ne yapacaklarını şaşırmışlardı.
Argon homurdandı:
- Atlatıldık... Hem de çocuk gibi... Olcayto başını dövüyordu:
- Bunu hiç düşünmemiştik...
Ancak, Balamir birdenbire geri dönmüş, arabacıyı fırlattığı yere koşmuş, yoksulu saçlarından tuttuğu gibi sürükleye sürükleye getirmişti. Ensesinde şimşek gibi bir tokatı patlattı:
- Bre köpek! Çabuk söyle onları nerede bıraktın? Arabacı, ağzını açmadı.
Balamir iki tokat daha atarak sordu:
- Çabuk söyle, yoksa avurdunu patlatacağım ha...
Arabacı sanki dilsizmiş gibi susuyordu. Balamir herifi saçlarından tuttuğu gibi havaya kaldırdı. Arpakçı, Balamir'in kolunu tuttu:
- Onu bırakınız!., dedi. Balamir arabacıyı yere bıraktı. Arpakçı:
- Kalkınız!., diye buyurdu ve sordu. Edegon'u siz mi götürü-
yordunuz?
-Evet!..
- Yanında kim vardı?
- Bir kadın ve iki de uğraşçı...
- Onları yolda bıraktın değil mi? -Evet!..
-.-.:- -Niçin?
- Arkamızdan gelenleri şaşırtmak için...

- Nereye gittiler?
- Hiç... Yolda konakta kaldılar. Başka yoldan Roma ülkesine geçeceklerdi.
- Sen onları orada mı bıraktın? -Evet!..
- Niçin?!
- Çünkü başka at ve araba yoktu.
- Öyle ise şimdi hâlâ oradalar. Arpakçı, Balamir'e döndü:
- Hemen geri dönelim, sanırım orada yakalayacağız... Gene atlarına atlayıp tersyüzüne döndüler.
Argon homurdandı:
- Bre şu köpek adamı gördünüz mü? Bizi nasıl aldattı? Fakat bakalım şimdi suratında kılıcın tersini duyunca ne yapacak?
Az önce önünde durdukları toprak dam gözüktü. Dördü birden yıldırım gibi avludan içeriye girdiler.
Balamir, yere atladı ve hemen hemen iki adımda hancının bulunduğu yere varıp herifi yakasından tuttuğu gibi havaya kaldırıp yere çaldı.
- Bre köpek, demin bizi aldattın ha?..
- İnanınız senyor... Sizi hiçbir gün aldatmadım ve aldatmam...
- Peki, öyle ise şimdi tez söyle bakayım... Arabadan inen bir kadınla üç erkek nereye gittiler?
- Hiçbir yere gitmediler!.. Balamir gülüyordu:
- Hani yalan söylemeyecektin? Dur şimdi dilini keseyim de aklın başına gelsin!..
- Fakat senyor, yalan söylemiyorum. Hiçbir yere gitmediler. Çünkü yukarıdadırlar. Siz bana onları değil, arabayı sordunuz.

Bunu işitir işitmez Balamir, hancının ardına bir tekme yapıştırıp yere yuvarladı:
- Bre şeytanın art bacağı, bunu bir saattir ne diye söylemezsin?
Sonra arkasından Argon, Olcayto merdivenleri dörder, beşer atlayarak yukarı kata çıktılar. Burası uzun bir koridordu. İki yanında birçok oda sıralanmıştı. Balamir, Edegon'un bulunduğu odayı seçti. Tek kapısında iki yarar adamı yalınkılıç bekliyordu. .
Bir sıçrayışta aralarına girdi. Daha ne olduklarını anlayamayan Edegon'un adamlarını boyunlarından tuttu. Kafa kafaya çarpıştırdı. Yere fırlattı. Bu zorlu çarpışmadan dam yıkılıyormuş gibi bir patırtı duyuldu; her ikisi de oldukları yere yığıldılar. Karaağaçtan yapılmış iri kapıyı çatır çatır bîr omuzda kırıp içeriye daldı.
Edegon böyle bir gelişi beklemiyordu. Şaşkınlıkla yerinden fırladı. Yumruklarını sıkmış, üzerine doğru gelen Balamir'i tanımıştı. Onun hiç şakası olmadığına ve bir yumrukta bir küçük öküzü

yere serebileceğine de inancı vardı. Bu yüzden geriledi. Gözlerinin akı döndü. Balamir üzerine doğru geliyordu. Soğuk bir ürpermenin gövdesinde dolandığını duydu.
Kuyruksokumunun hafif hafif titrediğini seziyordu. Alnındaki damarlar çatlayacak gibi ileriye fırlamıştı. Tekrar geriledi. Artık Balamir'i kıvılcımlar, kızıl alevler arasında görüyordu. Elini göğsüne bastırdı. Boğuk bir çığlık attı. Odaya giren Olcayto, Argon onun olduğu yerde bir kere döndüğünü ve yere kapaklandığını gördüler. Ağzından sarı ve yeşil köpükler fışkınyordu. Ödü patlayarak ölmüştü. Olcayto Alangoya'ya sarılırken Arpakçı acı acı başını salladı:
- Bu öbürkülerden daha ucuz kurtuldu:

SAVAŞ

ISA'nın doğumundan beri 451 yıl geçmişti. Büyük bir uğultu... Kılıçların, tunçların birbirine çarpmasından çıkan şakırtılar, araba gıcırtısı, şarkı sesleri birbirine karışıyor, önünde, bütün dünyaya meydan okuyan Attilâ'nın dokuz tuğu ve sungurlu bayrağı dalgalanan bir ordu doğudan batıya akıyor. Akın!.. Akın!.. Akın!..
Bu yüzyıllar, bin yıllar boyu anıldığı vakit bile Avrupa'yı titretecek olan Attilâ'nın akını... Davullar çalıyor, borular ötüyor, atları üzerinden kırbaçlarını şaklatarak kuş gibi uçan bahadırlar sağdan sola, soldan sağa bir arı gibi gidip geliyorlar. Buyruk veriliyor, arabalar gıcırdıyor.
- Uğraşa!.. Akına!.. Savaşa!..
Ordu bütün kapılarını kendisine açan bir şardan diğerine geçiyor. Her yerde korku ve boyun eğen ordular... Daha hiç kimsenin burnu kanamamıştı. Krallar, imparatorlar bu yedi yüz bin kişilik ordunun karşısında durmak için kendisine güvenemiyordu.
Attilâ, hayatının son günlerinde Batı Roma İmpatorluğuna çullanmak ve onlara da gücünü göstermek istemişti.
Bunun için elinde çok güzel bir fırsat vardı. Batı Roma İmparatoru bulunan Valantiyen'in kızkardeşi Honorya Attilâ'ya henüz

genç bir bahadırken bir sevgi hatırası olarak yüzüğünü göndermişti. Şimdi Hakan bunu Batı Roma İmparatoru Valantiyen'e hatırlatarak kızkardeşini kendisine göndermesini ve çeyiz olarak da Roma ülkesinin yarısının verilmesini bildirmişti.
İmparator cevabında büyük Hakan'ın buyruklarını başıyla beraber saydığını, fakat kızkardeşinin artık evlenmiş olduğunu bildirerek ellerinde olmayan bu işten dolayı aflarını dilemişti.
Attilâ ordusu Gotlarla birçok uğraşlar, savaşlar yaptı. Hep üstün geldi. Günlerden sonra Attilâ Roma'ya aktı. Roma'nın kuzeyinde bulunan bütün şarlar birer birer Attilâ'nın eline geçiyordu. Artık Attilâ ordusunun deviren, yaralayan, yıkan, yok eden, silip süpüren akınını durduracak kuvvetli bir engel kalmamıştı. Ordu, bütün yakın kasaba ve şarlan eline almıştı. Milano, Padova şarlan Attilâ'nın eline geçmişti.
Bu arada bizim koca bahadırları, Balamir, Olcayto başbuğları nasıl anlatalım. Hepsinin kaşları çatılmış, gözleri kıvılcımlı, peşlerinde birer takım atlı yel gibi esiyor, yıldırım gibi çakıyorlardı. Veyl Roma'ya!.. Büyük Atlas denizinden ta Hint denizine kadar uzayan ülkesi, ucu bucağı görünmeyen zırhlı ordularıyla, o güne kadar insanlık tarihinin en büyük imparatorluğu Roma çöküyor, tarihten siliniyordu.
Attilâ'nın Roma imparatoruna gönderdiği elçi şu sözleri söyledi:
- Teodosyus ünlü ve saygıdeğer bir babanın oğludur. Hakan'ım Attilâ da soylu bir ulusun çocuğudur. Ancak Teodosyus babasının adını taşıyacak bir oğul olamamıştır. Bize baç vererek kalemizi almaya kadar düştü. Hakan'ım Attilâ ise babasından kendine kalanları çoğalttı, ulusunun adını yükseltti. Açları doyurdu, yoksulları kayırdı. Bu durumda Tanrılar öyle ister ki Teodosyus şu veya bu olayların etkisiyle kendisinden.daha yükseklere çıkan o kişiye saygı göstersin ve sahibine karşı kalleş bir köle gibi ihanet etmekten vaz geçsin!..
Roma imparatoru bu ağır sözlerin, bu kendisini alçaltan öğüdün karşısında baş eğdi. Attilâ'dan kendisini affetmesini diledi ve

ayrıca da canını bağışlaması için yüklüce bir kurtuluş akçesi, bugünkü deyimiyle "fidye-i necat" gönderdi.
Attilâ'nın ordusu bunun üzerine Roma kapılarında durmuş ve geriye dönmüştü. Tarih bunu şaşkınlık içinde yazar.
O çelik yıldırımların sağnağı, o büyük kasırga, o lav akınına benzeyen yürüyüş nasıl ve niçin durmuştu?

Papa, Attilâ'nın Roma'ya girmemesini dilemiş. Yalvarmış, ya-karmıştı. Attilâ da imparatordan alacağını almış, yeniden haraca bağlayarak geri dönmüştü. Bu suretle büyük Attilâ, Roma sarının kapısına saldıran atının dizginlerini kasmış ve durdurmuştu. Roma da, ta o zaman yeryüzünden silinmekten kurtulmuştu. Bu işi yüzyıllarca sonra Gündoğusu Roması krallık kapılarında atının dizginlerini kasmak istemeyen genç Hakan Fatih Mehmet başaracaktı.

ATTİLÂ'NIN OLUMU

O gece Tuna nehrinin köpürerek akan yabancı kıyılarında Niş şan çevresinde Hakan, İldiko adında çok genç bir kız ile evleniyordu. Hakan'ın artık sayısı unutulmuş düğünlerinden biriydi bu tören.

Orduda yer yer kazanlar kaynıyor, kuzular çevriliyor. Türkler sevinçlerinden kaplarından taşıyorlardı. Bugünü kutlamak düşüncesiyle Hakan da çok, hem pek çok şarap içmiş, ayakta duramayacak bir duruma gelmişti. Olcayto ile Balamir, Hakan'ı koltuğuna girip sarayına götürdüler. Hakan'ın kansını Alangoya süslemiş ve hazırlamıştı.

Hakan'ı saraya bıraktıktan sonra yavaş yavaş çadırlar çekilen askerlerle birlikte Olcayto, Balamir, Argon da henüz yorgunluklarını almamışlardı ki saraydan koşa koşa bir savcı gelip şu korkunç haberi verdi:

- Çabuk başbuğ! Hakan hastalandı, sizi istiyor...

Olcayto, Balamir arkalarında Argon olduğu halde Hakan'ın sarayına koştular. Yüzyıllar boyu adı ile dahi Avrupa'yı, hatta dünyayı titreten koca Hakan yatağının başında kıpkızıl kanlar içinde kendinden geçmiş yatıyor.

Başbuğların geldiğini görünce yavaşça doğrulabildi:

- Ölüyorum Olcayto, Balamir, Argon! Neredesiniz? Ben ölüyorum. Benim yerime oğlum Allak geçecektir... Ona da benim gibi boyun eğeceksiniz, onu da sayacağınıza söz veriniz, diyebildi.

208 / Abdullah Ziya Kozanoğlu

Olcayto ve arkadaşlarının karşılığını işitmeye kalmadan son bir kere Hakan'ın ağzından, burnundan kan boşandı. Birkaç kere titredi, sarsıldı. Sonra hareketsizce dondu, kaldı. Ölmüştü. Kendini hâlâ genç sayan Hakan, genç karısının koynunda yüreği patlayarak ölmüştü.

Hakan'ın ölümü bütün Türkleri sarmış, şaşırtmış, deli gibi yapmıştı.

Balamir'in bu sefer, haykıran, ağlayan binlerce insanı susturması, çok güç olmuştu. Heyecan yatışınca ordunun ortasına ipekten büyük bir otağ kurdular. Attilâ'nın ölüsü ilk önce bir altın tabuta arka üstü yatınldı.

Olcayto öpüp başına koyduktan sonra Hakan'ın hayatta iken kullandığı kılıç, kalkan ve silâhlannı yanına yerleştirdi. Sonra altın tabutu kapadılar. Yüzlerce atlı ağır ağır Hakan'ın bütün savaşlannı, iyiliklerini, kahramanlıklannı sayıp dökerek çevresinde döndüler. Öz yurtlan olan Türkistan'da yaptıklan gibi Balamir ile Argon başka bir gümüş tabut getirdiler, Olcayto altın tabutu kendi kuvvetli elleriyle tutup gümüş tabutun içine yerleştirdi. Bu gümüş tabut da kapandıktan sonra üçüncü bir demir tabuta her iki sandukayı yerleştirip sıkıca kapadılar.

O gece ay Tuna'nın köpüklü dalgalarını yaldızladığı bir sırada beş kara gölge gacır gacır ilerleyen bir öküz arabasıyla birlikte Tu-na'yı çevreleyen çetin dağlara doğru tırmandılar. Dar bir kayanın birleştiği bir geçidin önüne gelince araba durdu. Gölgeden üçü arabadaki uzun ve ağır tabutu zorla kaldırıp geçitten geçerek dağın tepesine çıktılar. Orada saatlerce kaldılar. Döndükleri sırada tan yeri ağarıyordu. Yanlarında artık tabut yoktu.

Hakan'ı saatlerce uğraştıktan sonra dört-beş adam boyu derin bir yere gömmüşlerdi. Bu gömülen yeri onlardan başka kimse öğrenemedi. Ve adı tarihlerde baş köşeyi alan Hakan'ın gömüldüğü yeri kimseler bulamadı.

Tan yeri ağarıp da güneş üç mızrak boyu yükselinceye kadar bu üç adam çalıştılar. İnsanoğlunun yapabileceği en son gücü harcadılar, dağlan birleştiren geçidi yıktılar.

Yüzlerce adam boyu derinliğindeki suya uçan kayalar Attilâ'yı, büyük ve eşsiz Türk hakanını âdem oğullanndan büsbütün ayırdı.

Bugünden sonra üç başbuğ kimselere gözükmediler. Altın tabu-" tun yerini kimse öğrenemedi. Türkler saygı için, yağılar altın tabut için çok aradılar. Fakat kimse yerini bulamadı. Hâlâ da bulamıyorlar.